

DRŽAVNI PROSTORSKI NAČRT ZA PARK VETRNIH ELEKTRARN SENOŽEŠKA BRDA

ANALIZA SMERNIC

Naročnik in investitor: **VEPA d.o.o.**

Bravničarjeva 13, 1000 Ljubljana

Pobudnik: **Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo**
Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana

Koordinator: **Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor**
Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana

Izdelovalci: **Prostorsko načrtovanje Aleš Mlakar s.p.**
Pokopališka 5, 1000 Ljubljana

Aquarius d.o.o. Ljubljana
Cesta Andreja Bitenca 68, 1000 Ljubljana

PNZ Svetovanje projektiranje d.o.o.
Vojkova 65, 1000 Ljubljana

Elita I.B., d.o.o.
Kosovelova ulica 4b, 6210 Sežana

Št. naloge: **46/13**

Naziv naloge: **DRŽAVNI PROSTORSKI NAČRT ZA
PARK VETRNIH ELEKTRARN
SENOŽEŠKA BRDA**

Faza: **Analiza smernic**

Predstavnik naročnika: **Gojko Musić**, univ.dipl.inž.str.

Predstavnik pobudnika: **Cveto Kosec**, univ.dipl.inž.el.

Predstavnica koordinatorja: **Barbara Perovič**, univ.dipl.inž.arh.

Odg. vodja za okoljske vsebine: mag. **Martin Žerdin**, univ.dipl.biol.

Odg. vodja za dostopne ceste: **Andrej Jan**, univ.dipl.inž.grad.

Odg. vodja za energetske vsebine: **Ivo Blaževič**, univ.dipl.inž.el.

Odgovorni vodja izdelave: doc.dr. **Aleš Mlakar**, univ.dipl.inž.kraj.arh.

Odg. predstavnik izdelovalca: doc.dr. **Aleš Mlakar**, univ.dipl.inž.kraj.arh.

Datum: **oktober 2013**

Gradivo pripravili

Prostorske vsebine

doc.dr. **Aleš Mlakar**, univ.dipl.inž.kraj.arh.

asist. **Alenka Cof**, univ.dipl.inž.kraj.arh.

Prostorsko načrtovanje Aleš Mlakar s.p.

Dostopne ceste

Andrej Jan, univ.dipl.inž.grad.

Rok Cunder, univ.dipl.inž.grad.

PNZ d.o.o.

Okoljske vsebine

mag. **Martin Žerdin**, univ.dipl.biol.

Mojca Vrbajnščak, univ.dipl.biol.

Barbara Jerman, univ. dipl. geog. in prof. zgod.

Leonida Šot Pavlovič, univ.dipl.biol.

Natalija Libnik, univ.dipl.biol.

Lea Pačnik, univ.dipl.biol.

Katja Vrabič, univ. dipl. inž. geol.

Aquarius d.o.o. Ljubljana

mag. **Radovan Tavzes**, univ.dipl.inž.fiz.

Energetske vsebine

Ivo Blaževič, univ.dipl.inž.elek.

Marko Ban, el.teh.

Peter Brne, dipl.inž.elek.

Robert Bizjak, dipl.inž.elek.

ELITA I.B., d.o.o.

Ekonomske vsebine

Gojko Musić, univ.dipl.inž.str.

Aleš Musić, univ.dipl.inž.str.

VEPA d.o.o.

Komunikacijska podpora

Alenka Jakomin, oec., univ.dipl.novinarka

Miha Klančar, univ.dipl.komunikolog

Maruša Kaučič, dipl.medjezikovna posrednica

Pristop d.o.o.

Vsebina analize smernic

1	Uvodna obrazložitev	1
2	Seznam pridobljenih smernic	3
3	Seznam pridobljenih predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti	6
4	Pojasnila glede upoštevanja smernic nosilcev urejanja prostora in predlogov javnosti	7
5	Izvedba celovite presoje vplivov na okolje	74
6	Seznam potrebnih strokovnih podlag in manjkajočih podatkov	75
7	Ugotovitve o nasprotujočih si javnih interesih	80
8	Predlagane prostorske ureditve	82
9	Predlogi za optimizacije in usmeritve za nadaljnje načrtovanje	91
10	Priloge	111
	(v digitalni obliki)	
	Smernice nosilcev urejanja prostora	
	Predlogi, priporočila, usmeritve, mnenja in pobude javnosti	
	Odločba o CPVO	
11	Grafična priloga	110
	Problemska karta s predlogi prostorskih ureditev	

1 Uvodna obrazložitev

1.1 Predmet in namen analize smernic

Predmet analize smernice je izgradnja Parka vetrnih elektrarn Senožeška brda s spremljajočimi prostorskimi ureditvami.

Pri pripravi analize smernic se proučijo pridobljene smernice, podatki nosilcev urejanja prostora in predlogi javnosti in se ugotovi, katere podatke in strokovne podlage je treba še pridobiti ter se predlaga obseg s tem povezanih nalog. Glede na pridobljene smernice, podatke nosilcev urejanja prostora in predloge javnosti se preverijo v pobudi zastavljeni cilji prostorske ureditve, ugotovijo nasprotujoči si javni interesi in dopolnijo idejne rešitve tako, da se lahko oceni izvedljivost morebitnih predlogov za optimizacijo izvedljivih stojišč vetrnih elektrarn iz pobude ali predlogov novih stojišč ter opredelijo možnosti in način njihovega upoštevanja pri pripravi študije variant oz. stojišč. V povezavi s tem se dopolni osnutek problemske karte iz pobude, tako da se opredelijo tudi nasprotujoči si javni interesi v območju načrtovanja prostorske ureditve, ugotovljeni v fazi priprave analize smernic. Na podlagi dopolnjenih idejnih rešitev, predhodnih analiz in na njih temelječega vrednotenja in utemeljitve se opredelijo predlogi izvedljivih prostorskih ureditev in njihovih območij in podajo usmeritve za nadaljnje načrtovanje v študiji stojišč.

V predmetnem gradivu so analizirane smernice nosilcev urejanja prostora in predlogi javnosti pridobljeni do 9.9.2013. Prav tako so upoštevani skepi sestankov z nosilci urejanja prostora, ki so potekali v oktobru 2013. V nadaljevanju projekta so predvidene delavnice v lokalnih skupnostih (glej poglavje 7. Ugotovitve o nasprotujočih si javnih interesih). Na podlagi rezultatov delavnice se analizo smernic smiselno dopolni.

Analiza smernic se upošteva pri pripravi osnutka sklepa o pripravi načrta, pri oblikovanju odločitev prostorske konference in pri pripravi projektne naloge za izvedbo faze študije stojišč.

1.2 Opredelitev prostorske ureditve

Investitor prostorske ureditve je:

VEPA d.o.o.
Bravničarjeva 13
1000 Ljubljana

Upravljavec, ki bo predvidoma upravljal z izvedenimi prostorskimi ureditvami je:

VEPA d.o.o.
Bravničarjeva 13
1000 Ljubljana

Načrtovana prostorska ureditev - **Park vetrnih elektrarn Senožeška brda** (v nadaljevanju PVE) - se razteza na območju med Razdrtim in Senožečami, na območju Občine Divača. Predvidena je izgradnja do 40 vetrnih elektrarn s skupno močjo do 120 MW, dostopnih cest ter povezovalnih 20 kV kablovodov, razdelilne transformatorske postaje (v nadaljevanju RTP) Senožeška brda in/ali RTP Dolenja vas, prenosnega 2x110 kV kablovoda med RTP Senožeška brda in/ali RTP Dolenja vas in obstoječo RTP Divača ter izgradnja ali obnova dveh 110 kV polj v RTP Divača.

Glede na Uredbo o klasifikaciji vrst objektov in objektih državnega pomena (Uradni list RS št. 109/2011) in njeno Prilogo 1 obravnavana prostorska ureditev obsega naslednje objekte:

področje: 2 GRADBENI INŽENIRSKI OBJEKTI

oddelek: 21 Objekti prometne infrastrukture

skupina: 211 Ceste

razred: 2112 Lokalne ceste in javne poti, nekategorizirane ceste in gozdne ceste

oddelek: 22 Cevovodi, komunikacijska omrežja in elektroenergetski vodi

skupina: 221 Daljinski cevovodi, daljinska (hrbtenična) komunikacijska omrežja in daljinski (prenosni) elektroenergetski vodi

razred: 2214 Daljinski (prenosni) elektroenergetski vodi

skupina: 222 Lokalni cevovodi, lokalni (distribucijski) elektroenergetski vodi in lokalna (dostopovna) komunikacijska omrežja

razred: 2224 Lokalni (distribucijski) elektroenergetski vodi in lokalna (dostopovna) komunikacijska omrežja

oddelek: 23 Industrijski gradbeni kompleksi

skupina: 230 Industrijski gradbeni kompleksi

razred: 2302 Elektrarne in drugi energetske objekti

oddelek: 24 Drugi gradbeni inženirski objekti

skupina: 242 Drugi gradbeni inženirski objekti

Obravnavana prostorska ureditev PVE Senožeška brda se v skladu z Uredbo, Priloga 2 uvršča med gradbene inženirske objekte državnega pomena:

4. INDUSTRIJSKE STAVBE IN GRADBENI KOMPLEKSI

4.1 Energetske objekti:

- **elektrarne z nazivno električno močjo 10 MW ali več;**

6. CEVOVODI, KOMUNIKACIJSKA OMREŽJA IN ELEKTROENERGETSKI VODI

- **elektroenergetski vodi napetosti 110 kV in več s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;**

1.3 Opredelitev ciljev prostorske ureditve

Osnovni cilji načrtovanja in gradnje Parka vetrnih elektrarn Senožeška brda so:

- povečanje strateške in obratovalne zanesljivosti oskrbe z energijo zaradi naraščanja potreb po električni energiji;
- povečanje deleža električne energije iz obnovljivih virov energije (OVE);
- povečanje samozadostnosti oskrbe z električno energijo v Sloveniji;
- povečanje diverzifikacije virov pri proizvodnji električne energije;
- zagotavljanje konkurenčnosti gospodarstva;
- spodbujanje razvoja in uporabe nizkoogljivih tehnologij za proizvodnjo električne energije;
- izgradnja parka vetrnih elektrarn, ki bo imel najmanjše možne vplive na okolje in na obstoječo infrastrukturo.

2 Seznam pridobljenih smernic

Zap. št.	NUP	Številka/ datum dopisa	Opombe
1.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za kmetijstvo	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
2.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (za področje gozdarstva)	3401-22/2013/5 19.8.2013	Vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
2.a	Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota	-	Smernice so zajete v smernicah MKO, Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo.
3.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (za področje ribištva)	3401-4/2013/3 3.9.2013	
3.a	Zavod za ribištvo Slovenije	4200-4/2013/3 28.8.2013	
4.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za okolje (za področje ohranjanja narave)	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
4.a	ZRSVN Osrednja enota	5-III-643/4-O- 2013/ACG 12.8.2013	
4.b	ZRSVN OE Nova Gorica	-	Naravovarstvene smernice, ki jih pripravila OE, so priloga dopisa ZRSVN.
4.c	Park Škocjanske jame, Slovenija	205-2/2013 6.8.2013	Mnenje je posredovano kot priloga Naravovarstvenim smernicam.
5.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za okolje (za področje upravljanja voda)	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
6.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija RS za okolje (za področje upravljanja voda)	-	ARSO je MzIP obvestil, da posebne smernice niso potrebne, upoštevajo se splošne smernice.
7.	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Urad za meteorologijo	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
8.	Ministrstvo za kulturo	35002-3/2013/4 19.8.2013	
8.a	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica	-	Smernice so zajete v smernicah MK.
9.	Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje	350-5/2013-4 14.8.2013	
9.a	Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, Inštitut za varstvo okolja	123-09/1649- 13/NP-350/5/2 13.8.2013	

Zap. št.	NUP	Številka/ datum dopisa	Opombe
10.	Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje	350-144/2013-2-DZGR 7.8.2013	
11.	Ministrstvo za obrambo, Direktorat za logistiko, Sektor za gospodarjenje z nepremičninami	151350-81/2013-2 12.8.2013	
12.	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje cestne infrastrukture)	3712-3/2011/134-00721217 14.8.2013	
12.a	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direkcija RS za ceste	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
12.b	Družba za avtoceste v RS d.d.	351/D-26/13-PTPP/VD-1119	
13.	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje železniške infrastrukture)	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
14.	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje letalstva)	350-31/2012/356-00721202 5.9.2013	
14.a	Agencija za civilno letalstvo	350-1/2013/57-caa0515 16.8.2013	
15.	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje pomorstva)	-	Smernice niso posredovane, vloga za smernice je bila vročena 18.7.2013.
16.	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo (za področje energetike)	-	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo, je pobudnik DPN.
16.a	ELES d.d., Ljubljana	435/594/kb 9.8.2013	
16.b	Elektro Primorska d.d., Nova Gorica	1284 9.8.2013	
16.c	Plinovodi d.o.o., Ljubljana	S13-297/R-ZM/ŠN 31.7.2013	
17.	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo (za področje rudarstva)	350-3/2013-128 30.8.2013	
18.	Občina Divača	350-0002/2013-16 19.8.2013	Smernice Kraškega vodovoda Sežana in Komunalno stanovanjskega podjetja Sežana so priloga smernicam Občine Divača. Priloga je tudi mnenje Parka Škocjanske jame, ki je hkrati priloga Naravovarstvenim smernicam (glej zgoraj) in mnenji Lovske družine Senožeče in KS Senožeče,
18.a	Kraški vodovod Sežana	998/2-2013 9.8.2013	

Zap. št.	NUP	Številka/ datum dopisa	Opombe
18.b	Komunalno stanovanjsko podjetje d.d. Sežana	KV/2637-13 12.8.2013	ki po značaju nista smernici nosilcev urejanja prostora in sta obravnavani kot predloga javnosti (glej v nadaljevanju).
19	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije	35311-94/2013-2 2.8.2013	Uprava ni nosilec urejanja prostora, zaprosena je bila za posredovanje podatkov.

V fazi pridobivanja smernic je bila pridobljena tudi **Odločba o izvedbi celovite presoje vplivov na okolje** (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, št. 35409-313/2013/13 z dne 23.9.2013, glej poglavje 5 in v prilogi).

3. Seznam pridobljenih predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti

Pobuda DPN je bila javno objavljena v digitalni obliki na spletnih straneh Ministrstva za infrastrukturo in prostor od 19.7.2013 do 9.9.2013. Pridobljeni so naslednji predlogi, priporočila, usmeritve, mnenja in pobude javnosti:

Zap. št.	Naziv	Datum	Opombe
I.	Lovska družina Senožeče	5.8.2013	Posredovano kot priloga smernicam Občine Divača in po pošti na naslov MZIP.
II.	Lucija Štepančič	11.8.2013	Posredovano kot priloga mnenju KS Senožeče in po elektronski pošti na naslov MZIP.
III.	KS Senožeče	19.8.2013	Vključno z zabeležko zbora krajanov KS Senožeče dne 7.8.2013 in zapisnikom 14. redne seje sveta KS Senožeče dne 13.8.2013. Posredovano kot priloga smernicam Občine Divača.
IV.	Vlasta Ferfila	23.8.2013	Posredovano po elektronski pošti na naslov MZIP.
V.	KS Senožeče - člani vaške skupnosti Dolenja vas	28.8.2013	Peticija, vključno s seznamom nasprotnikov gradnje projekta. Posredovano po pošti na naslov MZIP.
VI.	Ines Plešnar	28.8.2013	Protestno pismo, vključno s seznamom prebivalcev vasi Laže, ki so proti postavitvi VE. Posredovano po pošti na naslov Občine Divača.
VII.	Nada Trušić	30.8.2013	Posredovano po pošti na naslov MZIP.
VIII.	Vaška skupnost Laže	7.9.2013	Vključno s prilogami. Posredovano po elektronski pošti in pošti na naslov MZIP.
IX.	Civilna iniciativa Kras	9.9.2013	Vključno s prilogo. Posredovano po elektronski pošti na naslov MZIP.
X.	Družini H. Gerbec in Marinšek	2.9.2013	Posredovano po elektronski pošti na naslov MZIP.
XI.	Alpe Adria Green	9.9.2013	Vključno s prilogo. Posredovano po elektronski pošti na naslov MZIP.

4 Pojasnila glede upoštevanja smernic nosilcev urejanja prostora in predlogov javnosti

Opomba: Kratice imajo naslednji pomen:

- PVE park vetrnih elektrarn
- VE: vetrna elektrarna
- DPN: državni prostorski načrt
- CPVO: celovita presoja vplivov na okolje
- OP: okoljsko poročilo
- PVO: presoja vplivov na okolje
- PGD: projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
- MzIP: Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
- DzP: Direktorat za prostor
- DzE: Direktorat za energijo

1. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za kmetijstvo

Opomba: Smernice niso posredovane. Smiselno se upoštevajo splošne smernice s področja varstva kmetijskih zemljišč.

2. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (za področje gozdarstva)

Posebne smernice

1. Umeščanje vetrnih elektrarn v prostor mora biti izvedeno tako, da bo poseg v prostor čim manjši, da bo potrebna čim manjša krčitev gozda in da ne bo prišlo do nepotrebnega dodatnega fragmentiranja strnjenih kompleksov gozdov (Resolucija o nacionalnem gozdnem programu, poglavje 6.3.1.2). V splošnem je to mogoče doseči tako, da se vetrne elektrarne v največji možni meri postavi izven gozda oziroma na robna območja gozdov (do 200 m pas, odvisno od reliefa), ki mejijo na urbane in kmetijske površine (Gozdnogospodarski načrt Kraškega gozdnogospodarskega območja 2011-2020).

Komentar: Eno temeljnih vodil projekta je umeščanje vetrnih elektrarn na način, da bodo vplivi na okolje in prostor čim manjši. Pri tem ne gre pozabiti, da je treba pri umeščanju vetrnih elektrarn upoštevati vrsto zahtev, tudi nasprotujočih si, in jih smiselno uskladiti. Smernica je tako v nasprotju s splošnimi smernicami s področja kmetijstva, po katerih naj bi se prostorske ureditve umeščalo izven kmetijskih površin in smernicami lokalne skupnosti, po katerih naj bi se vetrne elektrarne umeščalo stran od urbanih površin. Smernico se upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti.

2. Vetrnih elektrarn naj se ne postavlja na območju gozdne krajine (Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Vrhe 2007-2016).

Komentar: Smernico se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti (glej tudi komentar k opredelitvi do posameznih stojišč).

3. Vetrnih elektrarn naj se ne postavlja na območju mirnih con za divjad (Gozdnogospodarski načrt Kraškega gozdnogospodarskega območja 2011-2020).

Komentar: *Smernico se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti (glej tudi komentar k opredelitvi do posameznih stojišč).*

4. Mnenje Zavoda se mora pridobiti tudi za graditev objektov zunaj gozda, če je iz poročila o vplivih na okolje razvidno, da bi objekt ali posledice delovanja objekta negativno vplivali na gozdni ekosistem ali funkcije gozda (21. člen Zakona o gozdovih).

Komentar: *Smernico se upošteva v okviru postopka PVO.*

5. Za dostop do stojišč vetrnih elektrarn je predvidena izgradnja dostopnih cest oziroma uporaba obstoječih gozdnih cest. Ker so tehnične zahteve dostopnih cest večje od zahtev gozdnih cest (9. člen Pravilnika o gozdnih prometnicah), to pomeni, da bo potrebno obstoječe gozdne ceste rekonstruirati, kar pa bo privedlo do tega, da te ceste ne bodo več kategorizirane kot gozdne ceste, ampak kot javne ceste, morajo pa te prometnice omogočiti nemoteno gospodarjenje z gozdovi. Pravilnik o gozdnih prometnicah v svojem 3. členu določa, da sistem načrtovanja odpiranja gozdov z gozdnimi cestami izvaja Zavod, zaradi česar predlagamo, da se pri načrtovanju vseh dostopnih cest v gozdu vključi tudi Zavod, saj v neposredni bližini predvidenih stojišč obstajajo že zgrajene gozdne ceste ter vrsta gozdnih vlak, katerih trase bi se ob ustrezni rekonstrukciji lahko uporabilo tudi kot dostopne ceste.

Komentar: *Zavod se vključi v načrtovanje dostopnih cest v gozdu.*

Gozdne ceste v evidenci gozdnih cest so že smiselno upoštevane. Dostop do stojišč je v prvi vrsti predviden po obstoječih koridorjih (po gozdnih cestah v evidenci gozdnih cest in po ostalih v naravi vidnih poteh). Kjer obstoječih poti ni, je predvidena izgradnja novih cest. Obstoječe ceste in poti bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, ustrezno rekonstruirati.

Tehnično bodo dostopne poti odstopale od tehničnih zahtev za gozdne ceste, vendar je ocenjeno, da to ni razlog za pre Kategorizacijo (odstopanja so tudi že sedaj). Prišlo bo kvečjemu do čezmerne uporabe gozdne ceste, kar pravilnik o gozdnih prometnicah ureja z 22. členom, v splošnem pa funkcija cest ostaja enaka.

Opredelitev do posameznih stojišč vetrnih elektrarn

- Primerna stojišča: Ob upoštevanju podanih smernic smo kot primerna stojišča vetrnih elektrarn opredelili stojišča št. 9, 10, 14, 17, 29, 35, 36, 39, 40, 41, 43, 47, 53, 55, 60 in 63. Stojišča št. 14, 17 in 41 se nahajajo izven gozda in gozdnega prostora.
- Neprimerna stojišča: Ob upoštevanju podanih smernic smo kot neprimerna stojišča vetrnih elektrarn opredelili naslednja stojišča:
 - št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 15, 18, 24, 27, 28, 33, 34, 37, 42, 48, 49, 56 in 63 (smernica št. 1);
 - št. 50, 58 in 59 (smernica št. 2);
 - št. 54, 61, 62 in 69 (smernica št. 3);
 - št. 57, 65 in 66 (smernica št. 2 in 3);
 - št. 64, ki se nahaja izven gozda in gozdnega prostora (smernica št. 4).

Komentar: *Obseg in razporeditev stojišč, ki so opredeljena kot neprimerna, onemogoča izvedljivost projekta. Smernico se upošteva smiselno, v okviru dejanskih prostorskih možnosti. Ocenjeno je, da je stojišča, ki so opredeljena kot neprimerna,*

smiselno vključiti v študijo stojišč in njihovo (ne)primernost opredeliti v postopku CPVO. Opredelitev do posameznih stojišč vetrnih elektrarn se smiselno upošteva v študiji stojišč. Eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč bo obseg in način posega v gozd, vključno s posegi v gozdno krajino in mirne cone za divjad.

Opredelitev do drugih objektov DPN

1. RTP Dolenja vas in/ali RTP Senožeška brda: Postavitev RTP Dolenja vas in RTP Senožeška brda sta z gozdarskega in lovskega vidika sprejemljivi, saj se večinoma nahajata izven gozda.
2. 2x110 kV kablovod RTP Senožeška brda-RTP Divača: Postavitev 2x110 kV daljnovoda med RTP Senožeška brda in RTP Divača je z gozdarskega in lovskega vidika sprejemljiva, je pa potrebno pri vkopu kablovoda v gozdne prometnice in postavitvijo morebitnih jaškov le te vgraditi na rob vozišča in ne smejo predstavljati ovire pri prevozu lesa z gozdarskimi kamioni (40 ton) ter vlačanju lesa po gozdnih vlakih (odsek med RTP Senožeška Brda in Potočami).

Komentar: *Smernici se upoštevat v vseh nadaljnjih fazah priprave DPN in projektne dokumentacije.*

Obrazložitev

Ob pregledu dokumentacije in preučitvi stojišč vetrnih elektrarn je bilo ugotovljeno, da te skupaj s pripadajočo infrastrukturo zelo močno posegajo v gozd in to tudi v najbolj strnjene gozdove na območju GGE Vrhe oziroma Senožeških brd, kar je z vidika ohranjanja teh gozdov nesprejemljivo. Nerazumna je skorajda mrežasta razporeditev vetrnih elektrarn (približno 500x500 m) preko celotnih Senožeških brd, brez koncentracije vetrnih elektrarn na posameznih lokacijah z manjšimi medsebojnimi razdaljami. Nerazumno je tudi usmerjanje vetrnih elektrarn v gozd, ko pa imamo v neposredni bližini celotno negozdno prostranstvo Griškega polja, z eno delujočo vetrno elektrarno, zunaj meje DPN. Kar 92 % vetrnih elektrarn je lociranih v gozdu, kar poleg posega na samem stojišču, pomeni tudi dodatno izgradnjo celotne infrastrukture od dostopnih cest do kablovodov, kar predstavlja lahko še večji poseg kot samo stojišče vetrne elektrarne.

Komentar: *Investitor in načrtovalci PVE se zavedajo posega v gozd in ga zmanjšati na najmanjšo možno mero, predvsem z zagotavljanjem minimalnega obsega posega gozda na stojiščih VE in vodenjem dostopnih poti po obstoječih poteh in vodenjem kablovodov v teh poteh. Območje Griškega polja ni predmet tega DPN, gre za prostorsko, postopkovno in investicijsko ločena projekta (vendar s skupnim vključevanjem v elektroenergetski sistem). Razporeditev VE izhaja iz temeljne zahteve, da mora biti minimalna razdalja med stojišči večja od štirikratnega premera rotorja - med 400 in 450 m. Stojišča so združena v posamezne gručice, manjših razdalj med posameznimi stojišči pa žal ni moč zagotoviti.*

Iz same dokumentacije namreč ni moč razbrati ali je potrebno drevje v neposredni bližini stojišča vetrnice (zunaj temeljev 40x20 m) posekati in to v kakšnem radiju. Dokumentacija je zelo pomanjkljiva glede zelo pomembnega podatka za gozdarstvo, to je o izgradnji dostopnih cest. Manjkajo trase dostopnih cest v shp obliki, tako da njihovega posega v gozd in gozdni prostor ne moremo ovrednotiti. Poleg tega niso poznani vsi potrebni parametri teh dostopnih cest, kot je sama širina vozišča.

Komentar: V fazi pobude tipi in proizvajalci posameznih vetrnih elektrarn ter s tem postopek gradnje, posledično obseg poseka drevja in zahtevnost transporta še niso poznani. Ocenjeno je, da bo treba v času gradnje zagotoviti plato dimenzije približno 40x80 m za postavitev žerjava za montažo in posekati površino približno 50x100 m, lahko pa tudi dodatno površino za skladiščenje, odvisno od tehnologije gradnje. Trajna izguba gozda bo predvidoma v območju z radijem približno 30 m od središča stebra. V območju pod eliso, z radijem približno 50 m od središča stebra, se regulira višina drevja.

Z Zavodom se pristopi k preverjanju in usklajevanju dostopnih poti. Trase dostopnih cest v shp obliki so dostopne. Ker natančnih parametrov dostopnih poti še ni možno opredeliti, se v fazi pobude preverja predvsem stanje obstoječih ceste in ocenjuje možnost preureditve v transportno pot. Od skupno približno 37.600 m preverjenih dostopov jih 29.000 m poteka po obstoječih cestah/poteh, 8.600 m pa je novogradenj. Prevzet je minimalni radij 26 m (v osi), maksimalni vzdolžni sklon pa 12% (izjemoma do 16,7%). Ocenjeno je, da bo potrebno zagotoviti vozišče širine 4 m, v ovinkih pa 5,5 m. Predpostavljena širina koridorja dostopne ceste oz. poseka gozda (za bankine, nasipe, vkope) je 9 m. V primeru obstoječih cest (širine 3,5 m + 2x1 m bankine) bi bil potreben dodaten posek v širini 3,5 m. Skupnega obsega poseka gozda ni možno oceniti, saj še ni znano končno število stojišč in njihova razporeditev, posledično obseg dostopnih cest.

V smernicah smo se opredelili samo do izvedljivih stojišč vetrnih elektrarn, do neizvedljivih stojišč, ki jih je že sam projektant izločil, se nismo opredeljevali.

Na podlagi upoštevanja vseh strokovnih podlag z vidika gozdarstva in lovstva, ki so kot smernice opredeljene v tem dopisu, smo kot primerna ovrednotili stojišča vetrnih elektrarn št. 9, 10, 14, 17, 29, 35, 36, 39, 40, 41, 43, 47, 53, 55, 60, 63, kot neprimerna pa 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 15, 18, 24, 27, 28, 33, 34, 37, 42, 48, 49, 50, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66 in 69. Stojišči RTP Dolenja vas in RTP Senožeška brda smo ovrednotili kot primerni kot tudi traso 2x110 kV kablovoda

Opomba: V času analize smernic (10.10.2013) je bil organiziran sestanek z Direktoratom in Zavodom za gozdove, kjer se podrobneje predstavilo posamezne rešitve in opozorilo na problematičnost rešitev v gozdu. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

- Vsi prisotni so se strinjali, da se v fazi CPVO preveri vsa stojišča (razen tistih, ki se jih izloči zaradi neposredne bližine naselij) in se v tem postopku ugotovi sprejemljivost posameznega stojišča.
- V primeru spremembe lokacije posameznih stojišč, ki bodo vključena v nadaljnje obravnave, bo DzP zaprosil ZRSVN in ZGS za dopolnitev smernic, ki bodo podane v čim krajšem možnem času.
- Pri optimizacijah stojišč naj se v okviru prostorskih možnosti preveri ali je možno stojišča premakniti izven gozda ali vsaj v pas 200 m od roba gozda.
- Ko bodo znana stojišča za posamezne vetrne elektrarne, se skliče sestanek z ZGS, da se določi podrobnejše pogoje glede same mreže in razširitve gozdnih cest.
- V fazi CPVO je potrebno izdelati vse potrebne strokovne podlage (velike zveri, netopirji).

2.a Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota

Opomba: Smernice so zajete v smernicah MKO, Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo. Posredovani so podatki o območjih gozdne krajine, območjih mirnih con, gozdnih cestah in protipožarnih presekah.

3. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (za področje ribištva)

| **Opomba:** Posredovano mnenje Zavoda za ribištvo.

3.b Zavod za ribištvo Slovenije

Ribiško upravljanje

Po Uredbi o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/2007) se območje DPN nahaja v treh ribiških okoliših, ki so navedeni v spodnji preglednici in prikazani na Sliki 1 (*opomba: glej dopis v prilogi*).

Ribiški okoliš	Ribiška družina
Renški ribiški okoliš	Renče
Ajdovski ribiški okoliš	Ajdoviščina
Postojnski ribiški okoliš	Postojna

Zahodna meja DPN sega v izvorni del vodotoka Rasa, ki je tudi ribiški revir brez aktivnega ribiškega upravljanja z imenom Raša v Renškem ribiškem okolišu. Ostali vodotoki na območju DPN, ki se ob visokih vodah izlivajo v Rašo tudi spadajo v Renški ribiški okoliš. Ti vodotoki niso opredeljeni kot ribiški revirji. Vodotoki na območju DPN, ki se izlivajo v Močilnik spadajo v Ajdovski ribiški okoliš in niso opredeljeni kot ribiški revirji. Vodotok Močilnik, ki se sicer ne nahaja na območju DPN je v zgornjem toku salmonidni gojitveni revir (G1) z imenom Močilnik 1. ZZRS ne razpolaga s podatki o vrstah rib, ki so morebitno prisotne v revirju Raša.

| **Komentar:** Podana je informacija, ki se upošteva v nadaljnjih fazah načrtovanja.

Usmeritve za načrtovanje in izvedbo posegov v okviru predmetnega DPN

- Pri načrtovanju in izvedbi DPN je potrebno vse vodotoke ohraniti (strug vodotokov ni dovoljeno zasipavati) in jih na mestih posegov v vodotoke urediti sonaravno.
- Vsi posegi se morajo izvajati tako, da bo preprečeno onesnaževanje vodotokov s strupenimi ali škodljivimi snovmi (goriva, olja, zaščitni premazi, beton, itd.), ki se uporabljajo v gradbeništvu.
- Odpadkov, gradbenega materiala in s kakršno koli snovjo onesnažene vode se v vodotoke ter na vodna in priobalna zemljišča, ne odlaga.
- Začasne deponije (v času izvajanja posegov) morajo biti urejene na način, da je preprečeno onesnaževanje voda. Načrtovana mora biti odstranitev vseh ostankov gradbenega materiala in kakršnih koli odpadkov na primerno deponijo.

| **Komentar:** Smernice se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

V kolikor se v nadaljevanju postopka priprave DPN izkaze, da se bo posegalo se v druge vodotoke, je potrebno ZZRS zaprositi za dopolnitev smernic.

| **Komentar:** Opozorilo se upošteva.

4. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za okolje (za področje ohranjanja narave)

Opomba: Smernice niso posredovane. Smernice za področje ohranjanja narave so podane v smernicah ZVRSN

4.a ZRSVN Osrednja enota

SPLOŠNI DEL

Vsebina splošnega dela naravovarstvenih smernic, določena v 98. členu ZON, je prikazana v splošnih naravovarstvenih smernicah na spletni strani Zavoda RS za varstvo narave na povezavi

http://www.zrsvn.si/dokumenti/75/2/2013/2013_05_13_splosne_smernice_1_1_3315.pdf in je deloma upoštevana že v osnutku državnega prostorskega načrta.

Komentar: Splošne smernice se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti, v vseh fazah projekta.

Posebej poudarjamo pomen obravnavanega območja, ki ni razviden iz splošnega dela naravovarstvenih smernic:

Območje Senožeških brd je reliefno razgiban prostor, večinoma pokrit s strnjnim gozdom. Deluje kot kvaliteten koridor med populacijami živalskih vrst Dinaridov in Alp in predstavlja eno izmed dveh povezav med območji Nature 2000 (Javorniki – Snežnik in Trnovski gozd – Nanos), ki je močno omejena zaradi avtoceste. Kot selitveni koridor je območje pomembno zlasti za velike zveri.

Območje je pomembno za ohranjanje biotske raznovrstnosti in je kot tranzicijsko območje vključeno v mrežo biosfernih rezervatov (MAB).

Dodajamo še podatke o zavarovanih vrstah, ki niso del prikaza prostora v prostorskem informacijskem sistemu:

Potok v gozdu južno od kamnoloma v Razdrtem severozahodno od hriba Smolevc je habitat močvirskega krešiča (*Carabus variolosus*).

Volčji potok južno od Razdrtega je habitat ogroženih in zavarovanih vrst npr. koščenca (*Austropotamobius pallipes*) in hribskega urha (*Bombina variegata*).

Komentar: Pomen obravnavanega območja bo upoštevan pri vseh nadaljnjih fazah načrtovanja.

POSEBNI DEL

Splošne in posebne usmeritve so podane v splošnih naravovarstvenih smernicah, zato v nadaljevanju podajamo le konkretne usmeritve in priporočila.

V primeru izvedbe celovite presoje vplivov na okolje (v nadaljevanju CPVO) naj se upoštevajo omilitveni ukrepi, določeni v okoljskem poročilu in njegovem dodatku za varovana območja.

Konkretni pogoji in usmeritve za varstvo zavarovanega območja

Območje Pobude za DPN na skrajnem JV delu sega na vplivno območje Regijskega parka Škocjanske jame. Tu ni načrtovanih stojišč za vetrne elektrarne. Kljub temu je bil Park Škocjanske jame (v nadaljevanju PŠJ) zaprosen za sodelovanje pri pripravi naravovarstvenih smernic. V priloženem mnenju je podano načelno mnenje, da »je postavitve vetrne elektrarne

Senožeška brda nesprejemljiva«. Mnenje RPŠJ se nanaša na širši prostor v smislu razvrednotenja krajinske podobe območja, ki leži prostorsko relativno blizu območja zavarovanega parka in je pomembno za dojemanje naravne ohranjenosti širšega območja.

Predlagamo, da se mnenje PŠJ v nadaljevanju postopka sprejemanja DPN kot tudi v morebitnem postopku CPVO ustrezno upošteva in presodi sprejemljivost posega tudi iz zgoraj navedenega vidika. To je potrebno zlasti zaradi varstva Škocjanskih jam kot svetovne naravne in kulturne dediščine, varovane na podlagi Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (notifikacija, Uradni list RS št. 15/1992).

Komentar: Mnenje PŠJ bo smiselno upoštevano (glej komentarje k mnenju v nadaljevanju).

Konkretna usmeritve za varstvo posebnih varstvenih območij (območij natura 2000)

Načrtovane ureditve se nahajajo **v območju neposrednega vpliva** na Natura 2000 območje:

- **POO Vrhe nad Rašo (SI3000229).** Območje je pomembno kot habitat ogroženih in zavarovanih vrst hroščev npr. močvirskega krešiča (*Carabus variolosus*), bukovega kozlička (*Morinus funereus*), rogača (*Lucanus cervus*)...

Poseg je načrtovan v velik del varovanega območja (več kot tretjina območja), zaradi česar pričakujemo negativne vplive. Ugotavljamo, da bi predviden poseg pomenil

- neposredno fizično izgubo habitata varovanih vrst hroščev, ki bi nastala zaradi gradnje vetrnic, platojev, dostopnih cest, kablovoda ...
- spremembo lastnosti habitata, zaradi pričakovanih sprememb hidroloških razmer na območju, ki bodo nastale, zaradi obsežnih posegov med gradnjo in zaradi prostorskih ureditev, ki bi lahko v končni fazi imelo za posledico pomembno izgubo habitata močvirskega krešiča.

V zvezi z navedenim naj se upošteva:

- prostorske ureditve naj se načrtujejo na način, da se na območju ohranja ugodno stanje varovanih vrst,
- predlagamo, da se gradnja vetrnih elektrarn v Natura 2000 območju ne načrtuje, razen vetrne elektrarne na stojišču št. 6, ki se nahaja na skrajnem robu območja Natura 2000.

Komentar: Smernico se upošteva smiselno, v okviru dejanskih prostorskih možnosti. Omenjena stojišča so oddaljena od naselij in z vidika vplivov na bivalno okolje preliminarno opredeljena kot bolj primerna, zaradi česar jih smiselno vključiti v študijo stojišč in njihovo skupno (ne)sprejemljivost opredeliti v postopku CPVO.

Načrtovane ureditve se nahajajo **v območju daljinskega vpliva** na Natura 2000 območja:

- **POO, pPOO Trnovski gozd - Nanos (SI3000255).** Območje je pomembno kot habitat številnih ogroženih in zavarovanih vrst npr. netopirjev: mali podkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), ostrouhi netopir (*Myotis blythii*), širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*), dolgokrili netopir (*Miniopterus schreibersi*), dolgonogi netopir (*Myotis capaccini*), veliki navadni netopir (*Myotis bechsteini*)... in velikih zveri npr. volka (*Canis lupus*) in medveda (*Ursus arctos*).
- **POO, pPOO Kras (SI3000276).** Območje je pomembno kot habitat številnih ogroženih in zavarovanih vrst npr. netopirjev: mali podkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), ostrouhi netopir (*Myotis blythii*), dolgokrili netopir (*Miniopterus schreibersi*), dolgonogi netopir (*Myotis capaccini*), vejcati netopir (*Myotis emarginatus*), navadni netopir (*Myotis myotis*).
- **POO Dolina Vipave (SI3000226).** Območje je pomembno kot habitat številnih ogroženih in zavarovanih vrst npr. hrošča močvirskega krešiča (*Carabus variolosus*)...

- **POO Slavinski ravnik (SI3000197).** Območje je pomembno kot habitat ogroženih in zavarovanih vrst npr. metulja črtastega medvedka (*Calimorpha quadripunctaria*) in habitatnih tipov npr. ilirski bukovi gozdovi...
- **PosOV Vipavski rob (SI5000021).** Območje je pomembno kot habitat številnih ogroženih in zavarovanih vrst ptic, npr. ujed: kačarja (*Circaetus galicus*), sršenarja (*Pernis apivorus*), planinskega orla (*Aquila chrysaetos*), beloglavega jastreba (*Gyps fulvus*)...
- **PosOV Kras (SI5000023).** Območje je pomembno kot habitat številnih ogroženih in zavarovanih vrst ptic npr. ujed: kačarja (*Circaetus galicus*), sršenarja (*Pernis apivorus*), planinskega orla (*Aquila chrysaetos*), beloglavega jastreba (*Gyps fulvus*)...

Načrtovani posegi bi lahko imeli pomemben daljinski vpliv:

- na nekatere vrste, zaradi katerih sta določeni Natura območji Kras in Trnovski gozd – Nanos, zlasti na netopirje, na katere bi elektrarne lahko negativno vplivale zaradi trkov, pojava barotravme, uničenja selitvenega koridorja, izgube lovnega habitata, fragmentacije habitata, pojava dezorientacije zaradi ultrazvoka, ki ga oddajajo turbine ...
- na nekatere vrste, zaradi katerih sta določeni Natura območji Kras in Vipavski rob, zlasti na nekatere vrste ptic kot sta npr. orel kačar in beloglavi jastreb, na katera bi elektrarne lahko negativno vplivale zaradi morebitnih trkov, fragmentacije habitata ...

Komentar: Daljinski vpliv bo ovrednoten v Dodatku za varovana območja v skladu s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja.

Velik del obravnavanega območja DPN je gozdni prostor, ki deluje kot izjemno pomembna povezava med območji Nature 2000 (Javorniki – Snežnik in Trnovski gozd – Nanos), ki je sicer prekinjena zaradi avtoceste. Na tem delu je povezava omogočena zlasti z viaduktoma Goli vrh in Bandera. Načrtovani posegi bi lahko imeli pomemben vpliv na uporabo koridorja in s tem poslabšali povezanost med navedenimi Natura območji, zlasti bi lahko vplivali na prekinitev (oz. poslabšanje stanja) selitvenih koridorjev velikih zveri (npr. volka, risa in medveda). Pričakovati pa je tudi povečan vpliv konflikta s človekom, kar posledično vpliva na manjšo toleranco prisotnosti npr. volka in posledično večji odstrel.

Območje je v povezavi s prehodoma prostoživečih živalskih vrst pomembno tudi kot del prehranjevalnega habitata ujed (npr. beloglavega jastreba) zaradi povečane koncentracije hrane (plena) v širši okolici viaduktov.

V zvezi z navedenim naj se upošteva:

- načrtovanih vetrnic naj se ne umešča na območja, pomembna kot koridor velikih zveri (npr. volka in risa). Na podlagi posvetovanja (Potočnik in Kos, 3.6. 2013), predlagamo, da se izločijo iz nadaljnje obravnave naslednja izvedljiva stojišča vetrnih elektrarn: 2, 3, 4, 7, 8, 11, 12, 15, 18, 24, 29, 35, 50, 59, 58, 64, 65, 66, 57;
- predlagamo, da se z vidika vpliva na velike zveri v postopku CPVO natančneje preveri sprejemljivost izvedljivih stojišč, zlasti pa stojišča št. 36, 39, 47, 53, 60, 61, 62, 69, 63, 56, 48;
- predlagamo, da se v postopku CPVO podrobneje preveri sprejemljivost izvedljivih stojišč z vidika varovanja netopirjev. Presoja naj temelji na ugotovitvah podrobnejših raziskav selitvenih poti v času selitve (spomlad, jesen), višino preletov. Priporočamo raziskave na način, kot jih npr. predvideva študija: Rodrigues, Bach, Dubourg-Savage, Goodwin, Harbusch: Guidelines for consideration of bats in wind farm projects, Eurobats, publication series no. 3. Prostorske ureditve naj se načrtujejo na podlagi ugotovitev raziskav.
- predlagamo, da se v postopku CPVO podrobneje preveri sprejemljivost izvedljivih stojišč z vidika varovanja ujed. Presoja naj temelji na ugotovitvah podrobnejših raziskav preletov občutljivih vrst ujed (zlasti planinskega orla, beloglavega jastreba, kačarja, sršenarja...) čez načrtovane vetrne elektrarne na izvedljivih stojiščih v trajanju vsaj enega koledarskega leta. Priporočamo raziskave na način, kot jih predvideva študija: Scottish Natural Heritage: Guidance: Survey methods for use in assessing the impacts of onshore windfarms on bird communities, November 2005, revisted December 2010. Prostorske ureditve naj se načrtujejo na podlagi ugotovitev raziskav.

Komentar: Obseg in razporeditev stojišč, za katera se predlaga, da se izločijo iz nadaljnje obravnave, onemogoča izvedljivost projekta. Smernico se upošteva smiselno, v okviru dejanskih prostorskih možnosti. Ocenjeno je, da je omenjena stojišča smiselno vključiti v študijo stojišč in njihovo (ne)sprejemljivost opredeliti v postopku CPVO. Opredelitev do posameznih stojišč vetrnih elektrarn se smiselno upošteva v študiji stojišč. Eden od kriterijev za predlog nabora stojišč bo obseg in način posega v naravo, vključno z vplivi na velike zveri, netopirje in ujede.

Posebej poudarjamo, da je v okviru presoje v postopku CPVO nujno upoštevati kumulativne vplive dosedanjih in načrtovanih prostorskih ureditev v obravnavanem območju. To je namreč izjemno obremenjeno z že obstoječimi in načrtovanimi prostorskimi ureditvami (npr. prometna, energetska infrastruktura).

Komentar: Kumulativni vplivi bodo upoštevani v postopku CPVO.

Konkretne usmeritve za varstvo ekološko pomembnih območij

Del načrtovanih ureditev se nahaja na območju:

- EPO 55700 Vrhe na Vipavskem

Poleg pomembnosti območja za ogrožene in zavarovane vrste hroščev (močvirski krešič (*Carabus variolosus*), bukov kozliček (*Morinus funereus*) in rogač (*Lucanus cervus*)) je območje pomembno tudi kot habitat ogroženih in zavarovanih vrst rakov (*Astropotamobius* sp.) in kačjega pastirja velikega studenčarja (*Cordulegaster heros*) (Alja Pirnat, ustno) ter kot selitveni habitat npr. volka (*Canis lupus*). Območje je pomembno tudi zaradi habitatnih tipov, ki se prednostno, glede na druge habitatne tipe, prisotne na celotnem območju Republike Slovenije, ohranjajo v ugodnem stanju; to so zlasti ilirski bukovi gozdovi in termofilni hrastovi gozdovi.

Ugotavljamo, da bi predviden poseg pomenil

- fizično izgubo habitata varovanih vrst hroščev npr. bukovega kozlička in rogača in površine varovanih habitatnih tipov, ki bi nastala z gradnjo vetrnic, platojev, dostopnih cest, kablovodov...
- zaradi pričakovanih sprememb hidroloških razmer na območju, ki bodo nastale, zaradi obsežnih posegov med gradnjo in zaradi prostorskih ureditev, ki bi lahko v končni fazi imelo za posledico pomembno izgubo habitata močvirskega krešiča, rakov in velikega studenčarja na velikem delu EPO območja,
- zmanjšanje bivalnega prostora in vplival na prekinitev (oz. poslabšanje stanja) selitvenih koridorjev velikih zveri.

V zvezi z navedenim naj se upošteva:

- prostorske ureditve naj se načrtujejo na način, da se na območju ohranja ugodno stanje varovanih vrst,
- predlagamo, da se gradnja vetrnih elektrarn ekološko pomembnem območju ne načrtuje, razen vetrne elektrarne na stojišču št. 6, ki se nahaja na skrajnem robu ekološko pomembnega območja.

Komentar: Smernico se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti (glej tudi komentar k smernici, ki se nanaša na območje Nature 2000).

Varstvena priporočila za varstvo habitatnih tipov in habitatov vrst izven območij z naravovarstvenim statusom

Na območju prostorskih ureditev (izvedljiva stojišča in spremljajoče prostorske ureditve) lahko pričakujemo obstoj habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo ter habitatov zavarovanih

rastlinskih in živalskih vrst. Glede na to naj se v skladu s 3. točko 4. člena Uredbe o habitatnih tipih ter 3. Točko 23. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah in 3. točko 18. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah preveri njihova prisotnost.

Komentar: Prisotnost habitatnih tipov bo preverjena v okviru izdelave okoljskega poročila za CPVO, ki se bo izdelal v fazi študije stojišč.

Opredelitev do izvedljivih stojišč vetrnih elektrarn

V obravnavani pobudi za DPN za Park vetrnih elektrarn Senožeška brda gre za nabor izvedljivih stojišč, ki bo na podlagi smernic vseh nosilcev urejanja prostora in ugotovitev celovite presoje vplivov na okolje skrčen na nabor najustrežnejših stojišč. Do posameznih stojišč vključno s spremljajočimi prostorskimi ureditvami se bomo dokončno opredelili tudi na podlagi ugotovitev celovite presoje vplivov na okolje.

Komentar: V vseh fazah projekta se predlaga aktivno sodelovanje z Zavodom na način, da se opredeli usklajen nabor najustrežnejših stojišč.

Druge usmeritve in priporočila

Natančnejše konkretne usmeritve h gradnji in obratovanju vetrnih elektrarn, ki se bodo nanašale na varovana območja narave in območja, pomembna za ohranjanje biotske pestrosti bomo podali v prvem mnenju na dopolnjen predlog (nabor najustrežnejših stojišč vetrnih elektrarn) v nadaljevanju postopka sprejemanja prostorskega akta.

V nadaljevanju pa podajamo še sledeče **splošne usmeritve**:

Prostorske ureditve v celoti (mikrolokacija stojišč, platojev, dostopov, kablovodov) naj se načrtujejo in izvajajo tako, da se bodo lahko v največji možni meri upoštevale naravne reliefne oblike ter da bo uničenih oz. zaradi gradnje prizadetih čim manj površin.

Komentar: Usmeritev se upošteva v vseh nadaljnjih fazah projekta.

Deponije

- Morebitne začasne deponije gradbenega materiala ter lokacije začasnih objektov za potrebe gradnje naj se načrtujejo izven varovanih območij narave, naravnih vrednot in območij pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti. Lokacije morajo biti v dokumentaciji točno določene.
- Deponije morebitnega viška odkopnega materiala, nastalega ob gradnji naj se načrtujejo izven varovanih območij narave, naravnih vrednot in območij pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti. Lokacije morajo biti v dokumentaciji točno določene.

Komentar: Usmeritev se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

Dovozne ceste za čas gradnje in obratovanja

- V največji možni meri naj se uporabijo že obstoječe ceste in poti.
- Morebitne potrebne dodatne dostopne poti in ceste naj se uredijo izven območij, pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti (upoštevanje ugotovitev CPVO).
- Po končani gradnji naj se dostopne poti omejijo na najnujnejši potreben obseg. Ostale površine naj se ustrezno sanirajo, na način, ki bo omogočal čim hitrejšo naravno zaraščanje.
- Po končani gradnji oz. v času obratovanja naj se motorni promet omeji (npr. s signalizacijo ali zapornicami). Poti naj se uporabljajo za potrebe vzdrževanja vetrnih elektrarn in lastnikov zemljišč.

Komentar: Usmeritev se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

Invazivne vrste

Zaradi posega obstaja velika verjetnost pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst. Glede na to naj se zemeljske izkope omejiti na čim manjšo možno površino. Morebitne zemljine od drugod naj se na delovišče ne vnaša. Stroji, ki se jih pri delu uporablja naj bodo pripravljeni tako, da ne bo možno širjenje semen rastlin iz drugih delovišč.

Po končanih gradbenih delih naj se z deli poškodovane površine ustrezno sanira na način, ki bo omogočal čim hitrejše naravno zaraščanje. V kolikor se pojavijo invazivne rastlinske vrste, je potrebno izvesti hitro in redno odstranjevanje invazivnih rastlin.

| **Komentar:** Usmeritev se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

Čas izvajanja del

naj bo načrtovan v obdobju izven časa razmnoževanja večine živalskih vrst, izven pomladanskega časa.

| **Komentar:** Usmeritev se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

Onesnaževanje

Na območju posega naj se izvajajo vsi tehnični ukrepi za preprečevanje onesnaževanja. Dosledno naj se upošteva vse okoljevarstvene ukrepe, ki sledijo iz okoljevarstvenih predpisov ter tiste, ki bodo izhajali iz ugotovitev CPVO.

| **Komentar:** Usmeritev se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

Spremljanje stanja narave

- **v času izvajanja del (nadzor).** Pri izvajanju del na varovanih območjih narave ter območjih, pomembnih za ohranjanje biotske pestrosti je potrebno zagotoviti spremljanje stanja narave med posegom. Ugotovitve spremljanja stanja med posegom so lahko tudi podlaga za podajanje morebitnih dodatnih usmeritev.
- **v času obratovanja (monitoring).** Načrtovan poseg gradnje in obratovanja parka vetrnih elektrarn je velik poseg, ki bo imel pomembne vplive na naravo, zlasti na nekatere živalske skupine (npr. ptice, netopirji, velike zveri) zato je potrebno zagotoviti monitoring vrst zlasti iz navedenih skupin med izvajanjem del in po izvedenih delih. Natančnejši obseg monitoringa bomo opredelili po dokončni določitvi obsega vetrne elektrarne in mikrolokacije stojišč ter dostopov.

| **Komentar:** Usmeritev se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.

Opomba: V času analize smernic (10.10.2013) je bil organiziran sestanek z Direktoratom za okolje in Zavodom, kjer se podrobneje predstavilo posamezne rešitve ter opozorilo na problematičnost vplivov na naravo. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

- Vsi prisotni so se strinjali, da se v fazi CPVO preveri vsa stojišča (razen tistih, ki se jih izloči zaradi neposredne bližine naselij) in se v tem postopku ugotovi sprejemljivost posameznega stojišča.
- V primeru spremembe lokacije posameznih stojišč, ki bodo vključena v nadaljnje obravnave, bo DzP zaprosil ZRSVN in ZGS za dopolnitev smernic, ki bodo podane v čim krajšem možnem času.
- Pri optimizacijah stojišč naj se v okviru prostorskih možnosti preveri ali je možno stojišča premakniti izven gozda ali vsaj v pas 200 m od roba gozda.
- Ko bodo znana stojišča za posamezne vetrne elektrarne, se skliče sestanek z ZGS, da se določi podrobnejše pogoje glede same mreže in razširitve gozdnih cest.

- V fazi CPVO je potrebno izdelati vse potrebne strokovne podlage (velike zveri, netopirji).

4.b ZRSVN OE Nova Gorica

Opomba: Naravovarstvene smernice, ki jih pripravila OE, so priloga dopisa ZRSVN.

4.c Park Škocjanske jame, Slovenija

Opomba: Mnenje je posredovano kot priloga Naravovarstvenim smernicam in smernicam Občine Divača.

O problematiki umeščanja polj vetrnih elektrarn v Občini Divača in Krasu, sta Strokovni svet in Svet Javnega zavoda Parku Škocjanske jame, Slovenija razpravljala že leta 2003 in v tej zvezi sprejela naslednja Sklepa:

SKLEP 9/8 sprejet na 16. seji Strokovnega sveta PŠJ dne 15.12.2003

Strokovni svet odločno zahteva, da se spoštujejo že sprejete odločitve v Republiki Sloveniji - v republiškem prostorskem planu, kjer je naveden Kraški regijski park. Strokovni svet poziva svet zavoda, da o nesprejemljivosti posega obvesti občine in ministrstvo oz. vlado. Temeljna dilema so seveda vplivi na okolje, rentabilnost, naravovarstvene dileme kot tudi krajinski izgled kulturne krajine, ki je med drugim na čakalni listi za vpis v svetovno dediščino. Zato so vetrne elektrarne po mnenju strokovnega sveta popolnoma nesprejemljive tako v vplivnem območju PŠJ kot tudi drugod na Krasu oz. v Sloveniji.

SKLEP 4/2 sprejet na 34. seji Sveta PŠJ dne 19.12.2003

Svet odločno zahteva, da se spoštujejo že sprejete odločitve v Republiki Sloveniji. V prostorskem planu RS je v poglavju Zasnova varstva narave opredeljen Kraški regijski park.

Svet zavoda zadolžuje upravo parka, da o nesprejemljivosti posega obvesti občine in ministrstvo oziroma Vlado RS. Temeljna dilema so seveda vplivi na okolje, rentabilnost, naravovarstvene direktive EU (habitatna in ptičja oziroma NATURA 2000) kot tudi krajinski izgled kulturne krajine Krasa.

Območje klasičnega Krasa je uvrščeno na začasni seznam svetovne kulturne in naravne dediščine. Po mnenju sveta zavoda so vetrne elektrarne popolnoma nesprejemljive v vplivnem območju PŠJ kot tudi drugod na Krasu.

Svet v celoti podpira mnenje strokovnega sveta JZ PŠJ. Svet opozarja na že sprejete odločitve v Sloveniji glede prostorskega plana Slovenije, kjer je jasna opredelitev do Kraškega regijskega parka.

Prav tako svet JZ PŠJ opozarja, da je Vlada RS leta 1994 sprejela sklep o kandidaturi območja slovenskega klasičnega Krasa za vpis v seznam svetovne dediščine za UNESCO.

Predlog je bil v UNESCO sprejet in vključen v prvo fazo vpisa in sicer na poskusni seznam svetovne dediščine.

Tak predviden poseg bo lahko popolnoma onemogočil vpis slovenskega klasičnega Krasa v omenjen seznam.

O tem je potrebno nujno opozoriti predsednika Vlade RS, MOPE, MK in občine na vplivnem območju JZ PŠJ in vse poslance DZ.

Uprava parka bo problematiko predvidenega DPN za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda v Občini Divača predstavila na prvi naslednji seji Sveta PSJ, ki bo predvidoma konec mesecu avgusta 2013. Menimo, da se mnenje obeh organov parka ni spremenilo.

Komentar: Sklepe se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti.

Opozorili bi tudi, da se zaključuje skupni čezmejni strateški projekt med Republiko Slovenijo in Republiko Italijo Kras - Carso, v katerem sodeluje 17 projektnih partnerjev vključno s vsemi kraškimi občinami na matičnem Krasu, to je z obeh strani meje.

V dokumentu: Celovit strateški načrt za prostorski razvoj Krasa, je v poglavju: 3.1.2 Identiteta krajine z ohranjanjem arhitekturne dediščine, v ukrepih za izvajanje, v 6. točki opredeljeno: »Novi večji posegi (npr. sončne, vetrne elektrarne, gospodarske cone, poligoni, turistični kompleksi), ki pomenijo razvrednotenje krajine, in niso skladni z njenim značajem, so potencialni vir negativnih vplivov na okolje in prostor, zato se jih smiselno omejuje.«

Komentar: *Smernico se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti. PVE se zasnuje na način, da se smiselno upošteva izhodišča Celovitega strateškega načrta. Omeji se število stojišč vetrnih elektrarn in jih umesti na način, da bo razvrednotenje čim manjše.*

Menimo, da vetrne elektrarne s svojo vizualno izpostavljenostjo v odprti krajini degradirajo tipično krajinsko sliko Krasa oziroma prostorsko razvrednotijo dožemanje Krasa.

Predvidena stojišča stebrov vetrnic so sicer v večini izven vplivnega območja parka, eno stojišče je znotraj vplivnega območja parka.

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev in sklepov organov Parka Škocjanske jame ter določil v 3. in 8. členu Zakona o Regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96) menimo, da je postavitev Vetrne elektrarne Senožeška Brda nesprejemljiva.

Komentar: *Podano je načelno mnenje. Upoštevanje mnenja bi onemogočalo izvedbo projekta. Ocenjeno je, da je smiselno in možno poiskati takšno rešitev, da bodo vplivi na okolje in prostor sprejemljivi, vključno na prvine, ki so varovane v okviru vplivnega območja Parka Škocjanske jame.*

Opomba: *V času analize smernic (10.10.2013) je bil organiziran sestanek z Direktoratom za okolje in ZRSVN, kjer je sodeloval tudi predstavnik PŠJ (glej opombo - sklepe na koncu komentarjev k smernicam ZRSVN).*

5. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za okolje (za področje upravljanja voda)

Opomba: *Smernice niso posredovane. Smernice za področje upravljanja voda so podane v smernicah ARSO.*

6. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Agencija RS za okolje (za področje upravljanja voda)

Opomba: *ARSO je MZIP obvestil, da posebne smernice niso potrebne, upoštevajo se splošne smernice.*

Komentar: *Splošne smernice se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti. Ocenjeno je, da projekt z vidika upravljanja voda ni problematičen.*

7. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Urad za meteorologijo

| **Opomba:** Smernice niso posredovane.

8. Ministrstvo za kulturo

SPLOŠNE SMERNICE

Splošne smernice, ki jih je za pripravo državnega prostorskega načrta treba upoštevati skupaj s posebnimi smernicami, so objavljene na spletnem naslovu:

http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_kulturno_dediscino/varstvo_nepremicnin_e_kulturne_dediscine/varstvo_dediscine_v_prostoru/vkljucevanje_varstva_kulturne_dediscine_v_postopek_priprave_in_sprejema_drzavnega_prostorskega_nacrta_dpn/

Splošne smernice obsegajo:

- usmeritve za celostno ohranjanje,
- predloge rešitev in ukrepov varstva vključno z opredeljenimi varstvenimi režimi.

Za potrebe izvedbe postopka celovite presoje vplivov na okolje splošne smernice obsegajo tudi usmeritve za presojanje vplivov plana na kulturno dediščino (vrste in viri podatkov o kulturni dediščini, ki omogočajo pripravo okoljskega poročila, izhodišča vrednotenja, vsebine, ki jih mora okoljsko poročilo presojati in drugo) ter usmeritve za presojo vplivov plana na arheološke ostaline (predhodne arheološke raziskave, ki bodo zagotovile dodatne informacije za izvedbo okoljskega poročila na območjih, kjer obstoječi podatki tega ne omogočajo).

S splošnimi smernicami niso podana konkretna stališča oziroma opredelitve do načrtovanih ureditev glede na kulturno dediščino in zanjo veljaven varstveni režim. Ti podatki so del posebnih smernic.

| **Komentar:** Splošne smernice se smiselno upoštevajo v vseh nadaljnjih fazah projekta.

POSEBNE SMERNICE

Posebne smernice v smislu predlogov rešitev in ukrepov varstva smo oblikovali v sklope:

- podatki o kulturni dediščini v območju državnega prostorskega načrta
- usmeritve za načrtovanje in opredelitve do načrtovanih ureditev

Podatki o kulturni dediščini

Na območju načrtovanja se nahajajo enote kulturne dediščine, vpisane v Register nepremične kulturne dediščine:

EŠD	Ime	Režim	Podrežim	Zavod	Opombe
105	Potoče pri Senožečah - Gradišče Bandera	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
3988	Senožeče - Cerkev sv. Jerneja	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
3991	Potoče pri Senožečah - Cerkev sv. Jurija	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
3992	Laže - Cerkev sv. Urha	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
3992	Laže - Cerkev sv. Urha	vplivno območje		ZVKD Nova Gorica	
3993	Dolenja vas pri Senožečah - Območje tabora in cerkve	spomenik		ZVKD Nova Gorica	

EŠD	Ime	Režim	Podrežim	Zavod	Opombe
7267	Dolenja vas pri Senožečah - Gradišče Hribi	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7268	Dolenja vas pri Senožečah - Arheološko območje Koskladnik	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7269	Dolenja vas pri Senožečah - Gradišče Šmarnik	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7292	Laže - Gradišče Ajdovc	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7304	Potoče pri Senožečah - Gradišče sv. Jurij	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7308	Senožeče - Arheološko območje Stari grad	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7350	Senožeče - Hiši Senožeče 22 in 23	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
7938	Senožeče - Drevored ob cesti Razdrto-Senožeče	dediščina	vrtnoarhitekturna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
9264	Dolenja vas pri Senožečah - Gradišče Tabor	arheološko najdišče		ZVKD Nova Gorica	
9265	Dolenja vas pri Senožečah - Cerkev Žalostne Matere božje	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
9267	Dolenja vas pri Senožečah - Taborni stolp	spomenik		ZVKD Nova Gorica	
13042	Dolenja vas pri Senožečah - Arheološko območje Merišče	arheološko najdišče		ZVKD Nova Gorica	
13047	Razdrto - Arheološko najdišče Goli vrh	arheološko najdišče		ZVKD Nova Gorica	
13459	Dolenja vas pri Senožečah - Spominska plošča na Zadružnem domu	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	Glej (3)
13460	Dolenja vas pri Senožečah - Spominska plošča žrtvam vojnega nasilja	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	Glej (3)
13463	Laže - Spominsko znamenje karavli P-3	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
13463	Laže - Spominsko znamenje karavli P-3	vplivno območje		ZVKD Nova Gorica	
13464	Laže - Spominsko znamenje padlima borcema NOB	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
13465	Laže - Spomenik padlim in žrtvam NOB	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
13466	Laže - Spomenik žrtvam vojnega nasilja	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
13466	Laže - Spomenik žrtvam vojnega nasilja	vplivno območje		ZVKD Nova Gorica	
13467	Laže - Spominska plošča žrtvam vojnega nasilja	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	Glej (3)
13472	Senožeče - Spomenik padlim in žrtvam NOB	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
13473	Senožeče - Spominska plošča Danilu Zelenu	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	Glej (3)
13474	Senožeče - Spominska plošča Francu Gerželju	dediščina	memorialna dediščina	ZVKD Nova Gorica	Glej (3)
13475	Senožeče - Stara šola	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
13475	Senožeče - Stara šola	vplivno območje		ZVKD Nova Gorica	

EŠD	Ime	Režim	Podrežim	Zavod	Opombe
16394	Dolenja vas pri Senožečah - Bižonova kapelica	dediščina priporočilno	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
20727	Senožeče - Župnišče	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
22746	Senožeče - Hiši Senožeče 33 in 34	vplivno območje spomenika		ZVKD Nova Gorica	
22746	Senožeče - Hiši Senožeče 33 in 34	spomenik		ZVKD Nova Gorica	Glej (1)
22982	Dolenja vas pri Senožečah - Domačija Dolenja vas 49	vplivno območje		ZVKD Nova Gorica	
22982	Dolenja vas pri Senožečah - Domačija Dolenja vas 49	dediščina priporočilno	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23223	Senožeče - Vas	dediščina	naselbinska dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23229	Dolenja vas pri Senožečah - Vas	dediščina	naselbinska dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23287	Laže - Kapelica Matere božje	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23288	Laže - Pangrčeva kapelica	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23294	Dolenja vas pri Senožečah - Pil v Potju	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23295	Dolenja vas pri Senožečah - Kapelica na vasi	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23296	Dolenja vas pri Senožečah - Kapelica na Bregi	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
23928	Dolenja vas pri Senožečah - Domačija Dolenja vas 18	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
24172	Laže - Domačija Laže 26	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
24178	Potoče pri Senožečah - Komunski vodnjak	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
24186	Laže - Vaška štirna	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	
24188	Laže - Domačija Laže 16	dediščina	stavbna dediščina	ZVKD Nova Gorica	

Podatki o kulturni dediščini vključno s povezavami na Priročnik pravnih režimov varstva, ki jih je treba upoštevati pri prostorskem načrtovanju in posegih v prostor v območjih kulturne dediščine, in odloki o razglasitvah, so dosegljivi za pregledovanje na <http://evrd.situla.org>.

Kot digitalne podatke za grafični prikaz registriranih enot kulturne dediščine uporabite podatke, ki jih pridobite na spletni strani <http://evrd.situla.org>. Osnova za pridobitev podatkov je vloga, ki jo uporabnik lahko odda v spletni aplikaciji <http://evrd.situla.org/>.

| **Komentar:** Podatki o kulturni dediščini se upoštevajo.

Usmeritve za načrtovanje in opredelitve do načrtovanih ureditev

Usmeritve za načrtovanje ob upoštevanju varstva kulturne dediščine

Z vidika varstva kulturne dediščine je najbolj sprejemljiva tista rešitev, ki prizadene najmanj enot kulturne dediščine oziroma kulturno dediščino najmanj prizadene. Objektom in območjem kulturne dediščine ter novo odkritim arheološkim ostalinam se mora rešitev v čim večji meri umakniti. Med gradnjo je potrebno vse objekte v neposredni bližini gradbišča fizično zaščititi pred poškodbami, prašenjem in drugimi negativnimi vplivi. Objekte in območja kulturne

dediščine je potrebno varovati pred poškodovanjem ali uničenjem tudi med gradnjo – čez objekte in območja kulturne dediščine praviloma ne smejo potekati gradbiščne poti, obvozi, vanje ne smejo biti premaknjene potrebne ureditve vodotokov, namakalni sistemi, komunalna, energetska in telekomunikacijska infrastruktura, ne smejo se izkoriščati za deponije viškov materialov in podobno.

| **Komentar:** *Smernico se upošteva v vseh naslednjih fazah projekta.*

Vetrne elektrarne so s stojišči lahko uničujoče za arheološko dediščino, za vso ostalo dediščino pa imajo lahko pomemben vizualen vpliv. Zato je potrebno ob umeščanju posameznih vetrnih elektrarn v prostor oceniti tudi vizualen vpliv na kulturno dediščino.

| **Komentar:** *Predvidena je izdelava vizualnih simulacij prostorske ureditve, iz katerih bo razviden tudi vizualen vpliv na kulturno dediščino.*

Smernice za arheološko dediščino

Območje državnega prostorskega načrta je že od najzgodnejše zgodovine predstavljal pomemben prehod iz mediterana v celinski svet ter iz severno-italijanske ravnine v Podonavje, kar se nedvomno izraža v številčnosti enot registriranih arheoloških območij.

Predvidena izvedljiva stojišča vetrnih elektrarn kot tudi dovozne poti do njih (v času izgradnje kot tudi v času delovanja) se morajo izogniti območjem registrirane arheološke dediščine.

Stojišči št. 28 in stojišče št. 34, se nahajata v območju arheološke dediščine Razdrto-Arheološko najdišče Goli vrh, EŠD 13047, zato nista sprejemljivi. Na osnovi novih znanstvenih ugotovitev na podlagi izvedenih predhodnih arheoloških raziskav po metodah 1-4 je bilo območje Razdrto-Arheološko najdišče Goli vrh, EŠD 13047 v Registru nepremične kulturne dediščine povečano.

| **Komentar:** *Stojišči se izločita iz nadaljnje obravnave, nahajata se tudi na območju znotraj 800 m pasu od Razdrtega, za katerega se predlaga, da se VE v njega zaradi bližine bivalnih okolij ne umeščajo.*

Ker se v bližini prazgodovinskih naselbin – gradišč pričakuje na podlagi predhodnih arheoloških raziskav odkritje različnih aktivnosti takratnega človeka (zlasti nahajališča grobišč), ki na površini brez arheoloških raziskav niso razpoznavne, **je prav tako nesprejemljivo stojišče št. 14 v neposredni bližini arheološkega spomenika Dolenja vas pri Senožečah- Gradišče Hribi, EŠD 7267.**

| **Komentar:** *Stojišče se umesti približno 200 m severovzhodneje od lokacije iz pobude.*

Predhodne arheološke raziskave na obravnavanem območju v smislu ocene arheološkega potenciala izven registriranih arheoloških najdišč še niso bile izvedene, zato podatki ne omogočajo priprave okoljskega poročila. V kolikor se bo za državni prostorski načrt izvedla celovita presoja vplivov na okolje, je v okviru postopka celovite presoje vplivov na okolje potrebno izvesti predhodne arheološke raziskave, da bo možno ugotoviti vpliv izvedbe prostorskega akta na arheološke ostaline.

Za celovito presojo vpliva obravnavanega državnega prostorskega načrta na kulturno dediščino je potrebno na območju DPN izvesti naslednje predhodne arheološke raziskave (PAR):

1. historična analiza prostora
2. analiza obstoječih podatkov
3. GIS analize
4. LIDAR

Komentar: Smernico se upošteva. Predhodne arheološke raziskave od 1 do 4 so izvedene.

V fazi presoje vplivov na okolje je potrebno na območju državnega prostorskega načrta izvesti naslednje predhodne arheološke raziskave (PAR):

5. Ekstenzivni terenski pregled (ETP) odprtih površin s poterensko obdelavo gradiva na območju dovoznih poti in predvidene infrastrukture ter drugih posegov, vključno z morebitnimi deponijami viškov materiala.
6. Ekstenzivni terenski pregled (ETP) zaprtih površin s poterensko obdelavo gradiva na območju dovoznih poti in predvidene infrastrukture ter drugih posegov, vključno z morebitnimi deponijami viškov materiala.
7. Geofizikalne raziskave na območju stojišč.

Komentar: Smernico se upošteva. V fazi presoje vplivov na okolje bodo na območju DPN opravljene predhodne arheološke raziskave po metodah od 5 do 7. Na podlagi teh raziskav bo ocenjen arheološki potencial na območju državnega prostorskega načrta in opredeljeni ukrepi za varstvo arheoloških ostalin.

Na območjih arheoloških najdišč je pred izdajo okoljevarstvenega oziroma kulturnovarstvenega soglasja potrebno zagotoviti intenzivni arheološki površinski in podpovršinski pregled ter na podlagi rezultatov izvesti nadaljnje ukrepe za varstvo arheoloških ostalin, kot na primer:

11. Podpovršinski pregled - ročni testni izkop do geološke podlage na območju stojišč vetrnic. Zaradi specifičnosti predvidenega posega, to je njegove točkovne pojavnosti so predvidene temu primerne raziskave, ki se nanašajo samo na ožje območje stojišča.

Komentar: Smernico se upošteva.

ZAKJUČEK

Pred sprejetjem prostorskega akta je treba pridobiti vsa potrebna mnenja Ministrstva, s katerimi se ugotovi sprejemljivost predlaganih rešitev v prostorskem aktu z vidika varstva kulturne dediščine. Zahtevi za izdajo mnenja mora biti priložena ustrezna dokumentacija in obrazložitev o upoštevanju smernic.

Komentar: Smernico se upošteva.

8.a Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica

Opomba: Smernice so zajete v smernicah MK.

9. Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje

Opomba: Ministrstvo soglaša z mnenjem ZZV Maribor.

9.a Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, Inštitut za varstvo okolja

- S stališča varovanja ljudi pred hrupom iz okolja je treba preveriti potrebne odmike vetrnic od objektov z varovanimi prostori, pri čemer je treba upoštevati tudi nizkofrekvenčni hrup.

- Na območju načrta so vodovarstvena območja, zato je treba upoštevati omejitve za gradnjo vetrnic na teh območjih.

Komentar: Smernici se upoštevata pri zasnovi prostorskih ureditev in okoljskega poročila za CPVO.

10. Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje

Splošne smernice s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in varstva pred požarom za pripravo državnih prostorskih aktov so objavljene na spletni strani Uprave RS za zaščito in reševanje: <http://www.sos112.si/slo/clanek.php?catid=5&id=6020>. Objavljene smernice naj se uporabijo smiselno glede na predvideno ureditev.

Posebnih smernic, pripomb na variante iz pobude ter konkretnih usmeritev za načrtovanje predvidenih prostorskih ureditev s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in varstva pred požarom nimamo.

Komentar: Splošne smernice se smiselno upošteva.

11. Ministrstvo za obrambo, Direktorat za logistiko, Sektor za gospodarjenje z nepremičninami

Ministrstvo nima smernic s področja obrambe, ki bi jih bilo treba upoštevati pri pripravi Državnega prostorskega načrta za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda (v nadaljevanju DPN).

Opomba: Ob pregledu gradiva ugotavljamo, da manjši del pobude posega v območje omejene in nadzorovane rabe za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (območja za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev Polhova jama), kot je razvidno iz grafične priloge. Kljub temu, da v pobudi DPN na tem območju ni predvidenih stojnih mest elektrarn in RTP ter energetskih vodov, predlagamo, da se tudi pri nadaljnji pripravi DPN v tem delu ne načrtujejo prostorske ureditve.

Komentar: Opomba se upošteva.

12. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje cestne infrastrukture)

1. Območje pobude DPN za VE Senožeška Brda se nahaja:
 - v varovalnem pasu AC A3, odsek razcep Gabrk – Fernetiči (LN AC Razdrto – Fernetiči; Ur. list RS št. 23/89, 73/93, 11/97)
 - v varovalnem pasu regionalne ceste:
 - R2-409, odsek 307 Razdrto – Senožeče
 - R2-409, odsek 308 Senožeče – Divača
 - R2-445, odsek 349 Senožeče – Sežana
 - na območju priprav državnih prostorskih načrtov za prostorske ureditve s področja državne cestne infrastrukture:
 - avtocesta Postojna/Divača – Jelšane, za katero je sprejet Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta (Vlada RS, št. 35000-32/2012/7 z dne 3.1.2013)

2. V varovalnih pasovih državnih cest, ki jih določa 66. člen Zakona o cestah (ZCes-1; Uradni list RS, št. 109/10 in 48/12) je raba prostora omejena ob upoštevanju da:
 - posegi v varovalni pas državne ceste ne smejo biti v nasprotju z njenimi koristmi, ne smejo prizadeti interesov varovanja ceste in prometa na njej, njene bodoče širitve zaradi razvoja prometa ter njenega videza,
 - je vsak poseg v varovalni pas državne ceste pogojen s predhodno pridobitvijo soglasja upravljavca ceste.
3. Pri načrtovanju in izvedbi je upoštevati obstoječe in načrtovano državno cestno omrežje, vse spremljajoče objekte ter komunalno, telekomunikacijsko in energetska infrastrukturo (podatki o obstoječih in načrtovanih državnih cestah so na razpolago pri posameznih upravljavcih: DARS d.d. in Direkcija RS za ceste). Cestni priključki do objektov in zemljišč morajo biti pravilno navezani na občinsko ali nekategorizirano cesto, ki se uporablja za javni cestni promet in preko njih na državno cesto. Priključki občinskih in nekategoriziranih cest ter individualni priključki na glavne in regionalne ceste se lahko gradijo ali rekonstruirajo le s soglasjem Direkcije RS za ceste.
4. Investitor je dolžan vse posege in objekte, ki se bodo izvajali v cestnem svetu in cestnem telesu državne ceste zagotoviti 5-letno garancijsko dobo za vse izvedene posege in objekte, ter v tem 5-letnem obdobju zagotavljati odpravo vseh pomanjkljivosti na svoje stroške.
5. Komunalni vodi v tlorisu potekajo vzdolžno ob robu cestnega sveta ali z ustreznim odmikom od zunanjega roba vozišča. Trase komunalnih vodov morajo potekati zunaj vozišča državne ceste z odmikom po 61. členu Pravilnika o projektiranju cest oz. izven jarkov za odvodnjavanje povsod tam, kjer terenske razmere to omogočajo.
6. Meteorna in druga odpadna voda na celotnem ureditvenem območju ne sme pritekati na državne ceste ali na njih celo zastajati in ne sme biti speljana v naprave za odvodnjavanje teh cest in njihovega cestnega telesa, zato je treba odvodnjavanje urediti po predpisih.

| **Komentar:** *Smernice se upoštevajo.*

7. Na območju RTP Divača je predvidena obvozna cesta Divača. Potek kablovoda je treba uskladiti s traso obvozne ceste.

| **Komentar:** *Pridobi se potek obvozne ceste in uskladi potek kablovoda.*

8. Potrebno je upoštevati bodočo širitev AC za en vozni pas, to je minimalno 7 m od roba cestnega sveta obojestransko.
9. Minimalni odmik vetrnic od cestnega sveta AC naj bo enak višini vetrnice (pri tem naj se upošteva končna višina z elisami) ter z upoštevanjem dodatnega odmika za bodočo širitev AC.
10. Vsa morebitna križanja AC z načrtovanimi elektro vodi (kablovodi, daljnovodi) naj se načrtujejo čim bolj pravokotno na AC z ustreznimi odmiki, skladno z veljavno zakonodajo in pravilniki s področja gradnje cest.
11. Zaradi načrtovanih ureditev ne sme biti onemogočena ali ovirana izvedba rednega vzdrževanja, investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na AC in na njenih spremljajočih objektih, prometnicah in vgrajeni infrastrukturi.
12. Potrebno je zagotoviti nemoteno odvijanje prometa na AC in njenih priključnih cestah v vseh fazah gradnje predvidenih ureditev.

| **Komentar:** *Smernice se upoštevajo. Odmiki VE od AC so zagotovljeni.*

13. Glede na to, da predlog najustreznejše variante poteka državne ceste Postojna/Divača – Jelšane še ni potrjen, podrobnejših smernic ne moremo podati. Ne glede na to, je potrebno v nadaljnjih fazah priprave DPN za vetrne elektrarne smiselno upoštevati variantne rešitve državne ceste, ki bodo proučevane v študiji variant oziroma potrjeno varianto državne ceste za katero se bo izdelal DPN.

| **Komentar:** Variantne rešitve se smiselno upoštevajo.

14. Na podlagi podatkov o načrtovanih prometnih obremenitvah je potrebno preveriti ustreznost obstoječih cestnih priključkov dostopnih cest preko katerih se obravnavano območje priključuje na državno cesto. Pri načrtovanju ureditve cestnega priključka na regionalno cesto je potrebno upoštevati Pravilnik o projektiranju cest (Uradni list RS, št. 91/05) in Pravilnik o cestnih priključkih na javne ceste (Uradni list RS, št. 91/09).
15. Upravljalci državnih cest ne prevzemajo odgovornosti v zvezi z vplivom gradnje parka vetrnih elektrarn Senožeška brda na objekte v varovanem pasu državnih cest. Če bo zaradi gradbenih posegov prišlo do onesnaženja ali poškodb državnih cest, jih mora izvajalec v imenu investitorja takoj očistiti oziroma popraviti. Izvajalec del je tudi odgovoren za vso škodo, ki bi lahko nastala na cesti ali bi bila povzročena uporabnikom ceste v času gradnje.

| **Komentar:** Smernici se upoštevata.

12.a Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direkcija RS za ceste

| **Opomba:** Smernice niso posredovane. Smernice za področje cestne infrastrukture so podane v smernicah MzIP, Direktorata za infrastrukturo.

12.b Družba za avtoceste v RS d.d.

- Potrebno je upoštevati obstoječo AC (izvedeno stanje - PID), njene spremljajoče prometnice in objekte ter komunalno, energetska in telekomunikacijsko infrastrukturo in veljavni lokacijski načrt za AC. Izdelovalec prostorske in projektne dokumentacije lahko podatke o obstoječi AC pridobi v Arhivu DARS Celje.
- Z namenom preprečitve škodljivih vplivov posegov v prostor ob državni cesti, na državno cesto in prometa na njej je skladno s 66. členom Zakona o cestah (ZCes-1), Ur. list RS, št. 109/10 ob teh cestah varovalni pas, v katerem je raba prostora omejena.
- Varovalni pas se meri od zunanjega roba cestnega sveta v smeri prečne in vzdolžne osi, pri premostitvenih objektih pa od tlorisne projekcije najbolj izpostavljenih robov objekta na zemljišče ter znaša pri AC 40 metrov.
- Gradnja in rekonstrukcija objektov ter izvajanje kakršnih koli del na pripadajočih zemljiščih v varovalnem pasu AC je dovoljeno le s soglasjem DARS d.d.
- DARS d.d. izda soglasje iz prejšnjega odstavka, če s predlaganim posegom v varovalnem pasu niso prizadeti interesi varovanja državne ceste in prometa na njej, njene širitve zaradi prihodnjega razvoja prometa ter varovanja njenega videza.
- Zaradi posegov v varovalnem pasu in cestnem svetu AC v nobenem primeru ne sme biti ogrožena varnost prometa, stabilnost ceste in objektov, odvodnja ceste ter kršeni interesi DARS d.d.

- Potrebno je upoštevati bodočo širitev AC za en vozni pas, to je minimalno 7 m od roba cestnega sveta obojestransko.
- Minimalni odmik vetrnic od cestnega sveta AC naj bo enak višini vetrnice (pri tem naj se upošteva končna višina z elisami) ter z upoštevanjem dodatnega odmika za bodočo širitev AC.
- Vsa morebitna križanja AC z načrtovanimi elektro vodi (kablovodi, daljnovod) naj se načrtujejo čim bolj pravokotno na AC z ustreznimi odmiki, skladno z veljavno zakonodajo in pravilniki s področja gradnje cest.
- Zaradi načrtovanih ureditev ne sme biti onemogočena ali ovirana izvedba rednega vzdrževanja, investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na AC in na njenih spremljajočih objektih, prometnicah in vgrajeni infrastrukturi.
- Potrebno je zagotoviti nemoteno odvijanje prometa na AC in njenih priključnih cestah v vseh fazah gradnje predvidenih ureditev.
- Stroški za vse posege na obstoječi AC ter njenimi spremljajočimi ureditvami in objekti, ki bodo potrebni zaradi gradnje načrtovanih ureditev, bremenijo njihovega investitorja. To velja tudi za vse kasnejše stroške za dela na AC s pripadajočimi ureditvami, ki bi nastali zaradi morebitnih kasnejših posegov v zvezi z načrtovanimi ureditvami.
- V primeru poškodb na obstoječi AC in njenih pripadajočih ureditvah zaradi gradnje ali obratovanja načrtovanih ureditev, mora njihov investitor le te takoj sanirati in vzpostaviti prvotno stanje na lastne stroške.

Komentar: Smernice se upoštevajo. V varovalni pas bodo predvidoma posegale dostopne poti. Odmiki VE od AC so zagotovljeni.

- Glede na to, da predlog najustreznejše variante poteka državne ceste Postojna/Divača–Jelšane še ni potrjen, podrobnejših smernic ne moremo podati. Ne glede na to, je potrebno v nadaljnjih fazah priprave DPN za vetrne elektrarne, smiselno upoštevati variantne rešitve državne ceste, ki bodo proučevane v študiji variant oziroma potrjeno varianto državne ceste za katero se bo izdelal DPN.

Komentar: Variantne rešitve se smiselno upoštevajo.

13. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje železniške infrastrukture)

Opomba: Smernice niso posredovane.

14. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje letalstva)

V skladu s 110. člena Zakona o letalstvu se za ovire v coni letališča štejejo objekti, instalacije, naprave, drevje in zvišanje okoliškega terena, zunaj cone letališča pa štejejo za ovire vsi objekti, instalacije in naprave, ki segajo več kot 100 metrov od tal (ZLet-UPB4, Uradni list RS, št. 81/10). Lokacija pobude Parka Senožeška Brda se deloma nahaja v coni letališča Divača, vetrne elektrarne pa bi predstavljale ovire za zračni promet. Kdor namerava postaviti oviro,

mora za to pridobiti predhodno soglasje agencije, ovire pa zaznamovati z orientacijskimi znamenji, ki jih je potrebno vzdrževati v brezhibnem stanju.

| **Komentar:** *Smernico se upošteva.*

Poleg fizičnih ovir ima lahko poseg v prostor tudi druge negativne posledice na zračni promet. Vetrne elektrarne lahko povzročijo motnje v navigacijskih in komunikacijskih sredstvih za zračni promet.

V skladu s 114. členom Zakona o letalstvu je za postavitve in delovanje naprav ali sistemov v coni letališča, ki bi utegnile povzročati elektromagnetne, svetlobne ali druge motnje na napravah za vodenje zrakoplovov, oziroma lahko ovirajo ali zavedejo posadko zrakoplova ali službe zračnega prometa, potrebno pridobiti dovoljenje agencije. Agencija izda dovoljenje na pisni zahtevek lastnika oziroma upravljalca takšne naprave, če se na podlagi prikaza naprave in opisa njenega delovanja lahko utemeljeno sklepa, da naprava ali sistem ne bi motila zračnega prometa. V dovoljenju agencija določi pogoje delovanja in omejitve, ki so primerne za preprečitev motenj in zagotavljajo varnost zračnega prometa (ZLet-UPB4, Uradni list RS, št. 81/10).

| **Komentar:** *Smernico se upošteva. Za dovoljenje se zaprosi sočasno s pridobivanjem mnenja v postopku izdaje gradbenega dovoljenja.*

14.a Agencija za civilno letalstvo

V skladu s 110. člena Zakona o letalstvu se za ovire v coni letališča štejejo objekti, instalacije, naprave, drevje in zvišanje okoliškega terena, zunaj cone letališča pa štejejo za ovire vsi objekti, instalacije in naprave, ki segajo več kot 100 metrov od tal (ZLet-UPB4, Uradni list RS, št. 81/10). Lokacija pobude Parka Senožeška Brda se deloma nahaja v coni letališča Divača, vetrne elektrarne pa bi predstavljale ovire za zračni promet. Kdor namerava postaviti oviro, mora za to pridobiti predhodno soglasje agencije, ovire pa zaznamovati z orientacijskimi znamenji, ki jih je potrebno vzdrževati v brezhibnem stanju.

| **Komentar:** *Smernico se upošteva.*

Poleg fizičnih ovir ima lahko poseg v prostor tudi druge negativne posledice na zračni promet. Vetrne elektrarne lahko povzročijo motnje v navigacijskih in komunikacijskih sredstvih za zračni promet.

V skladu s 114. členom Zakona o letalstvu je za postavitve in delovanje naprav ali sistemov v coni letališča, ki bi utegnile povzročati elektromagnetne, svetlobne ali druge motnje na napravah za vodenje zrakoplovov, oziroma lahko ovirajo ali zavedejo posadko zrakoplova ali službe zračnega prometa, potrebno pridobiti dovoljenje agencije. Agencija izda dovoljenje na pisni zahtevek lastnika oziroma upravljalca takšne naprave, če se na podlagi prikaza naprave in opisa njenega delovanja lahko utemeljeno sklepa, da naprava ali sistem ne bi motila zračnega prometa. V dovoljenju agencija določi pogoje delovanja in omejitve, ki so primerne za preprečitev motenj in zagotavljajo varnost zračnega prometa (ZLet-UPB4, Uradni list RS, št. 81/10).

| **Komentar:** *Smernico se upošteva. Za dovoljenje se zaprosi sočasno s pridobivanjem mnenja v postopku izdaje gradbenega dovoljenja.*

15. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za infrastrukturo (za področje pomorstva)

| *Opomba: Smernice niso posredovane.*

16. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo (za področje energetike)

| *Opomba: Ministrstvo je pobudnik DPN.*

16.a ELES d.d., Ljubljana

1. Pri načrtovanju prostorskih ureditev v postopku pobude DPN za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda morate upoštevati prenosne elektroenergetske objekte in varovalne pasove, ki potekajo na območju DPN in se nanašajo na zasnovo državnega elektroenergetskega omrežja, na kriterije, usmeritve in pogoje za umeščanje objektov v skladu z določili Odloka o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS-Ur. l. RS, št. 76/04 – Publikacijska karta št.- 4; Usmeritev za razvoj energetskih sistemov), strokovne podlage za Prostorski plan RS, Ministrstva za okolje in prostor, Urad za energetiko, št. 350-13-16/02 iz marca 2003, Uredbe o prostorskem redu Slovenije (Ur.l. RS, št. 122/04), na podlagi tretjega odstavka 38. člena Zakona o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02,8/03-popr. In 58/03 – ZZK-1), Resolucije o Nacionalnem energetskem programu (ReNEP-Ur. l. RS, št. 57/04) in Načrta razvoja prenosnega omrežja Republike Slovenije od leta 2011 – 2020 (Soglasje MG, št. 360-87/2010-21 z dne 25.5.2011), oz. osnutek Načrta razvoja prenosnega omrežja Republike Slovenije od leta 2013 – 2022, ki je v fazi potrjevanja na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor.
Vlade Republike Slovenije je sprejela Sklep št. 35000-5/2013/3 z dne 18.7.2013 o pripravi državnega prostorskega načrta za rekonstrukcijo daljnovodne povezave RTP Beričevo in RTP Divača z 220 kV na 2 x 400 kV napetostni nivo.
2. Upoštevati morate širino varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij, v katerem se smejo graditi drugi objekti in naprave ter izvajati dela, ki bi lahko vplivala na obratovanje omrežja, le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja (48. člena Energetskega zakona: EZ-UPB2 Ur.l.št. 27/07, EZ-C 70/08 in EZ-D št. 22/10). Širina varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja poteka od osi elektroenergetskega voda oz. od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje in znaša:
 - za napetostni nivo 110 kV: 15 m (15 m levo in 15 m desno od osi DV) in
 - za napetostni nivo 220 in 400 kV: 40 m (40 m levo in 40 m desno od osi DV).
3. Za vsak poseg v varovalni pas elektroenergetskega omrežja je potrebno izdelati ustrezno projektno dokumentacijo oz. elaborat križanja (po 35. čl. Zakona o graditvi objektov (Ur.l. RS št. 110/02, 47/04, 102/04, 14/05, ZGO-1B 126/07, ZGO-1C 108/09, ZGO-1D 57/12), ki obdeluje približevanje in križanje z našimi VN prenosnimi vodi. Preveriti morate varnostne višine in varnostne oddaljenosti naših daljnovodov do vseh delov načrtovanih objektov. V projektni dokumentaciji oz. elaboratu križanja mora biti podana situacija načrtovanih objektov, infrastruktura in os ter stojna mesta naših daljnovodov, situacija križanja in približevanja ter razvidna zadostitev zahtevanih odmikov od našega daljnovodov in stojnih mest z upoštevanjem največjega povesa ob najvišji temperature vodnika, obtežbe vetra in žleda (geodetski posnetek, ustrezni prerezi in tlorisi). Investitor je predhodno dolžan pridobiti naše projektne pogoje ter nato soglasje na projektne rešitve.
4. Pri projektiranju je potrebno upoštevati določila Pravilnika o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih

omrežij (Ur. list RS, št. 101/2010, v nadaljevanju Pravilnik) in slovenskega standarda SIST EN 50341-1 Nadzemni električni vodi za izmenične napetosti nad 45 kV – 1. del: Splošne zahteve – Skupna določila, slovenskega standarda SIST EN 50341-3-21 Nadzemni električni vodi za izmenične napetosti nad 45 kV – 3-21. del: Nacionalna normativna določila (NNA) za Slovenijo (na podlagi SIST EN 50341-1:2002) ter slovenskega standarda SIST HD 637 S1 z naslovom Elektroenergetske naprave nad 1 kV izmenične napetosti ter določila Uredbe o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. List RS, št. 70/96, v nadaljevanju Uredba).

Komentar: *Smernice se upoštevajo.*

5. Pri načrtovanju stojišč vetrnih elektrarn je v skladu z določili standarda [SIST EN 50341-3-21, točka 5.4.5.1/Sl.1.6] upoštevati razdalje od visokonapetostnih daljnovodov do pretvornikov vetrne energije. Med konico lopatice rotorja vetrnega pretvornika v najneugodnejši legi in najbližjim vodnikom nadzemnega voda v mirujočem zraku je treba zagotoviti naslednje razdalje:

- enako ali več kot trojni premer rotorja, če za vodnike ni zagotovljeno dušenje nihanja zaradi vetra,
- več kot enojni premer rotorja, če imajo vodniki zagotovljeno dušenje nihanja zaradi vetra.

Če je zagotovljeno, da je nadzemni vod zunaj vleka vetrnega pretvornika, in če je razdalja med konico lopatice v najneugodnejši legi in med najbližjim vodnikom več kot enkratnik rotorjevega premera, se je mogoče izogniti dušenju vodnikov (dušilnikom za vodnike).

Sicer pa se ne sme projektirati tako, da bi konice rotorjevih lopatic segale v traso nadzemnega voda.

Komentar: *Smernici se upoštevata.*

6. Oddaljenost katerega koli dela stebra oz. SM od zunanega roba dovoznih cest ne sme biti manjša kot 10 m. Varnostna višina oz. razdalja voda nad dokončno zgrajeno cesto oz. dovozno cesto mora znašati najmanj 9 m.

Komentar: *Dostop je predviden tudi po obstoječih poteh, ki potekajo neposredno ob stebrih. Smernico se upošteva pri snovanju novih dostopov v nadaljnjih fazah projekta. ELES se zaprosi za podatke o stojnih mestih in višinah vodov.*

7. Za vključitev PVE Senožeška Brda v elektroenergetski sistem je investitor v skladu z določili 71. člena Energetskega zakona (EZ-UPB2 Ur.l št. 27/07, EZ-C št. 70/08, EZ-D št. 22/10 in EZ-E št. 10/12) dolžan od systemskega operaterja pridobiti Soglasje za priključitev na prenosno omrežje RS. Vloga za izdajo soglasja za priključitev mora biti sestavljena skladno z določili Splošnih pogojev za dobavo in odjem električne energije iz prenosnega omrežja (Ur. L RS 18/2013).

Ker vsebina soglasja za priključitev vpliva na tehnične lastnosti objekta, je nujno, da so v projektni dokumentaciji za pridobitev gradbenega dovoljenja podani tehnični podatki, ki so potrebni za soglasja za priključitev.

Komentar: *V projektni dokumentaciji za gradbeno dovoljenje bodo podani vsi tehnični podatki ki so potrebni za pridobitev soglasja za priključitev.*

8. Pri projektiranju načrtovane vključitve 2x110 kV kablovoda in dograditvi dveh novih 110 kV odvodnih polj v obstoječi RTP 400/110-220/110/35/10,5 kV Divača (v nadaljevanju RTP Divača) mora biti izdelana ustrezna projektna dokumentacija. Upoštevati morate rezervacijo novih 110 kV odvodnih polj v RTP Divača, zaradi načrtovane rekonstrukcije obstoječega DV 110 kV Divača – Pivka in DV 110 kV Divača – Koper na 2x110 kV napetostni nivo ter transformacije 400/110 kV. Zato naj investitor pri projektiranju novih 110 kV odvodnih poj za

VE upošteva prostorske omejitve in načrtovana nova polja s strani ELES_a. V smislu poenotenja morajo biti tehnične rešitve in parametri novo vgrajene tako primarne kot sekundarne opreme usklajene s tehničnimi rešitvami in parametri obstoječ opreme. Za predlagane rešitve in izdelano projektno dokumentacijo mora investitor pridobiti soglasje ELES-a.

Glede na prostorske omejitve in na to, da je v primeru razvojnih potreb v smislu povečanja kapacitet predvidena širitev RTP Divača v smeri proti SZ in JV, predlagamo, da v naslednji fazi načrtovanja VE v študiji predvidite vključitev 2x110 kV kablovoda v RTP Divača z vzhodne strani.

Komentar: V idejni rešitvi je predvidena tudi možnost oz. varianta priključitve z vzhodne strani v RTP Divača.

9. Pri načrtovanju naprav in opreme v RTP Divača je potrebno upoštevati določila Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur.l.RS, št. 105/2005) in določila Uredbe o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Ur. List RS, št. 70/96) ter predvideti, da vsota vseh virov hrupa na obravnavanem območju ne bo presegla mejnih vrednosti za III. in IV. stopnjo varstva pred hrupom in mejnih vrednosti električne poljske jakosti E [V/m] in gostote magnetnega pretoka B [μT] za II. stopnja varstva pred elektromagnetnim sevanjem.

Komentar: Smernica se upošteva, obremenitve bodo preverjene v okviru CPVO oz. PVO.

10. Pri načrtovanju trase 2x110 kV kablovoda morate upoštevati potek ozemljilnih krakov, ki so lahko položene do 25 m od stebrov predmetnih daljnovodov.
Načrtovani 2x110 kV kablovod morate speljati tako, da ne poškodujete ozemljitvenega sistema stojnih mest predmetnih daljnovodov. V primeru poškodbe ozemljitvenega sistema nas morate nemudoma obvestiti ter kasneje poškodbo odpraviti v naši prisotnosti. Po dokončanju del bo investitor oz. izvajalec del dolžan opraviti kontrolne meritve ozemljitvene upornosti in izdelati poročilo ter ga dostaviti ELES-u. Meritve se morajo izvajati ob prisotnosti predstavnika ELES-a. Če pokažejo meritve nezadovoljlive rezultate, je potrebno izvršiti popravilo ozemljitve droga.
11. Za predvideni 2x110 kV kablovod, kot za 20 kV kablovode, ki bodo posegali v varovalni pas, morate zagotoviti ustrezno zaščito pred vplivi naših daljnovodov, tako, da bo odgovarjala predpisom.

Komentar: Smernici se upoštevata.

12. Novo vgrajena primarna kot sekundarna oprema v RTP Divača preide po izgradnji neodplačno v lastništvo in upravljanje ELES-a. O lastništvu, upravljanju in vzdrževanju 2x110 kV kablovoda in o uporabi, obratovanju in vzdrževanju nove RTP 110/20 kV (Dolenja vas / Senožeška Brda), investitor in ELES skleneta posebno pogodbo. Pogodba mora biti podpisana s strani vodstva obeh podjetij pred vključitvijo predmetnega kablovoda.

Komentar: O lastništvu, upravljanju in vzdrževanju 2x110 kV kablovoda in o uporabi, obratovanju in vzdrževanju nove RTP 110/20 kV (Dolenja vas / Senožeška Brda), investitor in ELES skleneta posebno pogodbo in se dogovorita glede končnega lastništva.

13. V primeru dogovora, da 2x110 kV kablovod kot VN oprema nove RTP preide v lastništvo in upravljanje ELES-a, nam mora Investitor dostaviti seznam vseh lastnikov parcel tako na lokaciji nove RTP kot na parcelah na katerih bo potekal kabel ter dostopne poti. Dostaviti nam mora fotokopijo pogodbe o poravnani odškodnini z lastniki parcel ter njihove izjave s

katerimi se obvezujejo, da bodo omogočili vzdrževalnemu osebju in mehanizaciji izvajalcu prenosne dejavnosti VN vodov neoviran dostop do predmetnih daljnovodov ob kateremkoli času.

Investitor je dolžan tudi izdelati geodetski posnetek trase načrtovanega 2x110 kV kablovoda kot RTP in poskrbeti za vpis trase kablovoda / RTP v kataster komunalnih naprav ter urediti vse potrebno za vknjižbo služnostne pravice izvajalcu prenosne dejavnosti visokonapetostnih daljnovodov na podlagi pogodbe o služnosti, ki jo investitor sklene z lastniki zemljišča oz. s pravnimi nasledniki.

14. Pri načrtovanju del morate upoštevati varnostna pravila za dela v bližini elektroenergetskih naprav in upoštevati določila Pravilnika o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka (Ur. l. RS št. 29/92) ter predvideti, da se deli teles, ročice gradbenih strojev ali drugi predmeti ne približajo faznim vodnikom stikališča / daljnovoda na manj kot 3 m pri nazivni napetosti 110 kV in na manj kot 4 m pri nazivni napetosti 220 kV in na manj kot 5 m pri nazivni napetosti 400 kV.
15. Zagotoviti morate, da bo vzdrževalnemu osebju in mehanizaciji izvajalca prenosne dejavnosti visokonapetostnih vodov omogočen neoviran dostop do vseh DV polj v RTP Divača kot do vseh daljnovodov in vseh stojnih mest na obravnavanem področju ob kateremkoli času.
16. Investitorja opozarjamo, da je pred pričetkom gradnje novih dveh 110 kV odvodnih polj kot pred začetkom vključitve 2x110 kV kablovoda dolžan izdelati poleg projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja, še projekt za izvedbo, uskladiti terminski plan, pridobiti vse potrebne listine za varno delo, vključiti mora tudi strokovni nadzor oz. prisotnost predstavnikov s strani ELES-a. Izdelan mora biti tudi pisni sporazum na skupnih deloviščih v skladu z 39. členom Zakona o varnosti in zdravja pri delu (ZVZD-1 Ur.l. RS št. 43/11).
17. Vse stroške projektiranja, predelave naših VN naprav, sekundarne opreme in daljnovodov ali odpravo eventualnih poškodb, nastalih na naših napravah, opremi in daljnovodih v času izgradnje predmetnega objekta, nosi investitor (oz. pravni naslednik) predmetne zadeve.
18. V skladu z določili 27. člena in 36. člena Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP Ur.l. RS št. 80/10, 106/10 in 57/12) je investitor oz. koordinator dolžan pridobiti naše mnenje o upoštevanju podanih smernic oz. projektnih pogojev. V ta namen Vas prosimo, da nam dostavite v pregled in potrditev DPN za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda oziroma PGD, PZI, elaborat križanja - dostopnih cest, stojišč vetrnih elektrarn, načrt približevanja in križanja novega 2x110 kV kablovoda in 20 kV kablov z našimi daljnovodi, ki mora biti izdelan v skladu zgoraj navedenimi smernicami oz. pogoji.

Komentar: Smernice se upoštevajo. V projektni dokumentaciji za gradbeno dovoljenje bodo podani vsi tehnični podatki ki so potrebni za pridobitev soglasja za priključitev.

Opomba: V času analize smernic (17.10.2013) je bil sklican sestanek z ELES-om. Dogovorjeno je bilo, da se pri umeščanju vetrnic ob traso daljnovoda upošteva razdalja od daljnovoda, ki je seštevek varnostnega pasu daljnovoda in premera rotorja. Poleg tega je potrebno na daljnovod namestiti tudi naprave za dušenje nihanja vodnika (antivibratorje, distančnike, fazne distančnike) oz. mora projektant v projektu dokazati, da le ti niso potrebni.

16.b Elektro Primorska d.d., Nova Gorica

Potek obstoječega in predvidenega el. energetskega omrežja

1. Pri pripravi osnutka DPN je potrebno v poglavju 2.3.4.3 Veljavni prostorski akti, podpoglavje Energetska infrastruktura omeniti, da se na območju urejanja nahaja distribucijska elektroenergetska infrastruktura, kot je prikazano v priloženem situacijskem načrtu. Iz pobude DPN je razvidno, da se načrtovano polje vetrnih elektrarn Senožeška brda ne priključuje na distribucijsko omrežje. V primeru poseganja v obstoječe koridorje distribucijske elektroenergetske infrastrukture je potrebno zagotoviti nove koridorje za prestavitev le teh. Morebitni novi koridorji morajo biti usklajeni z ostalo infrastrukturo.

| **Komentar:** V koridorje distribucijske elektroenergetske infrastrukture se ne posega.

2. Karto komunalnih vodov in naprav izdelanega osnutka prostorskega akta je potrebno dopolniti z vrisom obstoječih in predvidenih elektroenergetskih vodov in naprav. Potek trase naših vodov in naprav je razviden v priloženem situacijskem načrtu.

| **Komentar:** Karto se dopolni.

Tehnični pogoji

- V primeru prestavitev obstoječih elektroenergetskih vodov in naprav, ki so v lasti družbe Elektro Primorska d.d., mora investitor pridobiti overjene služnostne pogodbe z lastniki zemljišč, kjer je navedeno, da ima družba Elektro Primorska d.d. pravico vpisa služnostne pravice gradnje in vzdrževanje omenjene infrastrukture v zemljiško knjigo.
- Pred pričetkom gradnje se mora izvajalec seznaniti z natančno lokacijo obstoječih elektroenergetskih vodov in naprav in naročiti zakoličbo elektroenergetskih vodov, ki jo nameravana gradnja zajema.
- Pri izvajanju del v neposredni bližini elektroenergetskih naprav je potrebno upoštevati varstvena pravila za delo v bližini naprav pod napetostjo.
- Odmiki od obstoječih koridorjev tras, ostalih infrastrukturnih vodov in naprav in objektov morajo biti projektirani v skladu z veljavnimi predpisi in standardi.
- Investitor se obvezuje plačati stroške za upravno in projektno dokumentacijo, za morebitne prestavitve in zaščite elektroenergetskih vodov in objektov, stroške za morebitne prestavitve in zaščite elektroenergetskih vodov in objektov, stroške zakoličbe obstoječih naprav, odškodnine za trase prestavitev ter škodo nastalo zaradi neupoštevanja našega nadzora in smernic.
- Nadzor nad izvajanjem del in zakoličbo bomo izvajali na podlagi predhodnega obvestila o pričetih delih.
- Varovalni pas elektroenergetskih omrežij je zemljiški pas ob elektroenergetskih vodih in objektih, v katerem se smejo graditi drugi objekti in naprave ter izvajati dela, ki bi lahko vplivala na obratovanje omrežja, le ob določenih pogojih in na določeni oddaljenosti od vodov in objektov tega omrežja. Širina varovalnega pasu elektroenergetskega omrežja poteka na vsako stran od osi elektroenergetskega voda oziroma od zunanje ograje razdelilne ali transformatorske postaje in znaša:
 - za nadzemni večsistemski daljnovod nazivnih napetosti od 1 kV do vključno 20 kV - 10 m;
 - za podzemni kabelski sistem nazivne napetosti od 1 kV do vključno 20 kV-1m;

- za razdelilno postajo srednje napetosti, transformatorsko postajo srednje napetosti 0,4 kV - 2 m.
- Za gradnjo objektov v varovalnem pasu obstoječih ali načrtovanih distribucijskih elektroenergetskih infrastruktur je potrebno pridobiti projektne pogoje in soglasje skladno s Pravilnikom o pogojih in omejitvah gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij (Ur.l. RS št. 101/2010).
- V koridorjih daljnovodov je prepovedana gradnja nadzemnih objektov, v katerih se nahaja vnetljiv material. Ravno tako je pod daljnovodi prepovedano parkiranje vozil, ki prevažajo vnetljive, gorljive in eksplozivne materiale.
- Do obstoječih transformatorskih postiti je potrebno zagotoviti stalen dostop z osebnim in tovornim vozilom iz javnih površin.

| **Komentar:** Tehnični pogoji se upoštevajo.

Ostali pogoji

1. Pri načrtovanju in gradnji objektov na območjih za katera bodo izdelani prostorski akti bo potrebno upoštevati veljavne tipizacije distribucijskih podjetij, veljavne tehnične predpise in standarde, ter pridobiti upravno dokumentacijo. Elektroenergetska infrastruktura mora biti projektno obdelana v posebni mapi.
2. Pri gradnji objektov v varovalnem pasu elektroenergetskih vodov in naprav je potrebno izpolniti zahteve glede elektromagnetnega sevanja in hrupa (Ur.l. RS, št. 70/96).
3. Naročnik si bo moral k predmetnemu prostorskemu aktu pridobiti naše mnenje.

| **Komentar:** Ostali pogoji se upoštevajo.

16.c Plinovodi d.o.o., Ljubljana

| **Opomba:** Območje načrtovanega PVE Senožeška Brda ne sega v varovalni pas obstoječih ali predvidenih prenosnih plinovodov v upravljanju družbe Plinovodi d.o.o.. Družba nima smernic.

17. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za energijo (za področje rudarstva)

Po pregledu gradiva ugotavljamo, da načrtovana prostorska ureditev posega (na območju Občine Divača) v območje pridobivalnega prostora:

- kamnoloma Razdrto (osnovni prostor) za katerega je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje tehničnega kamna - apnenca družbi CPK d.d., Koper, Ulica 15. maja 14, 6000 Koper, za dobo 20 let in 6 mesecev (do 10.12.2021) in kamnoloma Razdrto (širitev) za katerega je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje tehničnega kamna - apnenca družbi CPK d.d., Koper, Ulica 15. maja 14, 6000 Koper, za dobo 20 let (do 10.07.2022),
- kamnoloma Laže 1 (osnovni prostor) za katerega je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje tehničnega kamna - apnenca družbi PRIMORJE d.d. - v stečaju, Vipavska cesta 3, 5270 Ajdovščina, za dobo 20 let (do 10.12.2021) in kamnoloma Laže 1 (širitev) za katerega je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje tehničnega kamna - apnenca družbi PRIMORJE d.d. -v stečaju, Vipavska cesta 3, 5270 Ajdovščina, za dobo 15 let (do 11.06.2024).

Vsi pridobivalni prostori so označeni v občinskem prostorskem aktu kot območja mineralnih surovin (površine nadzemnega pridobivalnega prostora - LN). Čeprav načrtovana stojišča vetrnih elektrarn ne ležijo znotraj območij pridobivalnih prostorov za katere je država podelila rudarsko pravico za izkoriščanje, pa nekatera od teh (stojišča 55 in 43 in 48) ležijo znotraj ali na meji območja, ki je v občinskem prostorskem aktu označeno kot površine nadzemnega pridobivalnega prostora - LN. (Ob tem je potrebno opozoriti, da meje pridobivalnih prostorov še niso dokončno urejene s strani upravnega organa).

V skladu z določbo 5. odstavka 93. člena Zakona o rudarstvu (Ur. l. RS, št. 61/10- ZRud-1 (62/10 popr.), 76/10- ZRud-1A, 57/12- ZRud-1B) se lahko za del območja rudniškega prostora izdela in sprejme tudi prostorski akt, namenjen gradnji objektov, vendar samo, če se k sklepu o njegovi pripravi in pred sprejetjem takšnega akta pridobi soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje. V konkretnem primeru to pomeni, da mora koordinator priprave državnega prostorskega načrta za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda pridobiti soglasji družb CPK d.d. in PRIMORJE d.d. -v stečaju. Obveščamo vas, da v nasprotnem nosilec urejanja prostora za območja mineralnih surovin (področje rudarstva) ne bo mogel izdati pozitivnega mnenja.

Komentar: *Smernico se upošteva.*

Prav tako predlagamo spremembo besedila prvega stavka v poglavju "Območja nadzemnega pridobiva/nega prostora", ki se napačno glasi: "V občini Divača so evidentirani štirje kamnolomi, ...",v pravilno: "V občini Divača so evidentirani štirje nelegalni kopi, ...".

Komentar: *Predlog se upošteva pri pripravi nadaljnjih gradiv.*

Opomba: *V času analize smernic (10.10.2013) je bil sklican sestanek z ministrstvom in družbo CPK d.d. v zvezi s možnostjo umeščanja VE na območju kamnoloma Razdrto. Ugotovljeno je bilo, da so stojišča vetrnih elektrarn, ki so bližje kot 300 m od v planskih aktih načrtovane širitve območja kamnoloma Razdrto z vidika koncesionarja v kamnolomu nesprejemljiva. To pomeni, da se iz nadaljnje obravnave izvzame stojišči št. 41 in 42. Predlagano je bilo, da se stojišča v okolici kamnoloma Laže do nadaljnjega upoštevajo oz. optimizirajo. Optimizacija v tem delu je odvisna od nadaljnjega izkoriščanja, rabe na saniranem/opuščenem delu kamnoloma in poteka 400 kV daljnovoda, ki še ni točno določen. Skuša se organizirati sestanek tudi v zvezi s kamnolomom Laže.*

18. Občina Divača

Prostorski akti, odloki in pravilniki, ki veljajo na območju predvidenega DPN PVE Senožeška brda in jih je treba upoštevati pri načrtovanih prostorskih ureditvah:

Planski akti Občine Divača:

- Dolgoročni plan Občine Sežana (Divača) za obdobje 1986-2000 (Uradni list SRS, št.14/88), usklajen z obveznimi prostorskimi sestavinami dolgoročnega plana SRS 1989 (Uradne objave, št.1/89), dopolnjen 1989 (Uradne objave, št.37/89), dopolnjen 1992 (Uradne objave, št. 5/92), dopolnjen 1993 (Uradne objave, št.18/93), dopolnjen za območje Občine Divača 1995 (Uradni list RS, št. 22/95), dopolnjen 1996 (Uradni list RS, št. 38/96), dopolnjen 1999 (Uradne objave, št. 27/99), spremenjen in dopolnjen 2003 (Uradni list RS, št.92/03), spremenjen in dopolnjen 2010 (Uradni list RS, št. 48/10) in
- Srednjeročni družbeni plan Občine Sežana (Divača) za obdobje 1986 – 1990 (Uradni list SRS, št. 14/88), usklajen za področje prometa 1989 (Uradne objave št. 4/89), dopolnjen 1989 (Uradne objave št. 37/89), dopolnjen 1992 (Uradne objave, št. 5/92), dopolnjen 1993 (Uradne objave, št. 18/93), dopolnjen za območje Občine Divača 1995 (Uradni list RS, št.

22/95), dopolnjen 1996 (Uradni list RS, št. 38/96), dopolnjen 1999 (Uradne objave, št. 27/99), spremenjen in dopolnjen 2003 (Uradni list RS, št. 92/03), spremenjen in dopolnjen 2010 (Uradni list RS, št. 48/10).

Prostorski ureditveni pogoji:

- Odlok o prostorskih ureditvenih pogojih v Občini Divača (v nadaljevanju: Odlok o PUP; Uradni list RS, št. 45/05; 115/07 - obvezna razlaga; 119/08).

Akti, ki so v postopku priprave:

- Dopolnjeni osnutek Občinskega prostorskega načrta Občine Divača (v nadaljevanju: dopolnjeni osnutek OPN).

Odloki in pravilniki:

- Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Sežana (Uradne objave, št. 13/92-68; Uradni list RS, št. 68/95, 4/96 popr.).
- Odlok o občinskih cestah (Uradni list RS, št. 70/07, 88/11).
- Odlok o kategorizaciji občinskih javnih cest v Občini Divača (Uradni list RS, št. 48/10).
- Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode v Občini Divača (Uradni list RS, št. 107/09).
- Odlok o izvajanju obvezne lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov (Uradni list RS, št. 2/05, 24/09, 45/11, 52/11, 88/11).
- Odlok o urejanju, varstvu in vzdrževanju javnih zelenih površin ter otroških igrišč na območju Občine Divača (Uradni list RS, št. 103/07, 88/11).
- Odlok o gospodarskih javnih službah v Občini Divača (Uradni list RS, št. 64/08).
- Odlok o pogojih za dobavo in odjem vode na območju Občine Sežana (Uradne objave Primorskih novic, št. 20/91).
- Odlok o varstvenih pasovih Nanoških vodnih virov in ukrepih za zavarovanje kakovosti in količin pitnih voda (Uradni list RS, št. 37/97).

Odloki in pravilniki v pripravi:

- Osnutek Odloka o oskrbi s pitno vodo na območju občin Divača, Hrpelje–Kozina, Komen, Sežana in delu občine Miren Kostanjevica.

| **Komentar:** Navedene prostorske akte se upošteva.

Občinski prostorski načrt Občine Divača, ki je v postopku priprave

Občina Divača se nahaja v zaključni fazi priprave dopolnjenega osnutka OPN. Pri načrtovanju prostorskih ureditev za DPN je potrebno upoštevati izhodišča in cilje prostorskega razvoja občine, načrtovane prostorske ureditve lokalnega pomena, pogoje za umeščanje objektov v prostor ter širitve ureditvenih območij naselij.

Še posebej je treba slediti *cilju* usmerjanja prostorskega razvoja skladno z varstvenimi usmeritvami in zahtevami s področja varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov in varstva kulturne dediščine ter sanacijo degradiranih območij. Razvoj krajine naj prednostno zagotavlja ohranjanje prepoznavne kakovosti krajine, naravne prvine krajinske zgradbe in spontanosti naravnih procesov ter varnega, privlačnega in prijetnega bivalnega okolja.

Glede na naravne enote in kulturne značilnosti je območje Občine Divača členjeno na posamezna krajinska območja; območje PVE Senožeška brda se načrtuje znotraj *krajinske enote Senožeško podolje in brda*. Razvoj te krajinske enote se usmerja k ohranjanju naravnih vrednot in varovanju kulturne krajine. Tu se ohranja kmetijska dejavnost (ovčereja, kozjereja) v obsegu, ki omogoča ohranitev krajinskih značilnosti območja. Turizem se usmerja v ekološke, nemasovne oblike (kolesarstvo, pohodništvo). Samo območje Senožeških brd pa ostaja tudi v bodoče neposeljeno in predstavlja prostor neokrnjene narave, ki se kot tak varuje.

Glede na cilje in razvojne usmeritve, ki si jih je Občina Divača zastavila, je evidentno, da želi prostor Senožeških brd ohraniti gozdnat in neobljuden, načrtovani park vetrnih elektrarn (s prevelikim številom načrtovanih vetrnic) pa bi predstavljal tujek v prostoru, ki je kot tak nezaželen.

Komentar: OPN v pripravi se upošteva. Cilje in usmeritve, ki je Občina Divača zastavila za območje Senožeških brd, se smiselno upošteva pri nadaljnji zasnovi PVE, predvsem pri usklajevanju števila vetrnih elektrarn in njihovih stojišč.

Celovit strateški načrt za prostorski razvoj slovenskega dela Krasa

Med Republiko Slovenijo in Republiko Italijo poteka čezmejni strateški projekt: Kras–Carso, v katerem sodeluje 17 projektnih partnerjev, vključno z vsemi kraškimi občinami na matičnem Krasu. Projekt se nahaja v zaključni fazi, rezultat projekta pa je že izdelan *Celovit strateški načrt za prostorski razvoj slovenskega dela Krasa* (v nadaljevanju: CSN) ter oblikovane *Smernice za prostorske izvedbene akte v občinah na Krasu*. Oba dokumenta bosta v kratkem potrjena na sejah občinskih svetov občin članic (tudi Občine Divača).

V CSN v poglavju 3. RAZVOJNE PRIORITETE KRASA, podpoglavje 3.1.2 Program: usklajeno načrtovanje gospodarskih dejavnosti na Krasu je določeno:

»Večji posegi (npr. elektrarne, gospodarske cone, poligoni, turistični kompleksi, infrastrukturni koridorji) v krajino pomenijo njeno razvrednotenje, ker posegi velikega merila niso skladni z značajem drobno strukturirane kraške krajine in so potencialni vir negativnih vplivov na okolje, zato se jih omejuje.«

V podpoglavju 3.3.4 Projekt: Oskrba Krasa z energijo pa je določeno še:

»Izkoriščanje sončne in vetrne energije v odprti krajini na Krasu je manj primerno zaradi vpliva na vizualno podobo krajine in zavarovane vrste živali. Pri umeščanju vetrnih in sončnih elektrarn v prostor je vidni vpliv eden izmed pomembnejših vplivov. Značilnosti in razsežnosti posega, tako postavitve objektov kot omrežij (daljnovodov, cestne infrastrukture) vplivajo na trajne spremembe krajinske slike v razmeroma velikem vplivnem območju. Na oceno vpliva na vidne značilnosti vpliva predvsem stanje prostora, raba prostora, oblikovanost reliefa, obiskanost območja in vidna izpostavljenost lokacij.«

Območje načrtovanega DPN PVE Senožeška brda sicer ni del matičnega Krasa, sodi pa v njegovo vplivno območje.

Komentar: Smernico se smiselno upošteva v okviru dejanskih prostorskih možnosti. PVE se zasnuje na način, da se smiselno upošteva izhodišča Celovitega strateškega načrta. V študiji stojišč se uskladi število stojišč vetrnih elektrarn in jih umesti na način, da bo razvrednotenje čim manjše.

Ostale zahteve in priporočila

V planskih aktih Občine Divača je že določena prostorska ureditev – park vetrnih elektrarn Dolenja vas, ki naj bi se gradil v več fazah (poglavje 11. ZASNOVA RAZVOJA DEJAVNOSTI V PROSTORU, točka 11.9. ZASNOVA ENERGETIKE; podrobnejši pogoji izgradnje so določeni v 22.b členu Odloka o PUP). Polje vetrnih elektrarn Dolenja vas je predvideno tudi v dopolnjenem osnutku OPN, s tem Občina Divača vzpodbuja uporabo obnovljivih virov energije (pri vzpodbujanju koncepta energetske neodvisnosti Občina sicer daje prednost drugim virom energetske neodvisnosti, zlasti izkoriščanju lesne biomase).

Glede na to, da vetrne elektrarne predstavljajo izrazit poseg v prostor (s številnimi, v tem trenutku nekaterimi še neznanimi negativnimi učinki) ter ob predpostavki, da bo že park vetrnih

elektrarn na Griškem polju pustil velik pečat na naravno krajino, **Občina Divača nasprotuje prevelikemu številu vetrnih elektrarn.**

Komentar: V nadaljnjih fazah načrtovanja se z Občino Divača uskladi še sprejemljivo število vetrnih elektrarn in njihovo razporeditev v prostoru..

V kolikor bo vseeno prišlo do nadaljnjih postopkov v pripravi DPN PVE Senožeška brda, Občina Divača podaja naslednje zahteve:

- Predhodno naj se preveri dejanski potencial (privlačnost) prostora in ranljivost prostora za vetrne elektrarne, pri čemer se preverja alternativne rešitve lokacij in tehnologij ter upošteva ekonomska upravičenost investicij.

Komentar: Za potrebe Predloga nacionalnega energetskega programa Slovenije za obdobje 2010 do 2030: Aktivno ravnanje z energijo je bilo pripravljeno tudi gradivo Celovit pregled potencialno ustreznih območij za izkoriščanje vetrne energije: Strokovne podlaga za NEP za obdobje 2010 – 2030 (Aquarius d.o.o., Ljubljana, november 2010, dop. februar 2011). V tem gradivu je PVE Senožeška brda opredeljen kot eno od potencialnih območij za postavitev vetrnih elektrarn. Ugotovljeno je bilo, da je območje skladno s temeljnimi izhodišči - razvojnim kriterijem (privlačnostjo), zadostno povprečno hitrostjo vetra, in varstvenimi kriteriji (ranljivostjo), ki izhajajo iz omejitev na varstvenih, zavarovanih, ogroženih in drugih območjih, na katerih je na podlagi predpisov vzpostavljen poseben pravni režim. V nadaljevanju projekta je predvidena izdelava študije stojišč, katere namen je preveritev alternativnih rešitev lokacij in tehnologij. V okviru študije bo opredeljena tudi ekonomska upravičenost investicije.

- **Občina Divača se s stojišči VE 1–12, 14, 15, 17, 18, 35, 47–50, 53–66, 69 ne strinja.** Prav tako se ne strinja s stojišči VE 13, 16, 19–22, 38, 44–46, 51, 52, 67, 68, 70–73, ki so v pobudi že opredeljena kot neizvedljiva stojišča.

Komentar: Obseg in razporeditev stojišč, s katerimi se občina ne strinja, onemogoča izvedljivost projekta. Smernico se upošteva smiselno, v okviru dejanskih prostorskih možnosti. Ocenjeno je, da je omenjena stojišča smiselno vključiti v študijo stojišč in njihovo (ne)sprejemljivost opredeliti v nadaljnjih postopkih in usklajevanjih. Stališče lokalnih skupnosti in javnosti do posameznih stojišč vetrnih elektrarn bo eden od kriterijev za predlog nabora stojišč.

- **Ob upoštevanju v nadaljevanju podanih zahtev so pogojno sprejemljiva stojišča 24, 27–29, 33, 34, 36, 37, 39–43,** ki se nahajajo na že degradiranem območju med avtocestnim in energetske koridorjem (DV 1x400 KV Beričevo–Divača in DV 1x220 KV Kleče–Divača).

Komentar: Smernico se smiselno upošteva.

- Eventualno se dodatne lokacije stojišč lahko išče na območju med že omenjenima koridorjema (avtocestnim in energetske), in sicer v smeri proti RTP Divača do planote Zajčica.

Komentar: Morebitno širitev območja PVE oz. DPN se doreče v nadaljevanju projekta.

- Pri preverjanju lokacij stojišč je bistvena komponenta tudi odmik vetrnic od bivalnega okolja. Zgolj zakonodaja, ki velja za hrup (Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju

(Uradni list RS, št. 105/05, 34/08, 109/09, 62/10)) glede na prakso, izkušnje in številne študije/raziskave iz tujine, kjer imajo delujoče vetrnice že dalj časa, ne zadošča, ker so prisotni tudi drugi vplivi, ki pa v Sloveniji še niso raziskani in niso pravno regulirani. Zato je za določitev odmika od bivalnega okolja potrebno:

- a) Upoštevati najboljše mednarodne prakse o določanju odmikov elektrarn od bivalnega okolja.

Komentar: Pregled predpisov in priporočil po državah kaže na precejšnje razlike glede zahtevanih ali priporočenih odmikov VE od poselitvenih območij. Večina držav ali njihovih regij predpisuje vnaprejšnji minimalni odmik od 500 m do 1000 m od stanovanjskih območij in/ali posameznih stanovanjskih objektov, praviloma na osnovi predpostavk, ki izhajajo iz predpisov s področja varstva pred hrupom. Predlaga se odmik 800 m od robov naselij - Dolenje vasi, Potoč, Senožeč, Laž, Razdrtega in manjših zaselkov na območju Razdrtega in skrajnega zahodnega dela Vipavske doline. Posamezne objekte izven naselij, nestanovanjske objekte in območja izven naselij, ki se nahajajo na razdalji manj kot 800 m od VE, se obravnava po principu "od primera do primera", upoštevajoč predpise s področja varstva pred hrupom in uskladitve z lastniki. Presoja "od primera do primera" in ne vnaprejšnje določanje minimalnih odmikov je upravičena zlasti zaradi hitrega tehnološkega razvoja VE in posledičnega zmanjševanja obremenitev s hrupom. Oddaljenost od poselitvenih območij bo eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč v študiji stojišč. Podrobnosti v zvezi z odmikom od poselitvenih območij so opisane v poglavju 3.1.2 Stojišča vetrnih elektrarn.

- b) Upoštevati obstoječe relevantne znanstveno podprte študije in raziskave o vplivih elektromagnetnega sevanja in hrupa (na vseh oddajnih frekvencah – slišnega in neslišnega z vidika slušnega zaznavanja človeka), ki ga povzročajo vetrnice na zdravje in počutje ljudi.

Komentar: Pripravljen bo pregled študij in raziskav vplivov VE na zdravje in počutje ljudi.

- c) Na primeru delovanja testne vetrnice izdelati preliminarno neodvisno strokovno študijo o vplivu vetrne elektrarne na okolje ter zdravje ljudi, pri čemer se preverja zlasti vpliv elektromagnetnega sevanja, hrupa in nizkofrekvenčnih zvokov na zdravje in počutje ljudi.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, pri pripravi katerega bodo upoštevane tudi ugotovitve v zvezi z delovanjem vetrne elektrarne v Dolenji vasi.

- V kolikor bi do izgradnje PVE Senožeška brda prišlo, se zahteva redno kontrolo vplivov njenega delovanja na zdravje ljudi, živali in okolje. V primeru ugotovljenih negativnih vplivov je treba zagotoviti ustrezno pravno varstvo in odškodnine.

Komentar: V uredbi o DPN bo opredeljen način spremljanja vplivov oz. stanja okolja v času gradnje in obratovanja ter obveznosti upravljavca PVE v primeru ugotovljenih čezmernih obremenitev.

- Zaradi degradacije prostora, zmanjšane vrednosti stavbnih zemljišč v bližnjih naseljih, omejitve kmetijske, gozdarske in lovske dejavnosti, zaščitnih pasov in nasploh velikega posega v prostor bodo lastniki zemljišč na območju KS Senožeče utrpeli številne

neugodnosti, zato mora biti določeno finančno nadomestilo (v obliki letne rente) in druge materialne ugodnosti tako krajanom naselij KS Senožeče kot tudi Občini Divača, kar se uredi v obliki pogodbenega razmerja pred nadaljevanjem postopka umeščanja načrtovane ureditve v prostor.

Komentar: Renta bo z občino in lokalnimi skupnostmi vsekakor dogovorjena. Višina odškodnine v obliki rente bo določena na pogajanjih in bo odvisna od števila postavljenih stojišč, torej ne pred sprejemom DPN, saj so fiksni stroški projekta tisti, ki določajo donos ne samo glede na število vetrnih elektrarn, ampak tudi na posamezno vetrno elektrarno.

- Investitor se mora tudi obvezati, da bo posebej prispeval nepovratna sredstva za nabavo in obnavljanje dodatne opreme gasilske enote, enote civilne zaščite in zdravstvene ustanove v Senožečah, kar bo omogočalo optimalno pripravljenost v primeru intervencije za zagotavljanje varstva okolja ter varnosti občanov in njihovega premoženja.

Komentar: Omenjene obveze bodo obravnavane v okviru dogovorov o renti.

- S pridobitvijo gradbenega dovoljenja za PVE Senožeška brda je investitor dolžan ustanoviti poseben sklad, v katerega se letno stekajo sredstva namenjena razgradnji objektov po zaključenem obratovanju in revitalizaciji območja. Investitor Občini Divača v ta namen izda ustrezno bančno jamstvo pred nadaljevanjem postopka umeščanja načrtovane ureditve v prostor.

Komentar: Bančne garancije investitor ne bo izdajal, saj je nesmiselna, od tega ima korist samo banka, posledično se zmanjšala količina denarja namenjena lokalni skupnosti. Obveza ustanovitve sklada za razgradnjo bo predvidoma določena z gradbenim dovoljenjem, takšno določilo se lahko vključi tudi v uredbo o DPN.

- Pri načrtovanju PVE Senožeška brda se upošteva smernice Kraškega vodovoda Sežana d.o.o. (npr. o določitvi ustreznih varovalnih ukrepov v vplivnem območju objektov in naprav javnega vodovoda, sočasni izgradnji vodovoda in kablovoda ...) in smernice Komunalno stanovanjskega podjetja d.d. Sežana.

Opomba: Komentarji k smernicam Kraškega vodovoda Sežana so podani v nadaljevanju.

- Ker dostavljeno gradivo ne obravnava končne variante izvedbe posega v prostor in niso znani vsi negativni učinki na razvoj in življenje občanov, bo Občina Divača zahtevala vse izravnalne ukrepe zaradi negativnih in omejevalnih učinkov, ki bi jih imela umestitev PVE Senožeška brda v prostor.

Komentar: Izravnalni ukrepi bodo na podlagi ugotovitev v postopku CPVO in PVO opredeljeni v uredbi o DPN.

18.a Kraški vodovod Sežana

Opomba: Posredovano kot priloga smernicam Občine Divača.

1. Vodovarstvena območja in kakovost pitne vode:

Predlagana vsebina ukrepov za zavarovanje količine in kakovosti pitne vode v vplivnem območju predvidene gradnje vetrnih elektrarn zajema ustrezen nabor ukrepov in dejanj zaščite vodnih virov s katerimi se oskrbuje vodovodni sistem Nanos.

2. Obstoječe vodovodno omrežje:

Na širšem Senožeškem območju je za zagotavljanje javne oskrbe s pitno vodo zgrajen vodovodni sistem oskrbovan iz vodnega vira Nanos. Za izgradnjo vetrnih elektrarn je potrebno določiti ustrezne varovalne ukrepe v vplivnem območju objektov in naprav javnega vodovoda.

Komentar: *Ukrepi za zavarovanje količine in kakovosti pitne vode ter ukrepi v vplivnem območju objektov in naprav javnega vodovoda bodo določeni z uredbo o DPN.*

3. Predvideno vodovodno omrežje:

- Črpališče Laze - Vodohran Laže: predvidena je rekonstrukcija vodovoda. Preveri naj se možnost sočasne izgradnje vodovoda in kablovoda od stojišča 36 do 39.
- Povezava vodovoda Senožeče - Divača: Za zagotavljanje zadostnih količin vode v sušnem obdobju je predvidena povezava vodovoda Senožeče - Divača z izgradnjo primarnega vodovoda od RTP Divača do VH Potoče. Izgradnjo vodovoda umestiti v skupni koridor kablovoda Divača - Dolenja vas - VH Potoče.

Komentar: *Uskladiti je možno del poteka trase.*

18.b Komunalno stanovanjsko podjetje d.d. Sežana

Opomba: *Posredovano kot priloga smernicam Občine Divača.*

Na območju občine je obvezno ločeno zbiranje z zakonom določenih frakcij odpadkov. Načrtovalci prostora, investitorji ali projektanti morajo pri načrtovanju novih oziroma prenovi obstoječih stanovanjskih in poslovnih objektov, stanovanjskih sosesk in naselij ter drugih objektov, kjer bodo nastajali odpadki, določiti zbirna in prevzemna mesta:

- zbirno mesto za ostanke komunalnih odpadkov je ustrezno urejen prostor, v objektu ali bližini objekta na stavbni parceli (oziroma funkcionalnem zemljišču) v posesti povzročitelja, na katerem povzročitelj redno odlaga odpadke v tipizirane zabojnike za odpadke,
- prevzemno mesto za ostanke komunalnih odpadkov je ustrezno urejen prostor, od koder izvajalec redno odvažja odpadke. Prevzemna mesta se nahajajo ob vozni poti smetarskega vozila. Prevzemno mesto je lahko na javni površini. Izvajalcu mora biti omogočen dostop do prevzemnega mesta,
- prevzemno mesto ne sme biti od glavne vozne poti oddaljeno več kot 10m. Med prevzemnim mestom in mestom natovarjanja ne sme biti višinskih ovir, najmanjša širina dostopne poti za vozilo za prevoz komunalnih odpadkov do prevzemnega mesta mora biti 3m, svetla višina pa 4 m. Slepa cesta ob robu katere so prevzemna mesta za komunalne odpadke, mora imeti zaključek z obračališčem. Obračališče mora biti izvedeno v obliki črke „T“ z najmanjšim zunanjim radijem 6,5 m. Obračališče je lahko urejeno tudi na drug način, če vozila na njem obračajo enako učinkovito, kot to zagotavlja obračališče iz prejšnjega stavka. Notranji najmanjši radij dostopne poti do prevzemnega mesta za komunalne odpadke v križišču ali krivini mora biti 6,5 m razen pri dvosmernih lokalnih cestah, kjer je lahko najmanjši radij 3m in je zagotovljena preglednost križišča.

Vsaka pravna oseba oz. drugi gospodarski subjekt mora urediti ravnanje z odpadki in z usposobljenem izvajalcem skleniti pogodbo o ravnanju z odpadki.

Komentar: *Smernico se upošteva, v kolikor bo izveden objekt, kjer bodo nastajali odpadki.*

Ravnanje s komunalnimi odpadki v času gradnje si mora investitor urediti skladno s Pogodbo o ravnanju z odpadki (število in vrsta zabojnikov ter frekvenca praznjenja po dogovoru).

| **Komentar:** *Smernico se upošteva.*

Za gradbene odpadke se je potrebno ravnati po Pravilniku o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Ur. list RS št. 3/2003).

| **Komentar:** *Smernico se upošteva.*

19 Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije

V prilogah vam posredujemo analizo podatkov zemljiškega katastra na območju parka vetrnih elektrarn. Opis analize je v dokumentu »porocilo.doc«. Kakovost podatkov zemljiškega katastra (datoteka analiza.xls) je prikazana po katastrskih občinah in razvrščena v štiri grupe glede na srednji pogrešek odstopanj med grafičnimi in merjenimi koordinatami zemljiško-katastrskih točk.

Park vetrnih elektrarn je na območju enajstih katastrskih občin. Natančnost zemljiškega katastra je v razredih dva, tri in štiri, gre za območja z grafičnim katastrom. Predhodno bi bilo potrebno izvesti izboljšavo lokacijskih podatkov zemljiškega katastra (predvsem za katastrske občine v razredih tri in štiri), skladno s tehničnimi pogoji geodetske uprave, za parcele, ki bi bile predmet odkupa pa tudi ureditev meja. To bi močno poenostavilo postopke morebitnih potrebnih parcelacij in odkupov zemljišč za potrebe izvedbe projekta.

| **Komentar:** *Pristopi se k izboljšavi lokacijskih podatkov zemljiškega katastra na tistih območjih, kjer bo ugotovljeno, da je to smiselno.*

I. Lovska družina Senožeče

Člani Lovske družine Senožeče kot lovci in hkrati kot občani krajevne skupnosti Senožeče odločno nasprotujemo pobudi za pripravo državnega prostorskega načrta za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda. Takšno odklonilno stališče do izgradnje dodatnih vetrnih elektrarn kjerkoli v našem lovišču smo sprejeli na rednem občnem zboru Lovske družine Senožeče dne 3. marca 2013 v Dolenji vasi.

Lovska družina Senožeče, ki deluje v javnem interesu že od leta 1945 dalje in ji je država s koncesijsko pogodbo št. 430-253/2008/626 dne 14.4.2009 prenesla v upravljanje divjad kot naravno dobrino, je po tej pogodbi dolžna skrbeti za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v svojem lovišču. S posegi v populacije divjadi in z ukrepanjem v njenem življenjskem okolju je lovska družina dolžna po sprejetem Zakonu o divjadi in lovstvu neprestano vzdrževati posamezne vrste divjadi v medsebojnem ravnovesju in v ravnovesju z danimi življenjskimi možnostmi okolja. še posebno pozornost pa vseskozi namenja obema vrstama zavarovanih velikih zveri: medvedu in volku, ki sta stalno prisotna v lovišču, skozi lovišče pa vodijo tudi njihove ustaljene migracijske poti.

Namen Zakona o divjadi in lovstvu pa lahko dosežemo le z medsebojno usklajenim delovanjem vseh, ki so na kakršenkoli način uporabniki tega prostora. Ta isti prostor, ki je predviden za gradnjo vetrnih elektrarn, nam je Vlada Republike Slovenije že dodelila v upravljanje s koncesijsko pogodbo na podlagi Uredbe o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo (Uradni list RS, št. 1 00/2008) in na podlagi Odloka o loviščih v Republiki Sloveniji in

njihovih mejah (Uradni list RS, št. 128/2004), zato imamo na tem prostoru zagotovljeno pravico do učinkovitega upravljanja z njim in hkrati tudi pravico in dolžnost, da izrazimo svoje zahteve v vseh primerih, kadar bi nam bila ta pravica enostransko in samovoljno odvzeta, v konkretnem primeru s strani investorjev vetrnih elektrarn.

Mnenja smo, da so vetrne elektrarne, zlasti v večjem številu, kot je predvideno, nepotreben in moteč tujek v našem kraškem lovišču in grobo nasilje nad naravo, saj bodo nepopravljiva razvrednotile naš skupni življenjski prostor in trajno onesnažile naravo. Za izgradnjo so namreč potrebni zelo grobi posegi v okolje, v konkretnem primeru obsežna sečnja v predvidenih pretežno gozdnatih območjih, široke oskrbovalne poti, transformatorske postaje in daljnovodi. Ocenjujemo, da bi s načrtovanimi posegi nepopravljiva prizadeli večino našega lovišča (do 70 %, kar je več kot 3.000 ha) pa tudi širšo okolico. Poleg tega so zelo moteči zamolkli zvoki vetrnic, ki jih je mogoče zaznati tudi do 1,5 km daleč in posebej ponoči motijo spanec ljudi (dokaz za to so tudi izjave vaščanov Dolenje vasi, ki živijo ob obstoječi vetrni elektrarni), še dlje pa te nizko frekvenčne zvoke zaznavajo živali in dokazano je, da nizkofrekvenčni infra zvoki direktno in negativno vplivajo na centralni živčni sistem tako ljudi kot živali. O tem negativnem vplivu poročajo številni ugledni svetovni mediji. Pogrešamo neodvisne strokovne študije o teh vplivih, ki nam žal niso bile predstavljene. Vetrne elektrarne bi onemogočile tudi ustaljene selitvene poti velikih zveri in drugih živali, pa izgubo travnikov zaradi močne erozije in posledično bi bila uničena edinstvena flora in favna, ponekod pa obstaja tudi možnost izgube pitne vode.

Kras je kulturna krajina naravnih posebnosti, ki jo moramo trajnostno razvijati in ima nešteto razvojnih možnosti, ki pa z vetrnim poljem ne gredo skupaj. Tudi s sedanjo vizijo trajnostnega razvoja občine ne. Okolje smo dolžni ohraniti takšno ali še boljšega. Zaradi naših predhodnikov pa tudi za zanamce. Toda neposejanega s težko industrijo kar vetrne elektrarne zagotovo so.

Zato zahtevamo, da pristojni državni organi preprečijo investorjem izvedbo nameravanega projekta, ki predvideva park vetrnih elektrarn v Senožeških Brdih, saj pomeni to zelo resen in grob poseg v neokrnjeno naravo. Očitno je, da investorjem ni mar za zdravo življenjsko okolje, do katerega pa imamo tako lovci kot občani tega območja zajamčeno ustavno pravico. To pa je hkrati tudi pravica tu prostoživečih živali.

Komentar: V okviru priprave DPN bo v okviru študije stojišč potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na naravo. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, v katerem bodo obravnavani tudi vplivi nizkofrekvenčnega hrupa, vplivi na selitveni poti, vode, krajinske značilnosti in ostale okoljske prvine. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti. Postopek se zaključi z izdajo odločbe o (ne)sprejemljivosti vplivov plana. Na podlagi te odločbe, stališč do pripomb in predlogov javnosti, mnenja občine, usklajenega predloga najustreznejše rešitve ter mnenj državnih nosilcev urejanja prostora sklep o potrditvi rešitve sprejema Vlada RS.

II. Lucija Stepančič

Oglašam se v imenu krajanov Senožeč, ki izražamo ogorčenje nad okoliščinami, v katerih se pripravlja pobuda DNP za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda

Glede na to, da gre za uvedbo nove tehnologije, ki je pri nas še popolnoma nepreizkušena, je pritožni rok enega meseca odločno prekratek. Dodatne sume vzbujajo dejstvo, da je pobuda prišla v javnost ravno v poletnem času, ko je večina krajanov na dopustu, ali pa so prekomerno zaposleni s kmetijskimi opravili.

Pobuda je bila predstavljena skrajno neresno (na oglasni deski - to je način informiranja za osnovne šole). K besedi smo bili povabljeni šele 7. avgusta, manj kot dva tedna pred iztekom roka za pritožbe, kar kaže na podcenjevanje nas in naših interesov že na samem začetku projekta. In nenazadnje: na občnem zboru ni bilo nobenega predstavnika investitorjev in stroke.

Ugotavljamo:

1. Da gre pri predstavitvi pobude za omalovaževanje domačinov, ki bomo nosili največje (okoljsko in zdravstveno) breme.
2. Da so naši interesi grobo izigrani na račun interesov investitorja.
3. Da bo zaradi postavitve vetrnih elektrarn onemogočen, ali vsaj otežen razvoj kraja v smeri turizma in/ali kmetijstva.
4. Odškodnine, ki jih bodo za uporabljeno zemljišče dobili posamezniki, se ne morejo primerjati s škodo, ki jo bodo utrpeli Senožetci kot celota.

Komentar: Pri predstavitvi pobude nikakor ni šlo za omalovaževanje domačinov. Nasprotno, na vseh predstavitev in v vseh izjavah pripravljavcev pobude je bila izpostavljena želja po sodelovanju s prebivalci in usklajevanju načrtovanih prostorskih ureditev z njihovimi interesi, vključno z interesi razvoja turizma in kmetijstva.

Zahtevamo:

- Podaljšanje roka za pritožbe, ki so ga (kot upamo), zahtevali tudi predstavniki KS.

Komentar: Rok za podajanje predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti je bil podaljšan do 9.9.2013

- Odprto možnost neizvedbe projekta.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti. Postopek se zaključi z izdajo odločbe o (ne)sprejemljivosti vplivov plana. Na podlagi te odločbe, stališč do pripomb in predlogov javnosti, mnenja občine, usklajenega predloga najustreznejše rešitve ter mnenj državnih nosilcev urejanja prostora sklep o potrditvi rešitve sprejema Vlada RS.

- Publiciteto in odprto javno debato na strokovnem nivoju.

Komentar: Ves čas postopka bo zagotovljena odprta, transparentna ter konstruktivna razprava o projektu. Med celotnim postopkom si bodo nosilci postopka in pobudniki projekta prizadevali, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi ter da bo v čim večji možni meri upoštevana priporočila Aarhuške konvencije in usmeritve za pripravo procesnega vključevanja javnosti v postopek priprav državnega prostorskega načrta. Ves čas postopka bodo tudi spremljali družbeno

sprejemljivost projekta. Po analizi smernic bo lokalnim prebivalcem projekt predstavljen še поблиže na delavnicah. Povabljeni bodo na srečanja, v nadaljnjih fazah pa po potrebi tudi na posvetovalne sestanke.

V študije bodo vključeni različni strokovnjaki, ki bodo sodelovali tudi na javnih predstavitev, delavnicah in v medijih. Ves čas postopka in priprave projekta ter v času študij, opazovanj in različnih raziskav bo nosilec z aktualnimi informacijami dopolnjeval tudi spletno stran projekta www.vepa.si, ki jo lahko spremljajo vsi zainteresirani deležniki, lokalni prebivalci in nevladne organizacije, ter bo za vsa pojasnila in izjave na voljo tudi medije. Ažurno bo odgovarjal na vprašanja, posredoval za javnost pomembne podatke in rezultate posameznih študij ali faz postopkov, tako neposredno kot tudi na spletni strani projekta, ter z rednimi sporočili za javnost in za medije.

- Mnenja neodvisnih strokovnjakov, ter dostop do že obstoječih študij, ki jih hranijo domače in tuje znanstvene inštitucije.

Komentar: Mnenja in študije bodo zbrane in upoštevane v okviru priprave okoljskega poročila za celovito presojo vplivov na okolje, ki bo javno dostopno.

- Redno kontrolo vplivov na zdravje ljudi in živali, ter okolje.
- Zagotovljeno pravno varstvo v primeru ugotovljenih negativnih vplivov.

Komentar: V uredbi o DPN bo opredeljen način spremljanja vplivov oz. stanja okolja v času gradnje in obratovanja ter obveznosti upravljavca PVE v primeru ugotovljenih čezmernih obremenitev.

- Zagotovljene odškodnine v primeru dokazanih negativnih vplivov.

Komentar: Renta bo z občino in lokalnimi skupnostmi dogovorjena.

III. KS Senožeče

Krajani in člani sveta Krajevne skupnosti Senožeče se niso mogli poenotiti glede primernosti umeščanje parka vetrnih elektrarn na območju Senožeških Brd.

Na podlagi mnenja zbora krajanov in seje sveta KS Senožeče je svet Krajevne skupnosti zavzel naslednje stališče:

1. Ugotavljamo, da je planirano število vetrnih elektrarn absolutno preveliko za tako območje in posledično predstavlja prevelik poseg v naravno okolje. Glede na obstoječe prostorske plane občine Divača in smernice za urejanje okolja bi bilo še dopustno umestiti vetrnice v trikotnik med avtocesto in obstoječim daljnovodom.

Komentar: Število in razporeditev vetrnih elektrarn se opredeli na osnovi rezultatov študije stojišč in uskladitve z lokalno skupnostjo.

2. Pred začetkom pridobivanja dovoljenj je potrebno vse krajanse podrobno seznaniti z načrtovano investicijo, izdelati študijo o negativnih vplivih na okolje, ter o negativnih posledicah na kakovost bivanja in zdravja ljudi.

Komentar: Prebivalci bodo podrobneje seznanjeni z načrtovanimi prostorskimi ureditvami na delavnicah in javnih razpravah. V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi

presoja vplivov na zdravje ljudi. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

3. Vetrne elektrarne morajo biti najmanj 2 kilometra od prvega naseljenega objekta.

Komentar: Pregled predpisov in priporočil po državah kaže na precejšnje razlike glede zahtevanih ali priporočenih odmikov VE od poselitvenih območij. Večina držav ali njihovih regij predpisuje vnaprejšnji minimalni odmik od 500 m do 1000 m od stanovanjskih območij in/ali posameznih stanovanjskih objektov, praviloma na osnovi predpostavk, ki izhajajo iz predpisov s področja varstva pred hrupom. Predlaga se odmik 800 m od robov naselij - Dolenje vasi, Potoč, Senožeč, Laž, Razdrtega in manjših zaselkov na območju Razdrtega in skrajnega zahodnega dela Vipavske doline. Posamezne stanovanjske objekte izven naselij, nestanovanjske objekte in območja izven naselij, ki se nahajajo na razdalji manj kot 800 m od VE, se obravnava po principu "od primera do primera", upoštevajoč predpise s področja varstva pred hrupom in uskladitve z lastniki. Presoja "od primera do primera" in ne vnaprejšnje določanje minimalnih odmikov je upravičena zlasti zaradi hitrega tehnološkega razvoja VE in posledičnega zmanjševanja obremenitev s hrupom. Oddaljenost od poselitvenih območij bo eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč v študiji stojišč. Podrobnosti v zvezi z odmikom od poselitvenih območij so opisane v poglavju 3.1.2 Stojišča vetrnih elektrarn.

4. Preveriti vplive na vodozbirno območje Senožeška Brda.

Komentar: Vplivi na vodne vire bodo podrobno preverjeni v okviru celovite presoje vplivov na okolje.

5. V primeru izdaje gradbenega dovoljenja in posledično umestitve vetrnih elektrarn je potrebno določiti ustrezno rento vsem krajanom KS Senožeče in Občini Divača, ker se bodo z investicijo znižale vrednosti nepremičnin, omejila se bo kmetijska in lovski dejavnost.

Komentar: Z občino in lokalnimi skupnostmi bo dogovorjena renta.

IV. Vlasta Ferfila

Absolutno sem proti postavitvi vetrnih elektrarn zaradi:

- negativnega vpliva na zdravje - pričevanja nekaterih ljudi v Dolenji vasi, študije ki so jih naredili v Avstriji, Nemčiji, Ameriki- ljudje zapuščajo svoje domove v bližini teh vetrnic.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. Prebivalci bodo z vplivi vetrnih elektrarn podrobneje seznanjeni tudi na delavnicah in javnih razpravah.

- premajhna oddaljenost od naselij - vsaj 2 km

Komentar: Pregled predpisov in priporočil po državah kaže na precejšnje razlike glede zahtevanih ali priporočenih odmikov VE od poselitvenih območij. Večina držav ali njihovih regij predpisuje vnaprejšnji minimalni odmik od 500 m do 1000 m od stanovanjskih območij in/ali posameznih stanovanjskih objektov, praviloma na osnovi predpostavk, ki izhajajo iz predpisov s področja varstva pred hrupom. Predlaga se odmik 800 m od robov naselij - Dolenje vasi, Potoč, Senožeč, Laž, Razdrtega in manjših zaselkov na območju Razdrtega in skrajnega zahodnega dela Vipavske doline. Posamezne objekte stanovanjske izven naselij, nestanovanjske objekte in območja izven naselij, ki se nahajajo na razdalji manj kot 800 m od VE, se obravnava po principu "od primera do primera", upoštevajoč predpise s področja varstva pred hrupom in uskladitve z lastniki. Presoja "od primera do primera" in ne vnaprejšnje določanje minimalnih odmikov je upravičena zlasti zaradi hitrega tehnološkega razvoja VE in posledičnega zmanjševanja obremenitev s hrupom. Oddaljenost od poselitvenih območij bo eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč v študiji stojišč. Podrobnosti v zvezi z odmikom od poselitvenih območij so opisane v poglavju 3.1.2 Stojišča vetrnih elektrarn.

- preveliko število vetrnic

Komentar: Število in razporeditev vetrnih elektrarn se opredeli na osnovi rezultatov študije stojišč in uskladitve z lokalno skupnostjo.

- degradacija okolja - izbrati tak model vetrnic, ki je najmanj obremenjujoč za ljudi

Komentar: Izbralo se bo vetrne elektrarne nove generacije, ki so najmanj obremenjujoče za ljudi.

- In spet smo pri denarju. Baje vetrne elektrarne dajo premalo električne energije, da bi se dolgoročno to izplačalo. Nekdo bo ogromno zaslužil s subvencijami. Izgradnjo in subvencioniranje cen odkupa teh vetrnic bomo skozi višje prispevke za obnovljive vire plačevali porabniki.

Komentar: Podano je stališče.

V. KS Senožeče - člani vaške skupnosti Dolenja vas

V minulih tednih je spodaj podpisane vaščane Dolenje vasi vznemirilo dejstvo, da po postavljenem vetrnem stebru na Griškem polju namerava podjetje Vepa postaviti na Senožeških brdih še naslednjih 40 vetrnic. Prav to dejstvo nas je spodbudilo, da s tem dopisom sporočimo infrastrukturnemu ministrstvu, Krajevni skupnosti Senožeče ter občinskimi svetnikom Občine Divača svoje nestrinjanje z omenjenim projektom, saj menimo, da bi ogrožalo našo varnost.

Zavedamo se, da smo 7.8.2013 imeli to priložnost sporočiti tudi na srečanju lokalne skupnosti, ki je potekalo v prostorih KS Senožeče, a izbran termin zaradi koriščenja letnih dopustov žal ni dopuščal, da bi se vaščani predčasno sestali na sestanku vaške skupnosti in oblikovali svoje mnenje. Ne glede na omenjeno pa smo nekateri izmed spodaj podpisanih bili na sestanku KS Senožeče, kjer smo jasno izrazili svoje negativno mnenje glede postavitve vetrnic, saj so nekatere izmed njih predvidene za postavitev na razdalji 500 m od vasi ali celo manj.

Ni res, da so med tistimi, ki že zdaj nasprotujejo projektu, le predstavniki Parka Škocjanskih jam, saj naj bi šlo za prevelik poseg v prostor, pa tudi en in edini prebivalec Dolenje vasi, ki živi v neposredni bližini edine obstoječe vetrnice na tem območju in je vetrnico označil za moteč.

Tudi za veliko drugih prebivalcev, spodaj podpisanih, so vetrnice v takem številu in taki postavitvi v neposredni bližini ljudi kot take sporne.

Menimo, da bi občinski svetniki morali prisluhniti najprej nam vaščanom, ki bi nas vetrnice neposredno prizadele, in zaradi tega nas je večina odločenih, da gradnje ne podpiramo.

Šele na osnovi tega pa bi se lahko odločili, ali bodo projekt podprli. Žal pa smo mnenja, da se odločate zgolj na podlagi mnenja, ki so ga izrazili podporniki gradnje, to pa so predvsem lastniki zemljišč, ki bodo imeli predvsem materialno korist tega projekta. To pa je tudi edini razlog za, ki ga v teh dneh v razpravah slišimo kot pozitivni argument gradnje. Veliko smo prebrali na to temo in ugotovili smo, da poleg tega, da bo hrup, ki je že sedaj moteč, še večji. Da je hrup moteč že sedaj, lahko po enoletnih izkušnjah potrdijo prebivalci tik pod že obstoječo vetrnico. Kar pa nas je bistveno zmotilo je to, da s strani investitorja sploh še niso bile opravljene nobene analize, ki bi nas prepričale v to, da projekt ne bo vplival na zdravje nas vaščanov.

Ob raznih polemikah na to temo je vse več slišati o škodljivosti takoimenovanih "WHOOSH" zvokov za ljudi, vsekakor pa tudi na psiho ljudi deluje negativno, če živijo v nekakem zaprtem prostoru (krog in krog vetrnice). Skrbi nas ta dolgotrajna izpostavljenost infrazvoku, ker kot je znano le- ta neposredno vpliva na človeški centralni živčni sistem in povzroča motnje v orientaciji, anksioznost, paniko, depresijo, črevesne krče, slabost, bruhanje, ... Infrazvok pa zagotovo nastaja med prehajanjem loput mimo nosilnih stebrov. Sprašujemo se, kolikšen je, če je teh vetrnic 40?!

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, v katerem bo posebna pozornost namenjena tudi vplivom nizkofrekvenčnega hrupa. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

Kakorkoli, če odmislimo zdravje ljudi, ki pa je nenazadnje bistveno, je za nas sporen tudi tako velik poseg v naravno okolje, ki bo za vedno zaznamovano, vprašljivo pa je tudi nadaljnje koriščenje vodnih virov, ki je nenazadnje za domače kmetijstvo tudi bistvenega pomena.

Komentar: Vplivi na vodne vire bodo podrobno preverjeni v okviru celovite presoje vplivov na okolje.

Nezanemarljivo dejstvo je po našem mnenju tudi to, da že pred postavitvijo prve vetrnice sploh nihče ni zaprosil za mnenje nelastnike področja, kjer stoji prva elektrarna. Svoje strinjanje so pisno izrazili le lastniki zemljišč. Smo pa nelastniki imeli možnost, da smo pred leti na sestanku KS Senožeče na tem sprejemanja PUP Občine Divača slišali, da se vetrne elektrarne nikoli ne bodo širile severno od naselij Dolenja vas, Potoče in Senožeče (to bi moralo biti razvidno iz zapisnika takratnega sestanka). Naj omenimo, da smo bili vaščani Dolenje vasi in lastniki zemljišča (člani Agrarne skupnosti) pred postavitvijo prve vetrnice povabljeni v Avstrijo na strokovno ekskurzijo, a danes z razočaranjem gledamo nazaj, kajti lastnik obstoječe vetrnice je tu v naši sredi postavil bistveno mogočnejši objekt, kot nam ga je takrat, na svojem ozemlju, predstavil. Pokazal nam je tudi objekte, ki ne stojijo v bližini bivalnih objektov.

Od bodočih kandidatov, investitorjev parka na Senožeških brdih zahtevamo, da nam omogoči ekskurzijo v tujino z obiskom prebivalcev, ki so v enakem položaju, kot bi bili mi, v primeru izgradnje vetrnega parka. Prepričani smo namreč, da imajo tudi tamkajšnji prebivalci enake

pomislike, kot jih imamo mi sami, oziroma naslovnika tega dopisa prosimo, da nas podrobno seznani s posledicami, ki jih prinaša morebitna realizacija projekta.

Komentar: 5.10.2013 je bil izveden ogled vetrnega parka Potzneusiedl Windpark na Gradiščanskem v Avstriji.

Gradnja je, verjamemo, še zelo daleč, a vseeno dovolj blizu, da nam prisluhnete in nam projekt pobliže predstavite oziroma sploh projekt zasnujete tako, da bi se čim bolj izognili naselju Dolenja vas in da bi na tak način bile vetrne elektrarne čim manj moteče za naše lokalno prebivalstvo, obenem pa bi starejši prebivalci brez slabe vesti svojim rodovom za seboj zapustili področje, ki ne bi bilo industrijsko obremenjeno.

Zahtevamo, da se naše mnenje pri pripravi projekta upošteva in v vednost, da smo v lokalni skupnosti tudi odločni nasprotniki gradnje vetrnega parka na Senožeških brdih, vam pošiljamo seznam vaščanov nasprotnikov, ki stalno prebivamo v Dolenji vasi ter seznam lastnikov nepremičnin, ki v vasi stalno ne živijo in se pravtako z gradnjo ne strinjajo.

Komentar: Mnenje lokalne skupnosti je za projekt prvotnega pomena in v vseh fazah projekta se namerava upoštevati predloge, pripombe in mnenja prebivalcev. Izdelane bodo vse potrebne strokovne podlage, okoljske preveritve in v največji možni meri upoštevana priporočila javnosti. Stojišča morajo namreč biti sprejemljiva tako z okoljskega kot družbenega vidika.

Ves čas postopka bo zagotovljena odprta, transparentna ter konstruktivna razprava o projektu. Med celotnim postopkom si bodo nosilci postopka in pobudniki projekta prizadevali, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi ter da bo v čim večji možni meri upoštevana priporočila Aarhuške konvencije in usmeritve za pripravo procesnega vključevanja javnosti v postopek priprav državnega prostorskega načrta. Ves čas postopka bodo tudi spremljali družbeno sprejemljivost projekta. Po analizi smernic bo lokalnim prebivalcem projekt predstavljen še pobliže na delavnicah. Povabljeni bodo na srečanja, v nadaljnjih fazah pa po potrebi tudi na posvetovalne sestanke.

VI. Ines Plešnar

Na Vaš naslov se obračam kot prebivalka male vasice Laže, v kateri sem si ustvarila družino. Naša vas ima v 30-ih hišah približno 70 prebivalcev, zaradi česar ima po slovenskih standardih status majhne vasi. V njeni bližini so že betonarna, velik kamnolom, dve asfaltni bazi in visokonapetostni daljnovod, kar predstavlja veliko ekološko obremenjenost. To nam je potrdilo tudi Ekološko društvo Slovenije, ki je v zvezi s to problematiko izvedlo nekaj raziskav. Kot posledica del v kamnolomu so med prebivalci naše vasi že tudi opažene zdravstvene težave.

Na nedavnem sestanku vaše skupnosti smo dobili informacijo, da želi investitor, družba VEPA - gospod Marko Oskar Mušič, na senožeškem polju postaviti park vetrnih elektrarn. Po načrtu, ki so nam ga predstavili, naj bi stala prva vetrnica v neposredni bližini Laž.

Po informacijah, ki so dostopne v širših javnih medijih, vetrne elektrarne škodijo zdravju ljudi in živali ter s samo izgradnjo obremenijo okolje, zato se nikakor ne strinjam s tem, da jih namestijo na naše področje. Po najnovejših raziskavah v nekaterih državah je gradnja vetrnih elektrarn v neposredni bližini naselij celo prepovedana in je določena neprimerno večja oddaljenost, kot bi bila v našem primeru.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. Namen

celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

Moje nestrinjanje z izgradnjo omenjenih elektrarn podpira velika večina sovaščanov, s katerimi smo tudi trdno odločeni, da bomo izkoristili vsa fizična in pravna sredstva za doseg prepovedi gradnje.

Komentar: *Mnenje lokalne skupnosti je za projekt prvotnega pomena in v vseh fazah projekta se namerava upoštevati predloge, pripombe in mnenja prebivalcev. Izdelane bodo vse potrebne strokovne podlage, okoljske preveritve in v največji možni meri upoštevana priporočila javnosti. Stojišča morajo namreč biti sprejemljiva tako z okoljskega kot družbenega vidika.*

Ves čas postopka bo zagotovljena odprta, transparentna ter konstruktivna razprava o projektu. Med celotnim postopkom si bodo nosilci postopka in pobudniki projekta prizadevali, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi ter da bo v čim večji možni meri upoštevana priporočila Aarhuške konvencije in usmeritve za pripravo procesnega vključevanja javnosti v postopek priprav državnega prostorskega načrta. Ves čas postopka bodo tudi spremljali družbeno sprejemljivost projekta. Po analizi smernic bo lokalnim prebivalcem projekt predstavljen še поблиže na delavnicah. Povabljeni bodo na srečanja, v nadaljnjih fazah pa po potrebi tudi na posvetovalne sestance.

VII. Nada Trušić

Spodaj podpisana sem lastnica hiše, ki se nahaja slabih 900 m oddaljena od vetrne elektrarne, ki je že nekaj časa postavljena v bližini Dolenje vasi. Prej idiličen kraj, v katerega sem se z velikim veseljem in vsa v pričakovanju miru zatekala pred mestnim hrupom, sicer imam stalno prebivališče v Zagrebu, je postal kraj mojih nočnih mor. Moje dosedanje izkušnje, povezane s "sobivanjem" z vetrno elektrarno so vse prej kot pozitivne. Zato sem čisto zgrožena ob novici, da naj bi bilo v kratkem v bližnji okolici postavljenih še znatno več vetrnih elektrarn. Ostali, ki jih še ni doletelo "sobivanje" z vetrno elektrarno, se ne zavedajo, kako se jim bo življenje spremenilo. Če odmislim vpliv nizkofrekvenčnih tonov na naše zdravje. Po mojem prepričanju je namreč ta vpliv prisoten in na dolgi rok se bo pokazala škoda na zdravju. Vsak, ki prebiva v bližini vetrne elektrarne, mora biti pripravljen na dejstvo, da bo živel v stalnem hrupu.

V teku dneva smo tudi že sicer izpostavljeni raznim hrupom - različnih jakosti, različno dolgega trajanja. Tudi hrup čez dan, ki je dovolj glasen, postane po daljšem času izredno moteč, kaj šele hrup ponoči. Zaradi njega postanemo razdražljivi, ko še sami ne vemo, zakaj.

Človek potrebuje tišino. To je dobrina, ki se ji bomo morali očitno z umestitvijo vetrnih elektrarn v našo neposredno bližino, za vedno odpovedati. Ali si kdo sploh predstavlja, kako je, če ne moreš več posedeti pred lastno hišo in uživati v šelestenju listja, v lahнем vetrcu, v žvrgolenju ptičkov, ker imaš zelo hrupnega soseda, ki te s svojim zvokom "wuf", "wuf", "wuf" moti v uživanju čudovite kraške pokrajine. Ali si kdorkoli sploh predstavlja, kako je, ko se zvečer utrujen in v pričakovanju mirnega, krepčilnega spanca, uležeš v posteljo in zaspiš le mukoma, ker je vseskozi - tudi skozi zaprta okna, slišen ta tako na živce parajoči "wuf", "wuf", "wuf". Ni prostora, kamor bi se lahko vsaj začasno zatekel v mir in tišino. V lastni hiši si ujetnik vetrne elektrarne in njenega "wuf", "wuf", "wuf".

Zvok vetrne elektrarne je tako močan, tudi tedaj, ko je veter relativno šibak, ki preglasi vse zvoke - tudi zvok avtoceste. Zato moramo vsi, ki lahko vplivamo na odločitev o namestitvi dodatnih vetrnih elektrarn, resno in z vso odgovornostjo razmisliti, ali bomo resnično pristali na življenje v večnem hrupu. Ne pozabimo, da se ne odločamo samo zase, temveč, da sprejemamo odločitev tudi za naše otroke in naše vnuke.

Vse nejeverne Tomaže pa vabim, da se oglasijo pri meni in spoznajo mojega bližnjega soseda - vetrno elektrarno.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, v katerem bo posebna pozornost namenjena tudi vplivom nizkofrekvenčnega hrupa, upoštevane pa bodo tudi ugotovitve v zvezi z delovanjem vetrne elektrarne v Dolenji vasi. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

VIII. Vaška skupnost Laže

V zakonsko predpisanem roku, vam spodaj podpisana večina vaščanov Laž (priloga 1), kot kvalificirana javnost podaja negativno mnenje k postavitvi »parka vetrnih elektrarn Senožeška brda« z naslednjimi argumenti:

1 NEGATIVNI VPLIVI NA ZDRAVJE LJUDI

Vetrne elektrarne dokazano škodijo ljudem, kateri so izpostavljeni njihovem delovanju. To ugotavljajo na vseh vetrnih poljih po celem svetu, brez izjem. Že pri umestitvi v prostor ene same vetrne elektrarne pri Dolenji vasi ljudje poročajo z motečimi zvoki in občutki, ki jih imajo. Odločitev je samo ena, koliko ljudem boste zavestno uničili zdravje in koliko boste za to plačali. Ker za pobudnika projekta zdravje 70 ljudi v primerjavi z finančno konstrukcijo projekta 187.000.000 eur ni omembe vredna izguba, moramo pobudnika projekta in pristojni državni organ obvestiti, **da življenja nas, naših otrok in vnukov niso naprodaj.**

V ekipi strokovnjakov s področja strojništva, elektrotehnike, gradbeništva, biologije ter celo novinarstva, s katerimi razpolaga ponudnik projekta, nismo opazili nobenega strokovnjaka, ki bi preučeval negativne vplive na zdravje ljudi. Ker pobudnik projekta ni uvrstil strokovnjakov akustike, oziroma psihoakustike, oziroma inštitucij, katere bi zastopale pravice ljudi (nismo ogrožena vrsta), **jih moramo predlagati sami.** Čeprav občina Divača v svojih smernicah za pripravo državnega prostorskega načrta za park vetrnih elektrarn Senožeška brda št. 350-0002/2013-6 zahteva, da bo potrebno izvesti preliminarno neodvisno strokovno študijo na testni vetrni elektrarni, bo le ta za nas brezpredmetna. Študija na eni sami vetrni elektrarni ob neupoštevanju skupnih učinkov delovanja skupine vetrnih elektrarn je za ta projekt katerega predlaga pobudnik, neumestna.

Zaradi kadrovske podhranjene ekipe strokovnjakov pobudnika projekta, predlagamo neodvisnega strokovnjaka iz tujine s področja psihoakustike. Strokovnjaka kateri je že preučeval vpliv polj vetrnih elektrarn na človeško psihofizično zdravje in ni v konfliktu interesov z evropskimi izdelovalci vetrnih turbin. Finančno breme njegove presoje projekta mora nositi pobudnik projekta, pred fazo umestitve vetrnih turbin v prostor. Naš predlog je **dr. Daniel**

Shepherd (daniel.shepherd@aut.ac.nz) predavatelj na univerzi Auckland na Novi Zelandiji (<http://www.aut.ac.nz/profiles/health-sciences/psychology/senior-lecturers/danielshepherd>). Dr. Shepherd je »vetrni park Senožeška brda« že preučil in njegovo priporočilo je, da mora biti vetrna elektrarne take velikosti na našem terenu oddaljena minimalno 2.000 m od hiš v katerih prebivajo ljudje. Finančni **vložek pobudnika projekta v njegovo študijo bo neprimerno manjši od izgube zdravja enega samega prebivalca, katerega zdravljenje bo plačala zdravstvena blagajna.**

V prilogi (**priloga 2**) vam pošiljam študijo Dr. Shepherd (A longitudinal study of the impact of wind turbine proximity on health related quality of life), ki jo je opravil na vetrnih elektrarnah v dolini Makara 10 km zahodno od Wellingtona na Novi Zelandiji. Raziskava je opravljena na primerljivem projektu vetrnih elektrarn kot je »vetrni park Senožeška brda«. Terenske razmere in število prebivalcev je primerljivo. Raziskava je pokazala, da ima polje vetrnih elektrarn, katere so razvrščene v območju 2 km od bivališč nesporen negativen vpliv na psihofizično zdravje prebivalcev.

V prilogi (**priloga 3**) vam pošiljamo tudi izjavo oziroma poročilo Dr. Shepherd katerega je podal okoljskemu sodišču Chrischurch (pričevanje v sporu med Meridian Energy Limited ter med skupnostjo Glenmark) na Novi Zelandiji. Na strani 6, 44, 45, ter 50 utemeljuje najmanjšo bližino 2 km do človeških bivališč. Navaja tudi, da so nekatere države že sprejele razdaljo 2 km (med bivališči in vetrnimi elektrarnami) v svoji zakonodaji (npr. država Viktorija v Avstraliji, nekatere Ameriške države, Škotska, glej str. 44., 45). Radij 2 km priporočajo celo proizvajalci vetrnih turbin (**Nemški RETEXO - priloga 4**). **V priloženem poročilu je na 66. straneh obsežno opisano škodljivo delovanje vetrnih elektrarn na človeško zdravje.**

Ker pobudniki vetrnih elektrarn promovirajo Dansko kot oazo zelene vetrne energije, v kateri vlada sožitje med vetrnimi elektrarnami in ljudmi, vam predlagamo odprto pismo dr. Mauri Johanssona (priloga 5), v katerem opisuje negativne vplive vetrnih elektrarn na Danskem. Prav tako so Danska mesta Kolding in Sønderborg sprejela moratorij na umeščanje vetrnih elektrarn na ozemlja, ki jih imajo pod svojo upravo.

Na osnovi vseh zgoraj navedenih trditev, katere so podkrepljene z trditvami strokovnjakov pristojni državni organ sprašujemo, kako je pobudo »Park vetrnih elektrarn Senožeška brda« sploh lahko predstavil javnosti in začel z postopkom umeščanja v prostor? Dejstvo, da Republika Slovenija nima na področju vetrnih elektrarn nobene regulative, pobudnik spretno izkorišča v svojo korist in izrablja obdobje pravne sivine za umestitev vetrnih elektrarn v državni prostorski načrt v neposredni bližini človeških bivališč. Skrbi nas tudi vrtoglava naglica s katero pristojni državni organ umešča projekt v prostor (za razmislek: Občinski prostorski načrt občine Divača je v postopku sprejemanja že od leta 2008).

Komentar: Priprava DPN poteka skladno z Zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Ur.l. RS, št. 80/2010, 106/2010 popr., 57/2012) in Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave državnega prostorskega načrta, Ur.l. RS, št. 106/2011). Pobuda je šele prva faza projekta, sledi priprava študije stojišč in samega načrta. V vseh fazah študija je predvidena izdelava strokovnih podlag s sodelovanjem strokovnjakov ustreznih strok ter sodelovanja z javnostmi. Ker Slovenija nima predpisov glede umeščanja VE, se smiselno uporablja tuja priporočila.

V okviru priprave DPN (v fazi študije stojišč) bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, v katerem se upoštevajo tudi relevantne

študije s podobnih projektov. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

2 NEPOSREDNA BLIŽINA »VETRNEGA PARKA« VASI LAŽE TER OSTALIH VASI OZIROMA HIŠ POSAMEZNIH PREBIVALCEV

V vplivnem območju 2.000 m od vasi Laže je v pobudi za državni prostorski načrt za park vetrnih elektrarn umeščenih 22 vetrnih turbin in sicer 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 47, 48, 49, 53, 54, 55, 56, 60, 61, 62, 63, 69 (**priloga št. 6**) s katerimi se vaščani ne strinjamo. Postavitev ene same vetrne turbine v oddaljenosti od vasi oziroma posameznega bivališča v območju manj kot 2.000 m smatramo kot nesprejemljiv. Zaradi škodljivega delovanja vetrnih turbin v skupinah bi moral biti radij odmaknjenosti od človeških bivališč celo 10 km (priporočila skupnosti iz tujine katere so polja vetrnih elektrarn prizadele npr. Waubra v Avstraliji).

Ob upoštevanju kriterija 2 km nobena od 22 stojišč ni sprejemljiva za vas Laže oziroma večina stojišč ni primernih zaradi vasi v KS Senožeče (priloga 7).

Kljub temu, da je občina Divača velikodušno podprla stojišča št. 24, 27, 27-29, 33, 34, 36, 37, 39-43 pristojnemu organu sporočamo, da so ta stojišča znotraj območja 2.000 m oddaljenosti od vasi Laže, Senožeče, Dolenja vas ter Razdrto (**priloga 7**). Tako je stojišče 39 oddaljeno od vasi Laže ter gostišča na Ravni manj kot 800 m, stojišča 36, 37, 40, 41, 42, 43 pa so od vasi Laže ter gostišča na Ravni (Senožeče 2) ter turistične kmetije Hudičevcevec (Razdrto 1) oddaljene manj kot 1.500 m (**priloga 6**), kar je v nasprotju z dobro prakso in priporočili iz tujine. Zato so ta zgoraj navedena stojišča za vas Laže neizvedljiva.

To, da bi pobudnik rad umestil stojišče št. 47 znotraj radija 500 m od prvih hiš v vasi Laže, smatramo bolj kot pogajalsko izhodišče, kot pa resen predlog umestitve vetrne elektrarne v prostor. Pobudnik projekta je **spregledal hišo Laže št. 1** in v njeno neposredno bližino umestil na razdalji 177 m stojišče 41, na razdalji 269 m stojišče 40, na razdalji 412 m stojišče 37, na razdalji 582 m stojišče 42 ter na razdalji 987 m stojišče 43, **kar je nesprejemljivo (priloga 6).**

Komentar: Pregled predpisov in priporočil po državah kaže na precejšnje razlike glede zahtevanih ali priporočenih odmikov VE od poselitvenih območij. Večina držav ali njihovih regij predpisuje vnaprejšnji minimalni odmik od 500 m do 1000 m od stanovanjskih območij in/ali posameznih stanovanjskih objektov, praviloma na osnovi predpostavk, ki izhajajo iz predpisov s področja varstva pred hrupom. Predlaga se odmik 800 m od robov naselij - Dolenje vasi, Potoč, Senožeč, Laž, Razdrtega in manjših zaselkov na območju Razdrtega in skrajnega zahodnega dela Vipavske doline. Posamezne stanovanjske objekte izven naselij, nestanovanjske objekte in območja izven naselij, ki se nahajajo na razdalji manj kot 800 m od VE, se obravnava po principu "od primera do primera", upoštevajoč predpise s področja varstva pred hrupom in uskladitve z lastniki. Presoja "od primera do primera" in ne vnaprejšnje določanje minimalnih odmikov je upravičena zlasti zaradi hitrega tehnološkega razvoja VE in posledičnega zmanjševanja obremenitev s hrupom. Oddaljenost od poselitvenih območij bo eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč v študiji stojišč. Podrobnosti v zvezi z odmikom od poselitvenih območij so opisane v poglavju 3.1.2 Stojišča vetrnih elektrarn.

2.1 Primer sodne prakse iz tujine: vetrno polje Cast- Chateaulin na SZ Francije

Prizivno sodišče v Rennesu je 1.12.2009 ugodilo zahtevi zveze za ohranitev pokrajine Menez Quelc'h in Saint-Gildas ter odredilo, da se skupina vetrnih elektrarn (Nordex N80/2500KW) **ponoči med 22:00 ter 7:00 uro zjutraj ugasne**. Vetrne elektrarne so oddaljene od mesta

Chateaulin in Cast več kot 3.000 m (**priloga 8**) vendar je njihovo usklajeno delovanje osmih vetrnih turbin motilo prebivalce pri nočnem počitku (za razmislek: pobudnik bi umestil v oddaljenosti 2 km od vasi Laže 22 vetrnih turbin).

Če se bodo kljub našim nasprotovanjem vetrne elektrarne prisilno umestile znotraj območja 2.000 m, pobudniku ter pristojnemu državnemu organu sporočamo, da sodna praksa v tujini že obstaja.

Komentar: VE v omenjenem parku so starejšega tipa, z reduktorjem, ki povzročajo bistveno več hrupa kot VE zadnje generacije, katerih umestitev je predvidena na območju Senožeških brd.

Število in razporeditev vetrnih elektrarn se opredeli na osnovi rezultatov študije stojišč in uskladitve z lokalno skupnostjo.

3 NEGATIVNI VPLIVI NA ŽIVALI

Pridružujemo se Lovski družini Senožeče, ki vam je v svojem dopisu št 25/13 sporočila svoje nestrinjanje. Sporočamo vam tudi, da v naših gozdovih, katere nameravate trajno uničiti z dostopnimi potmi in platoji za stojišča turbin, živijo primerki hrošča Bukovega kozlička (na seznamu ogroženih hroščev). Že z posegom v prostor na območje kamnoloma Laže bo trajno uničenih 40 ha bukovega gozda, ki je njegov habitat.

V okoliških jamah živijo kolonije netopirjev, katerih primerke redno vidimo v vasi. V okoliških gozdovih ter travnikih živijo ogrožene vrste ujed ter sov. Vsak primerek pri ohranitvi ogrožene vrste šteje.

Če raziskave kažejo da nizkofrekvenčni zvoki škodujejo človeškemu zdravju, si lahko samo predstavljamo, kakšen vpliv imajo na divje in domače živali, ki imajo sluh neprimerno bolj razvit od ljudi.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na naravo. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

4 NEGATIVNI VPLIVI NA RASTLINSTVO

Nove dostopne poti in platoji bodo obiskovalcem omogočile dostop z motornimi vozili do osrčja drugače neobljudenih gozdov. Takoj po postavitvi bo vetrni »park« privabil trume brezvestnih tehnoloških navdušencev katere, vznemirja pogled na rotirajočo težko industrijo sredi neokrnjene narave (pojav opazamo pri vetrni elektrarni ob Dolenji vasi). Dostopne poti do vetrnih elektrarn bodo omogočile ljudem dostop do globine gozda z motornimi vozili. S tem bo prišlo do povezanih negativnih učinkov:

- Nabiranje zaščitene vrste rož (Narcise, Arnika, Lilija, Pomladanski veliki zvonček),
- vožnja z motornimi vozili v naravnem okolju, uničevanje avtohtone flore.

Komentar: Upošteva se določila Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju (Ur.l. RS, št. 16/1995, 28/1995, 35/2001)

5 NEGATIVNI SOCIALNI VPLIVI

V vsaki skupnosti, ki jo prizadenejo vetrne elektrarne, pride do razslojevanja ljudi, ki so včasih živeli v miru in harmoniji. Prebivalci se razdelijo na dve skupini. Na skupino, ki je investitorjem omogočila izgradnjo vetrnih elektrarn in je imela od tega ekonomske koristi ter na skupino, ki je temu nasprotovala. Ker postanejo odnosi med temi skupinami ljudi zaradi škodljivih vplivov, ki jih vetrne elektrarne imajo, na koncu nevzdržni, je edina rešitev preseljevanje ljudi. Pogostokrat se prvi odselijo ljudje, ki so investitorjem oddali svojo zemljo in s tem omogočili projekt, ker ne prenesejo pritiska sokrajanov. Zametek pojava že opazamo pri vaščanih Dolenje vasi, že po postavitvi prve vetrne elektrarne. S stopnjevanjem negativnih vplivov po postavitvi celotnega vetrnega polja, se bodo odnosi med vaščani še poslabšali (človeška neumnost in pohlep sta neskončna kot vesolje).

Komentar: *Ves čas postopka bo zagotovljena odprta, transparentna ter konstruktivna razprava o projektu. V okviru te razprave bo omogočena tudi možnost soočanja različnih mnenj v lokalni skupnosti.*

6 NEGATIVNI EKONOMSKI VPLIVI

V primeru umestitve samo ene vetrne turbine v bližnjo okolico vasi (2.000 m), bodo naše nepremičnine postale ničvredne lupine, katere bodo samevale na nepremičninskih portalih. Ker se bomo iz vasi zaradi ohranitve telesnega in duševnega zdravja nas in naših otrok morali na koncu odseliti, bo nemogoče te nepremičnine na trgu prodati. V kratkem obdobju bo ponudba nepremičnin na trgu na območju Senožeč in Razdrtega velika. Za njih bi morali državi plačevati davke, državi katera nas bi pregnala iz svojih domov. Kdo pa bi želel živeti blizu vetrnih polj? Tako je vsak denar, ki ga ponuja investitor, za nas samo številka, mrtva črka na papirju brez vsake ekonomske vrednosti. Kam pa naj se preselimo? Kje bomo vami pred »vetrnimi lobisti«?

Komentar: *Zakonodaja RS ne pozna pojma odškodnine za razvrednotenje okolja in nima pojma tržne manjvrednosti okolja, ne obravnava in nima kriterijev ter meril za tovrstno vrednotenje, niti mehanizmov spremljanja trga nepremičnin, zato bi ugotavljanja ali izračuni, ko neka nepremičnina ni bila predmet prodaje na trgu v preteklosti, v primerjavi s situacijo po gradnji vetrnih elektrarn v smislu zmanjšanja njene tržne vrednosti oziroma njene cene, bili nerealni pokazatelj, tovrstne ocene pa tudi rezultat subjektivne ocene.*

Vetrne elektrarne z vsemi njenimi sestavnimi deli bodo projektirane, zgrajene in vzdrževane tako, da bodo ves čas njihovega obratovanja zagotovljena tako njegova varnost kakor tudi varnost ljudi in premoženja (objektov) v njihovi bližini.

7 NEGATIVNI VPLIV NA IZGLED POKRAJINE

Na 19. strani pobude (št. 46/13 državni prostorski načrt za park vetrnih elektrarn Senožeška brda) je predstavnik pobudnika navedel, da bi umestitev vetrne elektrarne v bližini vasi Žale (verjetno je mislil Laže) ne bi zmanjšala simbolne vrednosti tega naselja oziroma bi povečala prepoznavnost v širšem prostoru. **Pobudniku in pristojnem državnem organu sporočamo, da ne želimo take prepoznavnosti.** V vasi si najbolj želimo miru in tišine in hrepenimo po dnevu, ko bodo mlini v bližnjem kamnolomu končno utihnili. Želimo si, da bi vas postala izhodišče za izlete v naravo, oaza miru in tišine. Misel s kakšno lahkotnostjo bi pobudnik umestil težko industrijo v naše gozdove in okolico vasi nas navdaja z grozo in prezirom. Čeprav občina Divača v svojih smernicah navaja, da dovoli nove lokacije na degradiranem območju med avtocestnim in energetske koridorjem, se vaščani s tem ne strinjamo. To območje še zmeraj preraščajo neokrnjeni in neobljudeni gozdovi, ki združujejo pobočja Vremščice in Nanosa ter omogočajo prehode divjadi na svojih migracijskih poteh.

Komentar: Število in razporeditev vetrnih elektrarn se opredeli na način, da bo negativni vpliv na krajino čim manjši. Posebno pozornost se nameni pogledom z naselij.

8 NEGATIVNI VPLIV NA TURISTIČNO DEJAVNOST V VASI IN BLIŽNJI OKOLICI

8.1 Uresničitev sanj je vedno zahteven podvig, nas so sanje srečale v resničnosti

Smo družina, ki si je že dolgo želela zapustiti stresno mestno okolje in potrošniški način življenja. Hoteli smo živeti odgovorno, osveščeno do planeta ter etično in prijazno do ljudi in živali. Sanjali smo o domačiji, na kateri bomo živeli tradicionalno in hkrati sodobno: z vsako ного v drugem stoletju.

Sredi neokrnjene narave na robu doline med Nanosom in Vremščico stoji vas Laže, na koncu vasi pa domačija, ki smo jo zagledali na prehodu. Bila je naprodaj in smo si rekli "Na konju smo".

V celoti smo obnovili propadajočo kamnito hišo, v kateri so od prejšnjih lastnikov ostali le podkev ter stranici in žrd od voza lojtnika. Domačini so nam povedali, da je bil prvi gospodar hiše furman. "Konji so bili torej od nekdaj pri hiši," smo bili zadovoljni. Tudi konji so bili del naših sanj. Sedaj imamo dva. Domačijo, po starem P'rta Krajnih, smo preimenovali v Domačijo Lojtnik.

8.2 Razvojne usmeritve občine

Čeprav skromna po obsegu, le slabih dvajset kilometrov je od skrajne severne do skrajne južne točke, je občina Divača polna raznolikosti, ki jih prinaša lega na prehodu od morja v hribovito notranjost.

V razvojnem programu občine se posebno pozornost posveča zagotovitvi zdravega in čistega okolja z drugačnim odnosom do narave, ki bo vsem občanom omogočala enako kvaliteto bivanja.

Občina Divača je izredno zanimiva destinacija iz več vidikov. Bogatijo jo namreč naravne in kulturne znamenitosti, pestra ponudba prireditev, ki se odvijajo skozi vse leto, vrhunska gastronomska ponudba ter izredno veliko športnih in rekreativnih možnosti, kot so: kolesarstvo, pohodništvo, zlasti na Vremščici in po Brkinih, sprehajalne tematske poti, in pa izredno atraktivno športno letalstvo in zmajarstvo!

Kolesarstvo in pohodništvo na območje občine Divača privabljata številne obiskovalce, ki si želijo aktivnih počitnic v slikoviti krajini z visoko gostoto naravne in kulturne dediščine ter drugimi gospodarskimi dejavnostmi, ki se povezujejo s turizmom.

Prav tako občina Divača v svojih razvojnih usmeritvah razvija turistično ponudbo, ki bo razpoznavna po individualnem pristopu do gosta, ki želi občudovati, spoznavati, aktivno in pasivno uživati neokrnjeno naravo, ki išče sprostitev in doživetja v domačem in gostoljubnem okolju, ki se rad vrača v preteklost, spoznava zgodovino, naravno in kulturno dediščino, okuša avtohtone domače pridelke ter tradicionalno kulinarika.

8.3 Zakaj smo proti vetrnim elektrarnam na območju vasi Laže

Estetski dejavnik je poleg fizičnih, družbenih in asociativnih, eden ključnih sestavin pokrajine (Plut, 2004b, str. 135).

V mnogih pokrajinah se ljudje fizično in psihično preko estetskega doživetja, opazovanja narave, sprehodov, kolesarjenja, taborjenja in drugih rekreacijskih dejavnosti v naravi sprostitjo. Tako pokrajinske danosti vodijo do sprostitvene vrednosti pokrajine.

Da bodo določena območja v nas vzbudila pozitivna doživetja (ugodje, občudovanje), mora pokrajina imeti določene sestavine oz. »nosilce učinkov«, kot so lepota, naravnost (prvobitnost) enkratnost in pestrost. Na pestrost pokrajine vplivajo predvsem pokrajinske sestavine in njihova razvrstitve: relief, vode, gozd, odprta pokrajina ter izstopajoči naravni in kulturni objekti (vrtače, gradovi, razgledni stolpi ...), ki pripomorejo k povečanju pokrajinske pestrosti

Senožeška brda in predvsem okolica vasi Laže z dokaj neokrnjeno naravo predstavlja območje miru in rekreacije. Zaradi teh značilnosti ima določene prednosti v primerjavi z umetnim okoljem.

Raziskave so pokazale, da je naravno okolje privlačnejše od umetnega. Pokrajinska lepota predstavlja ne glede na starost in spol za ljudi v isti kulturi nedotaknjeno, divjo pokrajino. Ne uničena, ohranjena narava predstavlja tako pomemben neobnovljiv vir kot tudi kraj miru, lepote in rekreacije. Posamezniku naravno okolje in pokrajina pomenita vrednoto, saj le-tam zadovoljuje svoje potrebe po počitku, sprostitvi, doživetju lepega ter si vzpodbuja pozitivna čustva. Že samo opazovanje naravnih elementov znižuje stres, spodbuja pozitivna razpoloženja in čustva in v njej se sprostimo.

Kot ugotavlja dr. Andrej Gugola gradnja več kot 80 m visokih stolpov, cest za dostop s težkimi tovornjaki do vsake izmed vetrnic, gradnja daljnovodov in spremljajočih objektov, spremeni pokrajino iz neokrnjene v hudo industrializirano. Če je bila pokrajina prej izredno priljubljena izletniški cilj in zato temelj turizma na Krasu, postane z izgradnjo vetrnih elektrarn zaprto območje, namenjeno eni sami dejavnosti. Medtem ko lahko turizem na Krasu zagotavlja v prihodnosti delo velikemu številu ljudi (še toliko bolj po vstopu Slovenije v EU), zagotavljajo vetrne elektrarne delo le dobri deseterici.

Vetrne elektrarne nikakor niso okolju prijazne, temveč povsem spremenijo izgled krajine in zaradi prekopavanja uničijo naravno rastje. Glede na enoto pridobljene energije so s prostorom najbolj potraten način pridobivanja elektrike.

Menimo, da je ohranjanje naravne raznovrstnosti mogoče združiti z nekaterimi gospodarskimi dejavnostmi, kakršna je denimo naravoslovni turizem, ki se po svetu izredno hitro razvija. Ljudje vsekakor potrebujejo naravne predele, kjer se odpočijejo od vsakdanjega hrupa in začutijo vsaj diha divjine.

Travniki na kraških gorah ponujajo tudi prikaz nekdanje kulturne krajine, ki je drugod po Krasu že izginila zaradi zaraščanja. Od izobraževanja in rekreacije še pomembnejši smisel naravnih parkov pa je ohranjanje evolucije, ki je možna le na dovolj velikih območjih.

Za konec pa dovolite da zaključim naše neodobravanje s postavitvijo vetrnih elektrarn v okolici vasi Laže s kratko mislijo: **Okolja se najbolj zavedamo takrat, ko se spreminja.**

Komentar: PVE se zasnuje na način, da se smiselno upošteva razvojne usmeritve občine. V študiji stojišč se uskladi število stojišč vetrnih elektrarn in jih umesti na način, da bo razvrednotenje prostora čim manjše oz. da se ohranijo razvojni potenciali za druge dejavnosti na območju Senožeških brd. Posebna pozornost se nameni vidnim značilnostim. Izhodišča se opredeli na predvidenih delavnicah z lokalnimi skupnostmi.

9 STROŠKI MNENJA VAŠČANOV LAŽ

Ker vaščani Laž menimo, da smo delo oziroma raziskavo katero bi moral opraviti pristojni državni organ oziroma ponudnik opravili sami, pobudnika oziroma pristojni državni organ pozivamo, da nam povrne naše stroške in sicer:

- Internetne raziskave škodljivih vplivov vetrnih elektrarn 666 ur x 10 eur/uro = 6.660 eur
- Sestava mnenja na Direktorat za prostor 50 ur x 10 eur/uro = 500 eur
- Kopiranje, stroški pošiljanja mnenja: 100 eur

SKUPAJ: 7.260,00 EUR

Stroške v znesku 7.260,00 eur nam nakažite na TRR razvojnega društva Lipa št. SI 56 1010 0003 8776230 v roku 15 dni od prejema našega negativnega mnenja.

Komentar: Pobudnik ni naročil te raziskave in zato tudi nima predvidenih sredstev za plačilo tovrstnih stroškov.

10 ZAKLJUČEK

Z dopisom, v katerem izražamo naše nestrinjanje s celotnim projektom 40 vetrnih elektrarn želimo zdramiti državne uradnike pristojnih organov, uradnike, katere plačujemo davkoplačevalci in bi morali delovati v našo korist. Prav tako obsežnega gradiva nismo utegnili prevesti v slovenščino. V kratkem roku katerega ste nam ga tako velikodušno dodelili, nismo mogli pridobiti mnenj vseh domačih strokovnjakov s katerimi bi preučili vse trditve pobudnika projekta. Zato se boste morali zadovoljiti z našimi laičnimi mnenji, mnenji malih ljudi, ki nimajo doktoratov in akademskih nazivov, mnenja ljudi, ki jim je zemlja sveta.

Ko boste naslednjič umeščali vetrne elektrarne v prostor, pogledjte kaj pomenijo sive pike na zemljevidu. Morda so to vasi v katerih živijo ljudje. Ljudje, ki plačujemo davke, ljudje katerim ni vseeno kakšno zapuščino bodo zapustili svojim otrokom. V imenu naših otrok in naših vnukov zahtevamo, da ne umestite »vetrnega parka« v naš prostor. Ne umeščajte težke industrije v naše okolje, v okolje neokrnjenih gozdov in travnikov. Ne obsojajte nas na industrijsko begunstvo.

Kdo smo mi, da vam lahko prodamo modrino neba?

Komentar: Ocenjeno je, da je smiselno in možno poiskati takšno rešitev, ki bo sprejemljiva za lokalno skupnost. Mnenje lokalne skupnosti je za projekt prvotnega pomena in v vseh fazah projekta se namerava upoštevati predloge, pripombe in mnenja prebivalcev. Izdelane bodo vse potrebne strokovne podlage, okoljske preveritve in v največji možni meri upoštevana priporočila javnosti. Stojišča morajo namreč biti sprejemljiva tako z okoljskega kot družbenega vidika. Ves čas postopka bo zagotovljena odprta, transparentna ter konstruktivna razprava o projektu. Med celotnim postopkom si bodo nosilci postopka in pobudniki projekta prizadevali, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi ter da bo v čim večji možni meri upoštevana priporočila Aarhuške konvencije in usmeritve za pripravo procesnega vključevanja javnosti v postopek priprav državnega prostorskega načrta. Ves čas postopka bodo tudi spremljali družbeno sprejemljivost projekta. Po analizi smernic bo lokalnim prebivalcem projekt predstavljen še поблиže na delavnicah. Povabljeni bodo na srečanja, v nadaljnjih fazah pa po potrebi tudi na posvetovalne sestance.

Opomba: Mnenju so priložene:
Priloga 1: Seznam podpisov vaščanov Laž

Priloga 2: A longitudinal study of the impact of wind turbine proximity on health related quality of life 5 str.

Priloga 3: Statement of Evidence in Chief of Daniel Sheperd on behalf of Glenmark Community Against Wind Turbines, Inc 66 str.

Priloga 4: Internetni vir proizvajalca vetrnih turbin Retexo- Important Factors when planning a Wind Farm

Priloga 5: Odprto pismo dr. Mauri Johansson - Big Wind turbines, health and disease - a Danish perspective 3 str.

Priloga 6: Prikaz vetrnih elektrarn v okolici vasi Laže s prikazom območja 500m, 2000 m, oddaljenosti od središča vasi Laže ter prikaz oddaljenosti od posamezni

vetrni elektrarn Priloga 7: Prikaz vetrnih elektrarn v okolici vasi Senožeče, Dolenja Vas, Gabrče, Razdrto s prikazom območja 500m, 2000 m, oddaljenosti od središča vasi

Priloga 8: Prikaz polja vetrnih elektrarn Cast - Chateaulin

IX. Civilna iniciativa Kras

1. Krajanje naselij okrog Senožeških brd, zbrani v civilni iniciativi (CI) Kras povsem odklanjamo Pobudo za državni prostorski načrt za park vetrnih elektrarn (PVE) Senožeška brda. To imamo pravico tudi po Aarhuški konvenciji in po strategiji vzdržnega razvoja.
2. CI Kras tudi zahtevamo od Direktorata za energijo, da pobudo takoj umakne.
3. CI Kras od Direktorata za prostor zahtevamo, da postopek obravnavanja pobude takoj ustavi, s čimer bo prihranjeno veliko denarja države in državljanov ter časa, ki ga potrebujemo za razvoj naših krajev, ne pa za degradacijo, razvrednotenje Senožeških brd.

Komentar: Postopek izdelave državnega prostorskega načrta se prične na podlagi pobude, ki jo koordinatorju (v našem primeru Direktoratu za prostor) poda pobudnik (v našem primeru Direktorat za energijo). Glede na to, da je bila pobuda, ki je bila v mesecu juniju 2013 podana za izdelavo predmetnega državnega prostorskega načrta pripravljena v skladu z Zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Ur.l. RS, št. 80/2010, 106/2010 popr., 57/2012) ni za enkrat nobenega tehtnega razloga za zaustavitev tega postopka.

4. Dejstvo je, da PVE Senožeška brda nesprejemljivo razvrednoti celotno območje v katerem bivamo. Tega razvrednotenja ne sprejmemo ter ga odločno odklanjamo!
5. V celotnem gradivu, ki je predmet obravnave, nismo našli enega argumenta, s katerim bi lahko država ali kdorkoli uničil Senožeška brda. Zahtevamo od Ministrstva za infrastrukturo in prostor, da umakne ta projekt. Krajanje ne bomo žrtve nesmiselnega projekta, ki nam uničuje prihodnost!
6. PVE Senožeška brda je nesmiseln projekt, tako energetske kot prostorske in bi zavrl naš turistični razvoj, v katerem vidimo svojo prihodnost, skupaj s spremljevalnimi dejavnostmi.

Komentar: Ocenjeno je, da je smiselno in možno poiskati takšno rešitev, ki bo sprejemljiva za lokalno skupnost in hkrati energetske učinkovita. V študiji stojišč se uskladi število stojišč vetrnih elektrarn in jih umesti na način, da bo razvrednotenje prostora čim manjše oz. da se ohranijo razvojni potenciali za druge dejavnosti na območju Senožeških brd.

7. Področje Senožeških brd je že bilo degradirano zaradi kamnoloma Laže, asfaltne baze in avtoceste. Predvidevajo se še nadaljnji posegi, česar ta pobuda sploh ne omenja pa bi morala. Torej je že pobuda sama ne celovita, parcialna in zato nekvalitetna in zavajajoča.

Komentar: Ni jasno, kateri nadaljnji posegi so mišljeni - pri pripravi pobude so upoštevane prostorske ureditve predvidene z veljavnimi prostorskimi akti Občine Divača, OPN Divača v pripravi in državnimi prostorskimi načrti. Pobuda obravnava tudi vse z izgradnjo PVE povezane prostorske ureditve (dostopne poti, kablovode, vključitev v RTP Divača).

8. V našem prostorskem razvoju zahtevamo od države, da nam prizna pravico do ohranitve naravne kakovosti naše krajine s Senožeški mi brdi, ki je prepoznavna kot taka in kar projekt PVE uničuje.
9. Od države zahtevamo varno, privlačno in prijetno in zdravo bivalno okolje, do česar imamo pravico po Ustavi RS (72. člen in drugi). Ne dovolimo degradacije našega okolja, saj ne gre za preživetveni projekt države, da bi smela žrtvovati nas in Senožeška brda z nami vred!
10. Glede na cilje in razvojne usmeritve, ki si jih je Občina Divača zastavila, je evidentno, da želi prostor Senožeških brd ohraniti gozdnat in neobljuden, za našo in naslednje generacije, ter razvijati povsem drugo gospodarsko panogo, to je turizem, ki daje veliko delovnih mest in perspektivo mladim in starejšim. PVE Senožeška brda ne daje delovnih mest in uničuje potencial, ki je osnova za naš razvoj. Zato ga ostro odklanjamo.

Komentar: Omenjena pravica je priznana, zaradi tega si deležniki v projektu prizadevajo za iskanje rešitev, ki bi povzročile čim manjše vplive na okolje in omogočale razvoj omenjenih dejavnosti.

11. Ne strinjamo se z ad hoc smernico občine Divača, da četudi pogojno, vendarle omenja možnost 13 vetrnic. Proti smo celotnemu projektu.

Komentar: Podano je nasprotovanje smernicam občine Divača.

12. Izkazalo se je, kar je investitor prve vetrnice na Griškem polju zamolčal, državni organi pa prikrili, da imajo tako velike vetrnice uničujoč zvok, ki ne da spati, četudi zapreš okna. Skupine 40 vetrnic pa bi povzročile še močnejšo degradacijo bivalnega okolja. V prilogi dodajamo eno od tujih študij, ki dokazuje posebno škodljiv zvok, ki je bil v praksi odkrit tudi na Griškem polju in, ki ga povzroča obstoječa vetrnica. V primeru še močnejših vetrnic so ti zvoki še močnejši, ne glede na to, če vetrnica nima reduktorja oziroma zobnikov.

Komentar: Umeščanju prve vetrne elektrarne, ki je trenutno postavljena v tem prostoru je potekalo na občinskem nivoju, pri umeščanju polja vetrnih elektrarn Senožeška brda pa gre za državni prostorski načrt. V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere pa bo posebna pozornost namenjena tudi hrupu.

13. Iz primerov v tujini je jasno razvidno, da vrednost nepremičnin v bližini vetrnic drastično pade. Tudi zato odklanjamo celoten PVE.

Komentar: Z občino in lokalnimi skupnostmi bo dogovorjena renta.

14. Člani CI in drugi krajani smo ogorčeni, daje Direktor za prostor vsilil občini Divača in krajevni skupnosti Senožeče minimalni 30 dnevni rok za razpravo in pripravo smernic ravno v počitniškem času in času šolskih počitnic. To je neodgovorno početje in ponižujoč

odnos do krajanov ter lokalne samouprave. Zahtevamo podaljšanje za 30 dni od dneva 9.9.2013 zato, da lahko bolje pripravimo in argumentiramo naše zahteve, tako pa ste nas onemogočili, saj tudi na pamet podaljšanje od 19.8. do 9.9. ni bilo izven počitniškega in šolskega obdobja, razen nekaj zadnjih dni, kar smatramo za nespoštovanje Aarhuške konvencije in bomo to zahtevo uveljavljali naprej kot tudi druge. Tako se niti vsi organi občine niti drugi nismo mogli ustrezno pripraviti na obsežno in strokovno raznoliko gradivo.

Komentar: Zaradi objave pobude v poletnih mesecih se je Direktorat za prostor, skupaj s pobudnikom, investitorjem in Občino Divača odločil, da rok za podajo predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti podaljša do 9. 9. 2013. Pobuda ter Analiza smernic nosilcev urejanja prostora ter pripomb javnosti je šele prvi korak v dolgem procesu postopka priprave DPN (državnega prostorskega načrta). Občina in krajevne skupnosti bodo imele med samim postopkom DPN v naslednjih fazah še možnosti za podajanja predlogov in mnenj. V jesenskih mesecih, ko bodo ljudje večinoma doma ter tudi še kasneje med celotnim postopkom, bo lokalnim prebivalcem projekt predstavljen še поблиže, tudi na delavnicah oziroma srečanjih, organiziranih posebej za krajanje. Vsekakor si želimo odprte in transparentne ter konstruktivne razprave o projektu, saj si prizadevamo, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi. Mnenje lokalne skupnosti je projekt prvotnega pomena in v vseh fazah projekta se namerava upoštevati predloge, pripombe in mnenja prebivalcev. Izdelane bodo vse potrebne strokovne podlage, okoljske preveritve in v največji možni meri upoštevana priporočila javnosti. Stojišča morajo namreč biti sprejemljiva tako z okoljskega kot družbenega vidika. Med celotnim postopkom si bodo nosilci postopka in pobudniki projekta prizadevali, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi ter da bo v čim večji možni meri upoštevana priporočila Aarhuške konvencije in usmeritve za pripravo procesnega vključevanja javnosti v postopek priprave DPN. Ves čas postopka bodo tudi spremljali družbeno sprejemljivost projekta. V študije bodo vključeni različni strokovnjaki, ki bodo sodelovali tudi na javnih predstavitvah, delavnicah in v medijih. Ves čas postopka in priprave projekta ter v času študij, opazovanj in različnih raziskav bo nosilec z aktualnimi informacijami dopolnjeval tudi spletno stran projekta www.vepa.si, ki jo lahko spremljajo vsi zainteresirani deležniki, lokalni prebivalci in nevladne organizacije, ter bo za vsa pojasnila in izjave na voljo tudi medije. Ažurno bo odgovarjal na vprašanja, posredoval za javnost pomembne podatke in rezultate posameznih študij ali faz postopkov, tako neposredno kot tudi na spletni strani projekta, ter z rednimi sporočili za javnost in za medije.

15. V nekaterih naseljih okrog in med Senožeškimi brdi je predvidena stanovanjska gradnja, s čimer bi povečali število prebivalstva in dohodek ter tudi turistične zmogljivosti. Načrt PVE Senožeška brda nam že vnaprej preprečuje naš razvoj in ga tudi zato odklanjamo.

Komentar: Predvidene širitve naselij opredeljene v OPN (v pripravi) se upoštevajo.

16. Znano je, da Slovenija nima proizvajalca velikih vetrnic. Zato bi šel skoraj ves denar, zbran iz elektro računov prebivalstva, v Nemčijo (kjer je tudi proizvajalec edine vetrnice) in bi podpiral nemška delovna mesta. To bi bilo neodgovorno dejanje države, ki je v krizi in katera hoče še dodatno izčrpavati prebivalstvo.

Komentar: Domača podjetja lahko prevzamejo del izvedbe - projektiranje, nadzor, izvedbo dostopnih cest, platojev, 20 kV in 110 kV kablovodnih povezav, transformatorskih postaj in razdelilno transformatorske postaje. Prav tako se

nekatera slovenska podjetja vključujejo v proizvodnjo sestavnih delov za VE (ELAN, Seaway).

Opomba: Mnenju je priložen članek Ambrose S.E., Rand R.W., Krogh C.M.E. (2012) *Wind Turbine Acoustic Investigation: Infrasound and Low-Frequency Noise-A Case Study*.

X. Družini H. Gerbec in Marinšek

Spoštovani,

spodaj podpisani družini bi vas s tem pismom v nadaljevanju radi seznanili, kako se človek, v katere družbi naj bi bil enakopraven, počuti, če je prvi sosed, le dobrih 800m oddaljene tako zloglasna opevane prve vetrnice v Sloveniji. Davnih 10 let in več nazaj, ko je prišla ta "fantastična" ideja za nekatere v javnost, smo bili ne samo pionirji, marveč totalni amaterji. Postavitev, delovanje in vse ostale funkcije, ki so v zvezi z vetrnico, so nam lepo zavili v vatko in nam predstavili kot bombastičen projekt. Seveda, da bi vse to verjeli, so avstrijski gospodje nabavili avtobus in nas odpeljali na lice mesta, kjer stojijo ne take, marveč manjše vetrnice in neslišno delujejo. Danes se sprašujemo, oz. vemo, da je ključ te neslišnosti drugje. Povsod so nam govorili le o pozitivni strani in hvalili na vse pretege, negativnosti, ki so še tako zastrašujoče, pa nam ni nihče predstavil. Dobesedno so nas zavajali, kako je ni slišati kar absolutno ni res.

Kot prve sosede nas takrat sploh ni nihče vprašal, če se s to postavitvijo strinjamo. Vprašali so le člane agrarne skupnosti, ki so lastniki zemljišč in jim je bilo kot izvajalcem to v interes, jih odkupili z nekaj malega denarja in to je to. Nikogar ne briga, da nam je s to postavitvijo že tržna vrednost zemljišča in nepremičnin padla za sigurno 30%. To pa še ni najhujše. Namenoma smo 20 let nazaj zidali na koncu vasi, da uživamo v čim večjem miru, čim dlje od hrupa, centra vasi. Zdaj pa, odkar se ta "čudovita" vetrnica vrti, lahko na vse to kar pozabimo. Najhuje je, ko prične pihati burja. Lepo vabljeni, da jo pridete takrat poslušat, kajti lahko se kosa z letališčem Jožeta Pučnika, ker je slišati, kot bi vzletala letala. Vsakič, ampak res vsakič, ko gre krak mimo stebra, je slišati zoprni WUF, pa spet WUF in tako naprej, uro za uro, dan na dan, noč za nočjo.

Morda podnevi še ni tako hudo, saj se nekako pomeša še z drugimi zvoki in lastnimi opravili in poskušaš preslišati, kajti poskusili smo se tudi navaditi, pa ne uspe, so pa ponoči ti zvoki še kako moreči. A si predstavljate kako je poleti spati pri zaprtih polknih in zaprtih oknih, pa jo še vedno slišiš, kot bi te vsakič krak po glavi udaril in bi ti istočasno še v ušesih šumelo? Utrujen si, pa ne moreš zaspiti in če ti že uspe, se kaj kmalu omotičen zbudiš in misliš, da ti na fronti letala čez glavo letijo? Kje je tukaj tista tišina, ki so nam jo obljubljali? Kje je obljubljeni mir, v katerem bi poslušali šelestenje listja in ptičje žvrgolenje? Oropani smo nočnega miru, kjer si človek napolni baterije, da drugi dan lahko normalno, zbrano ter odgovorno in spočito dela!!

Kamorkoli se ozremo in kjerkoli pogledamo, se kaljenje nočnega miru kaznuje. Kaj pa v tem primeru? Na koga naj se obrnemo in koga pokličemo in konec koncev, kdo bo za to kaznovan??? Ali je bila kdaj zmerjena hrupnost vsega tega in kje so rezultati? Zahtevamo, da se nam predložijo rezultati o merjenju hrupnosti z vsemi pripadajočimi tabelami in do kje je maksimalni limit največje slišnosti hrupa.

Drugo, ki nam ni bilo nikoli predstavljeno so nizkofrekvenčni valovi, ki so ravno tako škodljivi kot UV žarki - vidimo jih ne, brez zaščite pa nas opečejo. Tako je z nizkofrekvenčnimi valovi, ki jih oddaja vetrnica. Žal ti valovi prodrejo skozi drevje, skozi stene, okna, skozi ljudi. Teh valov ne ustavi nobena zaščita. Študije, ki so jih znanstveniki delali od Skandinavije pa tja do Japonske in Kitajske, pa še kje, so zelo porazne. Zaradi teh valov in hrupa, so prebivalci v radiusu 10 km dobesedno zboleli. Od utrujenosti, nespečnosti, motnje spanja, raznih živčnih bolezni in še bi lahko naštevali. Celo dobro plačali so ljudi, da so bili o tem tiho in so jih odselili.

Zato vam polagamo na srce, da vsaj še enkrat preučite vse študije o zdravstvu, o bližini naselij, pa o hrupnosti in na koncu o funkcionalnosti vsega tega, se pridete ob burji prepričati o hrupu in se odločite kot ljudje s srcem, kot ljudje, kateri bi lahko bili vi prvi sosed teh istih vetrnic namesto nas in ne kot materialisti, na katerih vidite le zaslužek.

Verjamemo, da je v Sloveniji še kar nekaj neobljudenih območij, kjer je konstanten veter- tukaj je namreč vetrnica več kot pol zime mirovala in manj zelene površine za uničenje za postavitev vetrnic.

Komentar: V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. Namen celovite presoje vplivov na okolje je preprečiti ali vsaj bistveno zmanjšati aktivnosti, ki imajo lahko pomembne škodljive vplive oziroma posledice na okolje in varovana območja, s čimer se uresničujejo načela trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, v katerem bo posebna pozornost namenjena tudi vplivom nizkofrekvenčnega hrupa, upoštevane pa bodo tudi ugotovitve v zvezi z delovanjem vetrne elektrarne v Dolenji vasi. Postopek vodi ministrstvo, pristojno za okolje. V njem je zagotovljeno tudi sodelovanje vseh resorno pristojnih državnih organov in organizacij ter obveščanje in sodelovanje javnosti.

XI. Alpe Adria Green

1. AAG deluje v javnem interesu po ZVO in ZON. Zastopa v predmetni zadevi krajanе občin Divača, Sežana, Pivka in Postojna, ki so formalno ali neformalno povezani ali nepovezani.
2. V korist krajanov zahtevamo podaljšanje javne obravnave za 30 dni, od 10.9.2013 dalje. Po Aarhuški konvenciji je treba dati krajanov dovolj časa za kvalitetno pripravo usmeritev in stališč, kar pa v tem primeru ni bilo storjeno, saj je bila razprava razpisana v počitniškem času ter šolskih počitnicah, česar tudi nekaj dni septembra ne odtehta. Ljudje se niso mogli posvetovati s strokovnjaki, ki so bili na dopustih, vsekakor pa niso mogli pripraviti temeljitejših gradiv na predloženo pobudo in načrt PVE. S tem je bila krajanom in drugim državljanom kršena osnovna pravica do dovolj časa za razpravo, še posebej, ker je gradivo strokovno ter obsežno.

Komentar: Zaradi objave pobude v poletnih mesecih se je Direktorat za prostor, skupaj s pobudnikom, investitorjem in Občino Divača odločil, da rok za podajo predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti podaljša do 9. 9. 2013. Pobuda ter Analiza smernic nosilcev urejanja prostora ter pripomb javnosti je šele prvi korak v dolgem procesu postopka priprave DPN (državnega prostorskega načrta). Občina in krajevne skupnosti bodo imele med samim postopkom DPN v naslednjih fazah še možnosti za podajanje predlogov in mnenj. V novembru bo lokalnim prebivalcem projekt predstavljen še поблиže, na delavnicah oziroma srečanjih, organiziranih posebej za krajanе. Vsekakor si želimo odprte in transparentne ter konstruktivne razprave o projektu, saj si prizadevamo, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi. Mnenje lokalne skupnosti je za projekt prvotnega pomena in v vseh fazah projekta se namerava upoštevati predloge, pripombe in mnenja prebivalcev. Izdelane bodo tudi vse potrebne strokovne podlage, okoljske preveritve in v največji možni meri upoštevana priporočila javnosti. Stojišča namreč morajo biti sprejemljiva tako z okoljskega kot družbenega vidika.

Med celotnim postopkom si bodo nosilci postopka in pobudniki projekta prizadevali, da ne bi prihajalo do zavajanja in ustrahovanja ljudi ter da bo v čim večji možni meri upoštevana priporočila Aarhuške konvencije in usmeritve za pripravo procesnega vključevanja javnosti v postopek priprave DPN. Ves čas postopka bodo tudi spremljali družbeno sprejemljivost projekta. V študije bodo vključeni različni strokovnjaki, ki bodo sodelovali tudi na javnih predstavitvah, delavnicah in v medijih.

Ves čas postopka in priprave projekta ter v času študij, opazovanj in različnih raziskav bo nosilec z aktualnimi informacijami dopolnjeval tudi spletno stran projekta www.vepa.si, ki jo lahko spremljajo vsi zainteresirani deležniki, lokalni prebivalci in nevladne organizacije, ter bo za vsa pojasnila in izjave na voljo tudi medije. Ažurno bo odgovarjal na vprašanja, posredoval za javnost pomembne podatke in rezultate posameznih študij ali faz postopkov, tako neposredno kot tudi na spletni strani projekta, ter z rednimi sporočili za javnost in za medije.

3. AAG zahteva umik pobude za pripravo DPN za PVE Senožeška brda.

Komentar: *MZIP te zahteve ne more sprejeti, saj je po mnenju ministrstva neupravičena. Izdelava državnega prostorskega načrta je v začetni fazi – pred izdelavo študije variant. Pridobljene so bile smernice nosilcev urejanja prostora in predlogi, priporočila, usmeritve, mnenja in pobude javnosti. Glede na to, da so si predlogi v nekaterih segmentih nasprotujoči, bo v fazi izdelave strokovnih podlag in študije variant preverjeno vsako stojišče posebej tako z okoljskega vidika kot z vidika sprejemljivosti v lokalnem okolju in vseh ostalih vidikov, ki so sestavni del študije. V celoten postopek bo vseskozi vključena tudi javnost (delavnice, javna razgrnitev študije variant in javna razgrnitev osnutka državnega prostorskega načrta), tako, da bo imel vsak posameznik možnost izraziti svoje lastno mnenje.*

4. AAG zahteva tudi prekinitev postopka po katerem teče obravnava pobude.

Komentar: *Na MZIP postopek vodi DzP (koordinator postopka DPN), ki je v mesecu juniju 2013 s strani DzE (pobudnik DPN) prejel pobudo za pripravo DPN. Pobuda je bila pripravljena v skladu z Zakonom o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor in potrjena kot ustrezna. DzP je v nadaljevanju pridobil smernice nosilcev urejanja prostora ter predloge, priporočila, usmeritve, mnenja in pobude javnosti. Predlog bo v fazi študije variant in izdelave strokovnih podlag služilo kot vhodni podatek za izdelavo same študije. Ministrstvo meni, da je zahteva po prekinitvi postopka za enkrat neutemeljena. V nadaljevanju postopka izdelave DPN bo s projektom soočena tudi javnost (lokalni prebivalci), ki bodo imeli možnost samostojno izraziti svoje stališče do predloga posameznega stojišča polja vetrnih elektrarn.*

5. AAG podkrepljuje zahtevi 3. in 4. S tem, da bi bila umestitev PVE v prostor Senožeških brd netrajnostna in bi spodkopala turistični in drug razvoj občine Divača, negativno vplivno pa tudi sosednjih občin.
6. Snežniška brda hočejo krajanji ohraniti naravna, kakršna so ter neposeljena oziroma brez industrializacije, ki jo predstavlja načrt PVE. Snežniška brda hočejo ohraniti v tej kvaliteti, ker so tudi osnova za turizem s spremljevalnimi dejavnostmi in številnimi delovnimi mesti, skratka ga varujejo kot takega in ne dovolijo vzpostavitve industrijske cone, kakršno predstavlja načrt PVE.

Komentar: Predvidevamo, da so mišljena Senožeška brda. Ocenjeno je, da je smiselno in možno poiskati takšne rešitve, ki bodo sprejemljive za lokalno skupnost, povzročile čim manjše vplive na okolje in omogočale razvoj turizma in drugih dejavnosti.

7. Direktoratu za energetiko o PVE sporočajo: NE!

Komentar: DzE je sporočilo AAG vzel na znanje in zabeležil.

8. Z realizacijo načrta PVE bi se bistveno poslabšalo bivalno okolje ter bi prineslo negativne zdravstvene pojave zaradi posebnih, nizkih zvokov vetrnic. Dokaz za te neznosna zvoke je obstoječa vetrnica na Griškem polju, zaradi katere ljudje ne morejo spati ali jih zbuja, razbija koncentracijo in zmanjšuje delovne in bivalne možnosti. Priloga - študija! Ta kaže, da je bolje preprečiti postavitev vetrnic blizu naselij, kot pa potem zdraviti. Razdalje od naselij gredo tudi 10 km daleč in ne le 2, 3 ali 5 km. Počasi se te razdalje prebijajo v zakonodajo. Prav politika močno ovira uvajanje večjih razdalj v zakonodajo. Lahko se učimo od drugih in raje preprečimo spore in tožbe.
9. Pojav zvočnih motenj je znan po vsem svetu, ne glede na izboljšave vetrnic. Večje ko so, močnejši so zvoki. Načrt vsebuje še večje (3 MW) od obstoječe (2 MW). Če je vetrnic več v gruči, se zvočni okoljski pritisk še stopnjuje. Znano pa je, da se nizko frekvenčni zvoki in infrazvoki širijo skozi gozd zelo lahko, prodrejo pa tudi skozi zaprta okna. Slednje je v praksi dokazano na Griškem polju zaradi obstoječe vetrnica.
10. Tipi vetrnic brez zobnikov (Enercon na Griškem polju) ravno tako povzročajo zdravju škodljive zvoke, saj je nastanek teh zvokov drugačen.

Komentar: Pregled predpisov in priporočil po državah kaže na precejšnje razlike glede zahtevanih ali priporočenih odmkov VE od poselitvenih območij. Večina držav ali njihovih regij predpisuje vnaprejšnji minimalni odmik od 500 m do 1000 m od stanovanjskih območij in/ali posameznih stanovanjskih objektov, praviloma na osnovi predpostavk, ki izhajajo iz predpisov s področja varstva pred hrupom. Predlaga se odmik 800 m od robov naselij - Dolenje vasi, Potoč, Senožeč, Laž, Razdrtega in manjših zaselkov na območju Razdrtega in skrajnega zahodnega dela Vipavske doline. Posamezne stanovanjske objekte izven naselij, nestanovanjske objekte in območja izven naselij, ki se nahajajo na razdalji manj kot 800 m od VE, se obravnava po principu "od primera do primera", upoštevajoč predpise s področja varstva pred hrupom in uskladitve z lastniki. Presoja "od primera do primera" in ne vnaprejšnje določanje minimalnih odmkov je upravičena zlasti zaradi hitrega tehnološkega razvoja VE in posledičnega zmanjševanja obremenitev s hrupom. Oddaljenost od poselitvenih območij bo eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč v študiji stojišč. Podrobnosti v zvezi z odmikom od poselitvenih območij so opisane v poglavju 3.1.2 Stojišča vetrnih elektrarn. V okviru priprave DPN bo potekal postopek celovite presoje vplivov na okolje, v okviru katere je predvidena tudi presoja vplivov na zdravje ljudi. V postopku celovite presoje vplivov na okolje se vplivi plana ugotavljajo na podlagi okoljskega poročila, v katerem bo posebna pozornost namenjena tudi vplivom nizkofrekvenčnega hrupa.

11. Gradivo samo je nekvalitetno pripravljeno, saj našteva stvari, ki zavajajo in navajajo polresnice. Zato zahtevamo dokaze za nekatere trditve.
12. Zahtevamo strokovne dokaze za trditev pod 1.3., prva alineja.

Komentar: Navedena alineja v pobudi na strani 2 navaja: "- povečanje strateške in obratovalne zanesljivosti oskrbe z energijo zaradi naraščanja potreb po električni energiji;".

Vse domače, evropske in svetovne študije napovedujejo, da bo poraba električne energije v prihodnosti dolgoročno naraščala. Vprašanje je le, kako hitro oziroma s kakšno letno stopnjo rasti. Tako kot smo priča sedaj razmeram v Sloveniji (kriza na več področjih hkrati), se lahko vmes kratkoročno poraba el. energije celo zmanjša, vendar pa se dolgoročno, po izhodu iz krize, tak zaostanek vedno nadomesti in je na dolgi rok poraba vedno večja.

Glede na zgoraj navedeno dejstvo je DzE prepričan, da vsak malo večji proizvodni objekt (torej elektrarna nad 10 MW inštalirane moči) občutno povečuje zanesljivost oskrbe z električno energijo. Zato je DzE mnenja, da je navedena trditev primerna in strokovna.

13. Zahtevamo kvantifikacijo povečanja deleža pod 1.3. druga alineja.

Komentar: Navedena alineja v pobudi na strani 2 navaja: ", - povečanje deleža električne energije iz obnovljivih virov energije (OVE);".

Na to pripombo je težko točno odgovoriti, oziroma je možno odgovoriti le pod določenimi predpostavkami. Zakaj? Prvič zato ker nihče še ne ve, koliko vetrnih elektrarn iz zadevne pobude bo uspešno prestalo postopek umeščanja v prostor in koliko vetrnih elektrarn bo na koncu dejansko zgrajenih. Drugič pa zato, ker nihče ne ve, kakšna bo poraba električne energije v tistem letu, ko bodo vetrne elektrarne zgrajene in bodo začele obratovati. Zato bomo pri tem odgovoru predpostavili dve stvari: da bo zgrajeno najmanj 40 vetrnic po 3 MW (od 73 analiziranih in od 49 izvedljivih), ter da bo poraba el. energije v Sloveniji v prvem letu obratovanja vetrnic enaka porabi v letu 2012.

Po podatkih iz Poročila o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2012, ki ga je izdala Agencija za energijo (JARSE), je bila dobava vsem porabnikom 12.252 GWh. Za orientacijo še navedimo, da je bila po podatkih istega vira dobava za predhodno leto v vrednosti 12.450 GWh.

Investitor na podlagi že izvedenih meritev na Griškem polju predvideva, da bo povprečna letna proizvodnja PVE okrog 280 GWh. To pomeni 2,3 % od vse porabljene el. energije v Sloveniji v letu 2012. Prispevek k deležu vseh OVE pa je še težje določljiv, saj se hidrološke razmere iz leta v leto zelo spreminjajo, zato je tudi delež hidroproizvodnje po letih zelo različen.

14. Zahtevamo pod 1.3. tretja alineja strokovne dokaze za postavljeno trditev kakor tudi kvantifikacijo trditve.

Komentar: Navedena alineja v pobudi na strani 2 navaja: "- povečanje samozadostnosti oskrbe z električno energijo v Sloveniji;".

Postavljeni cilj povečanja samozadostnosti oskrbe z električno energijo v Sloveniji se opira na nekaj strateških dokumentov.

Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04), (v nadaljnjem besedilu tudi SPRS ali Strategija) je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države, postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru ter določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. SPRS je temeljni strateški prostorski akt in celovit prostorski dokument, ki temelji na konceptu vzdržnega prostorskega razvoja. SPRS

nima obveznih izhodišč, zavezujoča je njena celotna vsebina in je vodilo za vse druge ravni načrtovanja prostorskega razvoja.

Tretje obsežno poglavje v SPRS obravnava Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni. Glede razvoja energetske infrastrukture so podane usmeritve, med katerimi se na izgradnjo vetrnih elektrarn nanašajo:

Energetski sistem: Pri načrtovanju novih ter posodabljanju in širitvi obstoječih objektov se prednost nameni uporabi obnovljivih in okolju prijaznih virov energije ter čim večji nevtralizaciji in zmanjševanju emisij prahu, toplogrednih plinov, SO₂ in NO_x.

Obnovljivi viri energije in učinkovita raba energije: Med obnovljive vire energije uvrščamo vodni potencial, biomaso, energijo vetra, geotermalno energijo, sončno energijo, toploto okolja in odpadno toploto ter energijo, ki se sprošča pri sežiganju odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati. Pri načrtovanju se zagotavlja prednost rabe teh virov energije pred fosilnimi viri energije. Spodbuja se raba obnovljivih virov energije, da se poveča njihov delež v primarni energetske bilanci države. Fosilna goriva se nadomešča z rabo tehnološko in gospodarsko izkoristljivih potencialov obnovljivih virov.

Resolucija o nacionalnem energetskega programu

Resolucija o nacionalnem energetskega programu (Uradni list RS, 57/04) navaja, da je Nacionalni energetski program (v nadaljnjem besedilu: NEP) dokument koordiniranja prihodnjega delovanja ustanov, ki se ukvarjajo z oskrbo z energijo ter postavlja cilje in določa mehanizme za prehod od zagotavljanja oskrbe z energenti in električno energijo k zanesljivi, konkurenčni in okolju prijazni oskrbi z energijskimi storitvami.

NEP med drugim navaja:

- Za proizvodnjo električne energije bodo ohranjene lokacije obstoječih hidroelektrarn, kot nove lokacije pa so predvidene potencialne lokacije na zgornjem delu reke Mure in srednji ter zgornji Savi ter črpalne hidroelektrarne na Soči, Dravi in Savi.
- Temeljna usmeritev na področju OVE je doseganje 12-odstotnega deleža OVE v primarni energiji. Za doseganje tega cilja so postavljeni na posameznih področjih številni cilji, med njimi tudi dvig deleža električne energije iz OVE z 32% v letu 2002 na 33,6% do leta 2010.

Energetski zakon

Energetski zakon (Uradni list RS, št. 79/1999, 8/2000 popr., 110/2002-ZGO-1, 50/2003 Odl.US: U-I-250/00-14, 51/2004, 26/2005-UPB1, 118/2006, 9/2007 popr., 27/2007-UPB2, 70/2008, 22/2010, 37/2011 Odl.US: U-I-257/09-22, 10/2012, 94/2012-ZDoh-2L) določa načela energetske politike, pravila za delovanje trga z energijo, načine in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb na področju energetike, načela zanesljive oskrbe in učinkovite rabe energije ter pogoje za obratovanje energetskega postrojenja, pogoje za opravljanje energetske dejavnosti, ureja izdajanje licenc in energetske dovoljenja ter organe, ki opravljajo upravne naloge po tem zakonu. Glede učinkovite rabe in obnovljivih virov energije v 65. členu določa:

Učinkovita raba energije in spodbujanje rabe obnovljivih virov energije sta sestavna dela energetske politike. Ekonomsko opravičljivi ukrepi za izrabo varčevalnih potencialov energije in za izrabo obnovljivih virov energije so pri izvajanju

energetske politike enako pomembni kot zagotavljanje zadostne oskrbe z energijo na osnovi neobnovljivih virov energije.

Iz zgoraj naštetih strateških dokumentov in iz navedenih odstavkov izhaja, da se Slovenija v osnovi zanaša na lastne vire električne energije in ne na uvoz, ter da imata učinkovita raba energije (URE) in obnovljivi viri energije (OVE) enako težo in da izvajanje URE ni predhodno/nadrejeno OVE, temveč da se izvajata hkrati.

Iz Poročila o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2012, ki ga je izdala Agencija za energijo (JARSE), lahko na strani 15 razberemo:

V Sloveniji je bilo v letu 2012 proizvedeno 14.545 GWh električne energije, kar je 333 GWh manj kot leta 2011. Hidroelektrarne, priključene na prenosno omrežje, so skupaj proizvedle 3768 GWh električne energije, kar je 454 GWh več kot leto pred tem. Termoelektrarne so proizvedle 4636 GWh električne energije, oziroma 151 GWh manj kot v letu 2011. Jedrska elektrarna Krško je proizvedla 5232 GWh električne energije, kar je 667 GWh manj kot v letu prej. Ta podatek o proizvodnji vsebuje celotno proizvodnjo v NEK, tudi tisto polovico, ki se izvozi na Hrvaško. Proizvodnja električne energije pri malih proizvajalcih (s proizvodnimi enotami, manjšimi od 10 MW), priključenih na distribucijsko omrežje, je bila v primerjavi s proizvodnjo leta 2011 nekoliko večja in je znašala 853 GWh. V letu 2012 poraba električne energije, vključno z izgubami v omrežju in ob upoštevanju polovičnega deleža proizvodnje v jedrski elektrarni Krško, ki pripada Republiki Hrvaški, ni bila v celoti pokrita s proizvodnimi viri na območju Republike Slovenije. Pokritost slovenske porabe z domačimi proizvodnimi viri je znašala okoli 88 %.

Za konec še kratek odgovor na postavljeno zahtevo po kvantifikaciji trditve iz pobude o povečani samozadostnosti oskrbe. Z dodatnimi predvidenimi 280 GWh na leto iz PVE se bi samozadostnost vsekakor povečala, približno za dobra 2 % ob podobnih proizvodnjah ostalih elektrarn, kot so navedene v zgornjem odstavku.

15. Zahtevamo kvantifikacijo pod 1.3. 4.alinea - povečanje diverzifikacije.

Komentar: *V tem trenutku imamo v Sloveniji samo eno delujočo veliko vetrno elektrarno nazivne moči 2,3 MW. Z izgradnjo PVE nazivne moči 120 MW bo šlo za 52-kratno povečanje in za očitno diverzifikacijo pri OVE, saj bo poleg hidroenergije, sončne energije in bioplinarn postala pomemben faktor tudi vetrna energija.*

16. Zahtevamo strokovne utemeljitve za trditev pod 1.3. peta alinea.

Komentar: *Navedena alinea v pobudi na strani 2 navaja: "- zagotavljanje konkurenčnosti gospodarstva;".*

Drži, da je možno navedeni cilj uresničiti le deloma in da ni med pomembnejšimi. Vendarle pa lahko domača podjetja prevzamejo del izvedbe - projektiranje, nadzor, izvedbo dostopnih cest, platojev, 20 kV in 110 kV kablovodnih povezav, transformatorskih postaj in razdelilno transformatorske postaje. Prav tako se nekatera slovenska podjetja vključujejo v proizvodnjo sestavnih delov za VE.

17. Zahtevamo kvantifikacijo pod 1.3. šesta alinea in strokovno utemeljitev.

Komentar: *Navedena alinea v pobudi na strani 2 navaja: "- spodbujanje razvoja in uporabe nizkoogljčnih tehnologij za proizvodnjo električne energije;".*

Brez dvoma gre pri vetrnicah za uporabo nizkoogljčnih tehnologij. Bodisi da kot sama naprava med obratovanjem ne proizvaja nobenega toplogrednega plina, bodisi da pogledamo njen ogljikni odtis v celotni življenjski dobi. Torej v Sloveniji smo še

na začetku širše uporabe vetrnih elektrarn, zato bo prvi uspešno postavljen in obratujoč PVE zanesljivo tudi promocija za tako vrsto OVE, oziroma DzE upa, da bo spodbudil še druge potencialne investitorje, da se bodo lotili podobnih projektov. Posledično to pomeni razvoj uporabe VE v Sloveniji. Žal kvantifikacije takega pozitivnega razvoja dogodkov (če se bo zgodil) ni možno podati. Kot rečeno resnično upamo in želimo da se bo zgodil, v kakšnem obsegu, pa prepustimo času, da nam to pokaže.

18. Trditev pod 1.3. sedma alineja je absurdna in popolnoma nesprejemljiva za krajanе in vse, ki jim naravni predeli Snežniških brd predstavljajo rekreacijo, neokrnjeno vidno polje in druge kvalitete: najmanjši možni vplivi so tudi nesprejemljivi, saj razvrednotijo Senožeška brda, vnašajo hrup, ki se ga ne da preprečiti in uničijo kvaliteto krajine, čim postaviš 100 m vetrnico kamorkoli, če 40 pa še toliko slabše za vse: ljudi in krajino.

Komentar: Gre za cilj "izgradnja parka vetrnih elektrarn, ki bo imel najmanjše možne vplive na okolje in na obstoječo infrastrukturo". Temeljno vodilo prostorskega načrtovanja in varstva okolja je prostorske ureditve načrtovati na način, da se zagotovi najmanjše možne vplive na okolje. (Ne)sprejemljivost prostorskih ureditev se opredeli v postopku sprejemanja prostorskega akta oz. v postopku (celovite) presoje vplivov na okolje, v katerem je zagotovljeno tudi sodelovanje javnosti.

19. Pod 1.4. so utemeljitve, ki pa so ignorirale druge člene zakonodaje in resolucij. Poleg tega navaja gradivo nekatere neveljavne predpise.
20. Energetski zakon kot hierarhična osnova. Veljaven je zakon EZ-NPB5 od 15.02.2012 in ne naštetih v gradivu. Navajanje 65. Člena je polresnica, kajti naslednji odstavek izloča PVE iz DPN, saj pravi: "Ob enakih stroških za izrabo varčevalnih potencialov na strani rabe ali za zagotavljanje novih zmogljivosti za isti obseg energije imajo prednost ukrepi za doseg varčevalnih potencialov." S tem je jasno, da PVE kot novogradnja nima prednosti, ampak je treba najprej izkoristiti varčevalne potenciale za isti obseg, ki jih je v Sloveniji še ogromno, saj po potratnosti energije izstopamo nad povprečje Evrope že vrsto let za 30 in več%.

Komentar: Drži, da energetski zakon ni pravilno referiran. Pravilna referenca se glasi "Energetski zakon, Ur.l. RS, št. 79/1999 (8/2000 popr.), 110/2002-ZGO-1, 50/2003 Odl.US: U-I-250/00-14, 51/2004, 26/2005-UPB1, 118/2006 (9/2007 popr.), 27/2007-UPB2, 70/2008, 22/2010, 37/2011 Odl.US: U-I-257/09-22, 10/2012, 94/2012-ZDoh-2L". Določbe v prvih treh odstavkih 65. člena Energetskega zakona so načela namenjena predstavitvi pomena spodbujanja učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije v energetski politiki. Večja raba obnovljive energije v proizvodnji električne energije se spodbuja, tudi če se poraba energije ne bi spremenila ali če bi se zaradi izvajanja ukrepov za učinkovito rabo energije poraba v Republiki Sloveniji zniževala, drugače večjega deleža električne energije iz obnovljivih virov ne bomo dosegli. Dodatne zmogljivosti, pred katerimi imajo prednost varčevalni ukrepi, so zato po tem zakonu mišljene dodatne zmogljivosti za pokrivanje porabe energije iz netrajnostnih (neobnovljivih) virov.

21. Naštevane predloga NEP 2010 do 2030 je brezpredmetno, saj ni sprejet in ima toliko variant, da je vsako sklicevanje nanj nepravilno oz. nezakonito.

Komentar: Jasno je zapisano, da je NEP 2010 - 2030 analiziran informativno, v tem ni nič nepravilnega oz. nezakonitega.

22. AN OVE je tudi neustrezno obravnavan, saj ignorira možnosti, torej alternative k PVE, ki jih daje navedena Direktiva 2009/28/ES. OVE je namreč možno zgraditi oziroma financirati tudi v tretjih državah in se šteje delež OVE, ki bi ga Slovenija financirala, Sloveniji. Skratka, nobene obveze in nujnosti ni v načrtu PVE in pobudi ter se zlahka opusti, kar tudi zahtevamo.

Komentar: Direktiva 2009/28/ES v 4. členu nalaga državam članicam, da z Akcijskimi načrti določijo deleže energije iz obnovljivih virov za promet, proizvodnjo električne energije ter za ogrevanje in hlajenje ob upoštevanju ukrepov politik v zvezi z energetske učinkovitostjo za doseganje nacionalnega cilja. Do konca leta 2009 je morala Slovenija Evropski komisiji sporočiti ali bo z ukrepi dosegla kakšen presežek pri proizvodnji energije iz obnovljivih virov, ki bi se lahko prenesel v druge države članice in oceniti koliko od načrtovanega povpraševanja po OVE ne bo zadoščeno z domačo proizvodnjo. Vlada je v predpisanem roku obvestila Evropsko komisijo, da ne bo imela presežkov OVE, ki bi se lahko prenesli v druge države članice za doseganje njihovih ciljev, ter da ne bo spodbujala z našimi sredstvi proizvodnje OVE v drugih državah članicah, da bi s tem zagotavljala doseganje našega cilja. Tako spodbujanje bi finančno obremenjevalo slovenska gospodinjstva in gospodarstvo, povečevalo pa bi zanesljivost oskrbe z energijo v drugih državah.

23. Skratka, obveze 20/20/20 ter 25 OVE zlahka dosežemo brez PVE Senožeška brda. Zaradi velike škode, ki jo načrt PVE prinaša, je opustitev tudi zato nujna in potrebna.

Komentar: Škodo, ki bi jo lahko prinašal PVE Senožeška Brda je vsekakor potrebno poznati, da jo bo mogoče primerjati s koristjo, ki naj bi nastala z obratovanjem predvidenih vetrnic. Do ugotovitve, če projekt izpolnjuje zahteve za varovanje okolja in ali je sprejemljiv za lokalno skupnost, bo prišlo v postopkih, ki se že izvajajo. Končna ocena stanja glede tega in možnosti za uspešno izvedbo tega projekta predstavljajo tveganja, ki jih je nase prevzel investitor PVE Senožeška Brda, ki želi to naložbo izpeljati. Torej lahko se zgodi da tega projekta ne bo. Na MzIP pa se bojimo, da v Sloveniji v tem primeru ne bomo dosegli ciljev za leto 2020. V nadaljevanju pa se lahko zgodi še, da bodo potencialni investitorji na podlagi dejanskega stanja sklepali, da država sicer sprejema akcijske načrte in operativne programe, ki predvidevajo ukrepe, ki se naj bi izvajali na podlagi gospodarske pobude, da pa v praksi država tega ne podpira z aktivnostmi v svoji pristojnosti.

24. AAG je pripravljen izdelati načrt doseganja zgornjih odstotkov, brez PVE Senožeška brda!

Komentar: Pobudnik pozdravlja pripravljenost AAG za sodelovanje, vendar sporoča, da je treba pri tem sodelovanju upoštevati naslednja dejstva. Energetske politike države ni mogoče voditi celovito samo z uporabo URE (kar posredno predlaga AAG), temveč mora biti ta uravnotežena. Torej energetska politika države zahteva hkratno uvajanje OVE, URE in uvajanje tehnologij za čim manjši izpust CO₂. MzIP DžE namerava še v tem letu pristopiti k spremembam in dopolnitvam veljavnega Akcijskega načrta za obnovljive vire energije (AN OVE). Za ta namen so predvidena tudi finančna sredstva. Glede izbire izdelovalca študij in nalog pa mora MzIP to izvesti v skladu z Zakonom o javnem naročanju (ZJN-2, Ur.l. RS, št. 128/2006, 16/2008, 19/2010, 18/2011, 43/2012 Odl.US: U-I-211/11-26, 90/2012, 12/2013-UPB5) in v skladu s postopkom

javnega naročanja . Če bodo v AAG iz objave razpisa ugotovili, da so kvalificirani in da bodo izpolnjevali postavljene pogoje, se bodo lahko prijavi na razpis.

25. PVE predstavlja tudi izjemno 180 milijonsko škodo Sloveniji v krizi, saj bi šla večina denarja (za OVE) plačnikov elektrike iz Slovenije v Nemčijo, od koder je verjetni proizvajalec vetrnic in bi omogočali nemška delovna mesta, namesto razvoja storitev za izvoz iz Slovenije. Zato naj ta katastrofalni načrt Direktorat za energetiko takoj ustavi.

Komentar: Pobudnik meni, da je zahteva po prekinitvi postopka neutemeljena. Poleg tega na projekt PVE nikakor ne gleda kot na »katastrofalen načrt« ali kot na »izjemno 180 milijonsko škodo Sloveniji«. Na projekt PVE pobudnik gleda kot na enega izmed potencialnih energetskega projektov državnega pomena, ki bo večinsko financiran iz privatnega kapitala in bo prinesel predvidene rezultate, tako za državo kot za investitorja. Res gre pri tej investiciji kar za veliko vsoto, vendar so vsi energetske projekti finančno intenzivni. Pobudniku se ne zdi relevanten tudi ugovor, da bo »šla večina denarja plačnikov elektrike iz Slovenije v Nemčijo«, saj je pri velikih energetskega projektih to običajno.

Opomba: Mnenju je priloženo gradivo Falmouth, Massachusetts, Wind Turbine Infrasound and Low Frequency Noise Measurements: Call For More Research By INCE and Public Health Professionals.

5 Izvedba celovite presoje vplivov na okolje

Iz odločbe Ministrstva za kmetijstvo in okolje (št. 35409-313/2013/13 z dne 23.9.2013) izhaja, da je, **v postopku priprave DPN treba izvesti celovito presoje vplivov na okolje**, v okviru katere se izvede **tudi presoja sprejemljivosti vplivov izvedbe plana v naravo na varovana območja**.

Okoljsko poročilo za CPVO se pripravi sočasno s študijo stojišč. Pri izdelavi okoljskega poročila se upošteva smernice nosilcev urejanja prostora, referenčne vire v zvezi s vplivi VE ter rezultate delavnic v lokalnih skupnostih. Posebno pozornost se nameni vplivom na zdravje ljudi, vključno s vplivi (nizkofrekvenčnega) hrupa.

6 Seznam potrebnih strokovnih podlag in manjkajočih podatkov

Navedene so tiste študije, strokovne podlage, preveritve, potrebne uskladitve, posebna soglasja in podatki, ki izhajajo iz smernic nosilcev urejanja prostora. Tekom izdelave projekta bo treba seznam, glede na morebitne nove ugotovitve, dopolnjevati.

Zap. št.	NUP	Študija, strokovna podlaga, preveritev, uskladitev, soglasje ali podatek	Zagotovi	Faza, v kateri se izdela, opravi ali pridobi	Opomba
1	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za kmetijstvo*	Analiza posegov na kmetijska zemljišča iz 2. točke smernic	Naročnik	Študija stojišč oz. CPVO	Ministrstvo pripravlja za posege na območja kmetijskih zemljišč novo metodologijo vrednotenja. Upošteva se jo v kolikor bo v času izdelave OP že uveljavljena.
		Analiza posegov na kmetijska zemljišča iz 5. točke smernic	Naročnik	Osnutek DPN oz. PVO	Analiza se izdela v skladu z uveljavljeno prakso.
2	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota	Upoštevanje gozdnih cest in vlak	Naročnik	Študija stojišč / IDP oz. DPN	Zavod za gozdove se vključi v načrtovanje dostopnih cest v gozdu.
		Uskladitev obsega (ne)sprejemljivih stojišč	Koordinator	Analiza smernic / Študija stojišč	Obseg stojišč, ki so v smernicah opredeljena kot neprimerna, onemogoča izvedljivost projekta.

* Ministrstvo ni podalo smernic, gre za analizi, ki se praviloma pripravljata, zato sta vključeni v seznam.

Zap. št.	NUP	Študija, strokovna podlaga, preveritev, uskladitev, soglasje ali podatek	Zagotovi	Faza, v kateri se izdela, opravi ali pridobi	Opomba
4	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Direktorat za okolje	Preveritev prisotnosti habitatnih tipov	Naročnik	Študija stojišč oz. CPVO	
4.a	ZRSVN Osrednja enota	Uskladitev obsega (ne)sprejemljivih stojišč	Koordinator	Analiza smernic / Študija stojišč	Obseg stojišč, ki so v smernicah opredeljena kot neprimerna, onemogoča izvedljivost projekta.
4.b	ZRSVN OE Nova Gorica	Monitoring ptic Monitoring netopirjev Monitoring velikih zveri	Naročnik	Študija stojišč oz. CPVO	
4.c	Park Škocjanske jame	Strokovne podlage za kvalifikacijske vrste hroščev Natura 2000 območja SCI Vrhe nad Rašo	Naročnik	Študija stojišč oz. CPVO	
8	Ministrstvo za kulturo, Direktorat za kulturno dediščino	Preveritev vizualnega vpliva na kulturno dediščino	Naročnik	Delavnice z javnostmi / Študija stojišč oz. CPVO	Preveritev se pripravi tudi za potrebe sodelovanja z javnostmi.
8.a	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica	Predhodne arheološke raziskave (metode 1 - 4)	Naročnik, MK	Študija stojišč oz. CPVO	Raziskave že potekajo.
		Predhodne arheološke raziskave (metode 5 - 7)	Naročnik	Osnutek DPN oz. PVO	
		Intenzivni arheološki površinski in podpovršinski pregled na območjih arheoloških najdišč	Naročnik	Pred izdajo okoljevarstvenega oziroma kulturnovarstvenega soglasja	V kolikor bo prišlo do posegov na območjih arheoloških najdišč.

Zap. št.	NUP	Študija, strokovna podlaga, preveritev, uskladitev, soglasje ali podatek	Zagotovi	Faza, v kateri se izdela, opravi ali pridobi	Opomba
9	Ministrstvo za zdravje, Direktorat za javno zdravje	Preveritev odnikov VE od objektov z varovanimi prostori	Naročnik	Delavnice z javnostmi / Študija stojišč oz. CPVO	Podobna zahteva izhaja iz smernic občine Divača in pripomb javnosti.
9.a	Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, Inštitut za varstvo okolja	Strokovne podlage v zvezi z nizkofrekvenčnim hrupom: izvedba meritev, ankete med prebivalci Dolenje vasi, analiza raziskav in normativov po svetu	Naročnik	Delavnice z javnostmi / Študija stojišč oz. CPVO	Podobna zahteva izhaja iz pripomb javnosti.
12.a	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direkcija RS za ceste	Uskladitev kablovoda s traso obvozne ceste Divača	Naročnik	Študija stojišč / IDP oz. DPN	DRSC se zaprosi za posredovanje trase obvozne ceste.
14.a	Agencija za civilno letalstvo	Zahtevak za izdajo dovoljenja za postavitve in delovanje naprav ali sistemov v coni letališča, ki bi utegnile povzročati elektromagnetne, svetlobne ali druge motnje na napravah za vodenje zrakoplovov	Naročnik	PGD/PZI	Iz prikaza naprave in opisa njenega delovanja mora izhajati, da naprava ali sistem ne bi motila zračnega prometa.

Zap. št.	NUP	Študija, strokovna podlaga, preveritev, uskladitev, soglasje ali podatek	Zagotovi	Faza, v kateri se izdela, opravi ali pridobi	Opomba
16.a	ELES d.d., Ljubljana	Projektna dokumentacija v zvezi s prilagoditvami in vključitvami elektroenergetskih naprav	Naročnik	IDP oz. DPN PGD/PZI	
16.b	Elektro Primorska d.d., Nova Gorica	Projektna dokumentacija v zvezi s prilagoditvami in vključitvami elektroenergetskih naprav	Naročnik	IDP oz. DPN PGD/PZI	
18	Občina Divača	Preveritev odmika VE od naselij in vplivov na okolje in zdravje ljudi	Naročnik	Delavnice z javnostmi / Študija stojišč oz. CPVO	Preveri se nadaljevanje poteka nove železniške proge proti Ljubljani na območju Občine Divača, vključno z navezavo drugega tira v smeri proti Kopru. Preveritev je osnova za sprejetje dokončne odločitve o rešitvah na odseku nove železniške proge med državno mejo in Divačo. Za potrebe nadaljnjih faz projekta se pridobi in smiselno se uporablja tudi gradiva OPN v pripravi.
18.a	Kraški vodovod Sežana	Uskladitev tras kablovodov s predvidenim vodovodnim omrežjem	Naročnik	Študija stojišč / IDP oz. DPN	
18.b	Komunalno stanovanjsko podjetje d.d. Sežana	Ureditev ravnanja s komunalnimi odpadki v času gradnje in gradbenimi odpadki	Naročnik	PGD	Podatki o ravnanju z odpadki so potrebni tudi v postopku PVO.

Zap. št.	NUP	Študija, strokovna podlaga, preveritev, uskladitev, soglasje ali podatek	Zagotovi	Faza, v kateri se izdelava, opravi ali pridobi	Opomba
19	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije	Izboljšava lokacijskih podatkov zemljiškega katastra	Naročnik	DPN	
I-X	KS Senožeče, VS Dolenja vas, VS Laže, javnosti	Preveritev odmika VE od naselij in vplivov na okolje in zdravje ljudi	Naročnik	Delavnice z javnostmi / Študija stojišč oz. CPVO	

7 Ugotovitve o nasprotujočih si javnih interesih

Iz smernic nosilcev urejanja prostora in predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti je moč izluščiti dva ključna sklopa nasprotujočih si javnih interesov.

1. Interes lokalnih skupnosti in lokalnega prebivalstva glede ohranjanja značilnosti Senožeških brd in kakovosti bivalnega okolja, ki je v nasprotju z interesom pobudnika glede energetskega izkoriščanja vetrnega potenciala območja Senožeških brd:

Iz predlogov, priporočil, usmeritev, mnenj in pobud javnosti izhaja veliko nasprotovanje projektu samemu. Iz predlogov je moč izluščiti zahtevo po prekinitvi postopka ali vsaj po zmanjšanju števila VE in zagotovitvi minimalnega odmika VE 2 km od naselij. Število VE je možno zmanjšati, odmika 2 km pa ni moč zagotoviti oz. bi takšna zahteva pomenila, da projekt ni uresničljiv.

Ocenjeno je, da je smiselno in možno poiskati takšno rešitev, ki bo sprejemljiva za lokalno skupnost. V študiji stojišč se uskladi število stojišč vetrnih elektrarn in jih umesti na način, da bo razvrednotenje prostora čim manjše oz. da se ohranijo razvojni potenciali za druge dejavnosti na območju Senožeških brd.

Predlaga se aktivno sodelovanje z javnostmi, v prvi vrsti izvedba delavnic, ki bi bile namenjene:

- podrobnejši predstavitvi projekta,
- uskladitvi načrtovalskih izhodišč, predvsem sprejemljivega odmika VE od poselitvenih območij, ter
- oblikovanju nabora izvedljivih stojišč, ki se jih obravnava v študiji stojišč.

Ključne teme delavnic naj bi bile:

- vidna podoba,
- zdravje ljudi, predvsem vplivi hrupa in nizkofrekvenčnega hrupa,
- renta,
- vplivi na živali in rastline.

2. Interes varstva narave, ki ga zastopajo Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo), Zavod za gozdove in Zavod RS za varstvo narave, ki je v nasprotju z interesi lokalne skupnosti, interesi varstva kmetijskih zemljišč in interesi pobudnika glede energetskega izkoriščanja Senožeških brd:

Iz smernic Ministrstva za kmetijstva in okolje (Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo), Zavoda za gozdove in Zavoda RS za varstvo narave izhaja, da so primernejša stojišča izven naravno ohranjenih zaledij oz. strnjenih gozdov, na kmetijskih zemljiščih in bliže urbanim območjem. Takšno izhodišče je v popolnem nasprotju z zahtevami lokalnih skupnosti, da se stojišča umesti čim dlje od naselij.

Število v smernicah opredeljenih nesprejemljivih/nepriemernih stojišč onemogoča izvedbo projekta. Ocenjeno je, da je ta stojišča smiselno vključiti v študijo stojišč in njihovo (ne)sprejemljivost opredeliti v postopku CPVO. Opredelitev do posameznih stojišč vetrnih elektrarn se smiselno upošteva v študiji stojišč.

Predlaga se aktivno sodelovanje z nosilci urejanja prostora. V ta namen so bile v mesecu oktobru 2013 že sklicani prvi sestanki:

- 10.10.2013 z Direktoratom za okolje, Direktoratom za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Zavodom za gozdove in Parkom Škocjanske jame, kjer se je podrobneje predstavilo posamezne rešitve ter doreklo način sodelovanja, predvsem glede načrtovanja dostopnih poti in priprave okoljskega poročila, vključno z opredeljevanjem sprejemljivosti do posameznih stojišč;
- 10.10.2013 z MzIP, Direktoratom za energetiko, Sektorjem za rudarstvo, in CPK d.d. - v zvezi z načrtovanjem stojišč na območju kamnolomov;
- 17.10.2013 z ELES d.d. - v zvezi z odmikom VE od vodov in vključevanjem v RTP Divača.

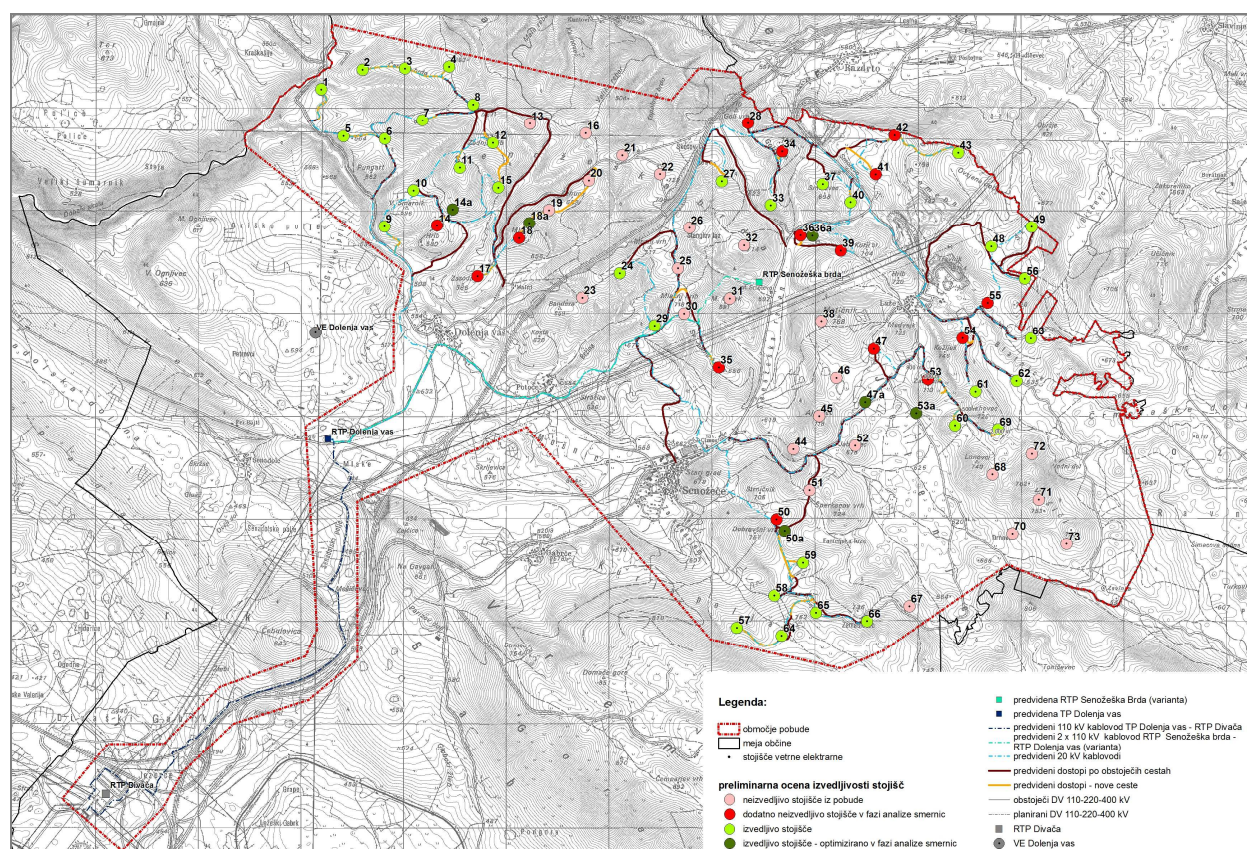
Prav tako je bil 16.10.2013 sklican sestanek z nevladnima organizacijama na področju varstva okolja, ki sta posredovali predloge - Civilno iniciativo Kras in Alpe Adria Green. Na sestanku so bila izmenjana stališča glede nadaljnjega načrtovanja PVE Senožeška brda.

8 Predlagane prostorske ureditve

8.1 Zasnova parka vetrnih elektrarn

Idejna rešitev predvideva postavitev do 40 vetrnih elektrarn znotraj celovito zasnovanega parka vetrnih elektrarn, s skupno proizvedeno močjo do 120 MW, v skladu z že pridobljenim Energetskim dovoljenjem (Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, št. 360-64/2009-DE/7, 22.2.2013).

V fazi pobude je analizirano večje število možnih stojišč vetrnih elektrarn, 73, in na podlagi preliminarne presoje opredeljenih 49 izvedljivih stojišč. V fazi analize smernic je 9 stojišč dodatno opredeljenih kot neizvedljivih in predlagano, da se v naslednji fazi načrtovanja, v študiji variant oz. stojišč, obravnava 40 stojišč. Nekatere od teh stojišč so glede na pobudo že optimizirana, poleg zaporedne številke jim je pripisana oznaka "a". V študiji stojišč se opredeli tista stojišča vetrnih elektrarn, ki so okoljsko, energetsko in ekonomsko najustreznejša in sprejemljiva v lokalnih skupnostih.

Slika 1: Zasnova parka vetrnih elektrarn (kartografska podlaga: DTK25, GURS, 2013)

Rešitev temelji oz. bo temeljila (po dokončni uskladitvi stojišč) na naslednjem energetskem konceptu:

- park vetrnih elektrarn je zasnovan kot zaključena celota, vendar hkrati na način, da je možno njegovo fazno dograjevanje;
- posamezne vetrne elektrarne so v prostoru razporejene glede na temeljne zahteve, ki zagotavljajo njihovo optimalno delovanje, upoštevajoč zavarovana, varovana in ogrožena območja ter druge omejitve v prostoru;
- posamezne vetrne elektrarne so združene v skupine in podskupine;
- vetrne elektrarne so v podskupinah po tri oz. štiri povezane med seboj z 20 kV kablovodi;

- znotraj podskupin vetrnih elektrarn so opredeljene vozliščne vetrne elektrarne, od njih sta po dve podskupini s skupnim 20 kV kablovodom navezani na predvideno 110/20 kV RTP Dolenja vas ali variantno na 110/20 kV RTP Senožeška brda;
- predvidena je trasa 2x110 kV kablovoda od RTP Senožeška brda in/ali RTP Dolenja vas do obstoječe RTP Divača, kjer se PVE vključuje v elektroenergetski sistem.

V nadaljevanju je podan opis posameznih prvin vetrnega parka.

8.2 Stojišča vetrnih elektrarn

Umestitev stojišč

Možne lokacije stojišč so analizirane znotraj območja opredeljenega v gradivu Celovit pregled potencialno ustreznih območij za izkoriščanje vetrne energije: Strokovne podlaga za NEP za obdobje 2010 – 2030 (Aquarius d.o.o., Ljubljana, november 2010, dop. februar 2011). V tem območju je zajeto tudi območje Tera na prehodu v Vipavska Brda, vendar je bilo ocenjeno, da je to območje okoljsko manj sprejemljivo in zato izločeno iz nadaljnje analize. Prav tako je bilo iz nadaljnje analize izločeno območje severno od Košanske doline, zaradi velike oddaljenosti od osrednjega dela PVE in posledično velike investicije v povezovalno kablovodno omrežje. Proti vzhodu je območje analize omejeno glede na dostopne podatke o moči vetra (na pobočjih, ki se spuščajo od Senožeških Brd proti Postojnski kotlini moč vetra pade).

Stojišča za vetrne elektrarne moči okvirno 3,0 MW so prednostno umeščena na vrhove in slemena, pretežno poraščena z gozdom, upoštevajoč:

- vetrni potencial na lokaciji,
- izhodiščno nadmorsko višino 600 m,
- ugoden mikrorelief (lokalne izravnave),
- čim manj težaven dostop in bližino obstoječih gozdnih cest, s čimer se zmanjša gradnja novih dostopnih cest, posledično vplivov na okolje, olajša transport, montaža in poznejše vzdrževanje,
- izogibanje zavarovanim, varovanim in ogroženim območjem, predvsem na evropski ravni pomembnemu koridorju velikih zveri, ki preko obravnavanega območja povezuje dinarske gozdove in Nanos;
- AC in druge prometnice v prostoru (z minimalnim odmikom 200 m),
- obstoječe in predvidene prenosne daljnovode (z minimalnim odmikom 200 m),
- druge omejitve v prostoru, predvsem območja kamnolomov,
- bližino naselij na način, da bi bile vetrne elektrarne čim manj moteče za lokalno prebivalstvo.

Pri umeščanju stojišč sta bili merodajni izhodišči **slemenska lega in minimalna razdalja med stojišči**, ki mora biti večja od štirikratnega premera rotorja - med 400 in 450 m. Nadmorska višina stojišč se giblje med 550,00 in 720,00 m. Pri umeščanju je upoštevana dobra praksa s področja izkoriščanja vetrne energije (proizvajalcev vetrnih turbin, pridelovalcev vetrne energije) ter prepoznana izhodišča ključnih deležnikov v lokalnem in širšem prostoru izoblikovana v podobnih projektih (Dolenja vas, Volovja reber).

Oddaljenost stojišč od poselitvenih območij

Iz analize smernic in pripomb javnosti izhaja, da za sprejemljivost prostorskih ureditev v lokalnem okolju ključna **oddaljenost stojišč VE od poselitvenih območij**. V Sloveniji ni predpisanih minimalnih odmikov tovrstnih objektov od naselij ali posamičnih objektov, potrebno pa je upoštevati predpise, ki veljajo sicer, predvsem predpise s področja varstva pred hrupom in varstva pred elektromagnetnim sevanjem.

Pregled predpisov in priporočil po državah kaže na precejšnje razlike glede zahtevanih ali priporočenih odmikov VE od poselitvenih območij. Predpise posameznih držav je treba vedno

gledati tudi v kontekstu prostorskih in družbenih značilnosti teh držav. Države z veliko gostoto poselitve praviloma opredeljujejo manjše odmike kot države z obširnimi območji brez poselitve. Prav tako je treba opozoriti, da predpisi sicer temeljijo na strokovnih izhodiščih, dejansko pa gre za družbeni dogovor sprejet znotraj določene skupnosti.

Večina držav ali njihovih regij¹ predpisuje vnaprejšnji minimalni odmik od 500 m (npr. Francija²) do 1000 m (npr. nekatere nemške dežele³) od stanovanjskih območij in/ali posameznih stanovanjskih objektov, praviloma na osnovi predpostavk, ki izhajajo iz predpisov s področja varstva pred hrupom. Tudi v primeru odmkov, ki niso vnaprejšnji, ampak se od primera do primera opredeljujejo na osnovi višine VE (npr. Danska⁴) ali premera elis (npr. Severna Irska⁵) ali predpostavljenih obremenitev s hrupom (npr. Nizozemska⁶), se ti praviloma gibljejo znotraj teh razdalj. Manjše število držav ali njihovih regij opredeljuje večji odmik - do 2000 m (npr. Škotska⁷), pri čemer so v tem primeru običajno dopustne tudi izjeme (presojanje po principu "od primera do primera", dopustnost ob soglasju lastnikov stanovanjskih objektov). Nekatere države dopuščajo umestitev tudi na razdalji manjši kot 500 m od stanovanjskih območij (npr. Belgija⁸) ali posameznih stanovanjskih objektov, ob upoštevanju dopustnih obremenitev s hrupom.

V pobudi je bil kot minimalni upoštevan odmik 500 m od naselij, kot tista oddaljenost, pod katero se tudi v evropski praksi VE umešča redko in hkrati predstavlja referenčno razdaljo pri določanju/ugotavljanju dopustnih ravni hrupa. Ocenjeno je, da je pred nadaljevanjem projekta smiselno opredeliti večji minimalni odmik - **800 m od robov naselij** - Dolenje vasi, Potoč, Senožeč, Laž, Razdrtega in manjših zaselkov na območju Razdrtega in skrajnega zahodnega dela Vipavske doline. To je oddaljenost, ki je npr. predpisana kot odmik od splošnih stanovanjskih območij na Bavarskem⁹.

Pri določitvi robov naselij se upošteva meja površin na območjih stavbnih zemljišč po delovnem gradivu dopolnjenega osnutka občinskega prostorskega načrta občine Divača (verzija oktober 2013) in aktualnih gradiv občinskih prostorskih načrtov občine Sežana in občine Postojna dostopnih na spletnih strani MZIP. Z upoštevanjem gradiv občinskih prostorskih načrtov (in ne veljavnih prostorskih aktov) se zagotovi aktualnost namenske rabe prostora in upošteva območja načrtovanih širitev naselij in ne zgolj obstoječe objekte.

1 International Review of Policies and Recommendations for Wind Turbine Setbacks from Residences: Setbacks, Noise, Shadow Flicker, and Other Concerns, Minnesota Department of Commerce: Energy Facility Permitting, 2011, http://mn.gov/commerce/energyfacilities/documents/International_Review_of_Wind_Policies_and_Recommendations.pdf

2 Syndicat des énergies renouvelables, 2013, http://www.enr.fr/docs/2010140638_09FEEEOlienetaoustique.pdf

3 Überblick zu den landesplanerischen Abstandsempfehlungen für die Regionalplanung zur Ausweisung von Windenergiegebieten, Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit, 2012, http://www.bmu.de/fileadmin/bmu-import/files/pdfs/allgemein/application/pdf/abstandsempfehlungen_bf.pdf

4 Wind turbines in Denmark, Danish Energy Agency, 2009, <http://www.ens.dk/sites/ens.dk/files/supply/renewable-energy/wind-power/Vindturbines%20in%20DK%20eng.pdf>

5 Best Practice Guidance to Planning Policy Statement 18 Renewable Energy, Departemant of the Enironment, 2009, http://www.planningni.gov.uk/index/policy/policy_publications/planning_statements/planning_policy_statement_18_renewable_energy_best_practice_guidance.pdf

6 Besluit van 14 oktober 2010 tot wijziging van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer en het Besluit omgevingsrecht (wijziging milieuregels windturbines), 2010, <http://www.agentschapnl.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving>

7 Scottish Planning Policy, 2010, <http://scotland.gov.uk/Publications/2010/02/03132605/8>

8 Toelichtingsnota nieuwe milieuvorwaarden voor windturbines, Vlaamse Regering, Afdeling Milieuvergunningen, 2011, <http://www.lne.be/themas/vergunningen/toelichtingsnota-windturbines.pdf>

Cadre de référence pour l'implantation d'éoliennes en Région wallonne, Gouvernement Wallon, 2013, <https://henry.wallonie.be/sites/default/files/nodes/story/4900-20130221cdreolienversiondefinitive.doc>

9 Hinweise zur Planung und Genehmigung von Windkraftanlagen, 2011, http://www.stmug.bayern.de/umwelt/oekoenergie/windenergie/doc/windenergie_erlass.pdf

Posamezne stanovanjske objekte izven naselij (zajete kot površine razpršene poselitve po dopolnjenem osnutku občinskega prostorskega načrta in druge objekte, vključno z medijsko izpostavljenim objektom Laže 1) in druge nestanovanjske objekte in območja izven naselij, ki se nahajajo na razdalji manj kot 800 m od VE, se obravnava po principu "od primera do primera", upoštevajoč predpise s področja varstva pred hrupom in uskladiitve z lastniki. Presoja "od primera do primera" in ne vnaprejšnje določanje minimalnih odmikov je upravičena zlasti zaradi hitrega tehnološkega razvoja VE in posledičnega zmanjševanja obremenitev s hrupom.

Oddaljenost od poselitvenih območij bo eden od kriterijev za oblikovanje predloga nabora stojišč v študiji stojišč.

Upoštevanje vplivov hrupa pri umeščanju stojišč

Vrste zvoka

Običajno se kot hrup šteje vsak slišni zvok, ki v naravnem in življenjskem okolju vzbuja nemir, moti človeka in škoduje njegovemu zdravju ali počutju.

Slišni zvok je zvočno valovanje s frekvencami v slišnem območju človeškega ušesa med 20 Hz in 20.000 Hz. Slišni zvok zaznajo čutne celice (notranje dlačnice) v polžu notranjega ušesa (Cortijev organ), ki pošljejo signal o zaznavi slišnega zvoka preko slušnih živcev v možgane.

Zvok z nižjimi frekvencami (<20 Hz), ki ga imenujemo infrazvok, človeško uho zazna s čutnimi celicami (zunanje dlačnice) v polžu notranjega ušesa (Cortijev organ). Čutne celice (zunanje dlačnice) sicer pošljejo signal o zaznavi infrazvoka preko slušnih živcev v možgane, vendar možgani tega signala ne razpoznajo in ne obdelajo kot koristno informacijo.

Zvoka z višjimi frekvencami (>20.000 Hz), ki ga imenujemo ultrazvok, človeško uho ne zazna s čutnimi celicami (notranje dlačnice) v polžu notranjega ušesa (Cortijev organ). Posledično čutne celice (notranje dlačnice) ne pošljejo signala o zaznavi ultrazvoka preko slušnih živcev v možgane^{10, 11}.

Moč slišnega zvoka

Moč slišnega zvoka, ki ga povzroča VE, pada z razdaljo od stojišča in je na razdalji 500 m od stojišča nižja ali največ enaka moči zvočnega ozadja slišnega zvoka. Slišni zvok, ki ga povzroča VE na razdalji 500 m, se torej ne loči od hrupa ozadja, njegova moč pa je nekaj dBA manjša od mejne vrednosti, ki je za slišni zvok predpisana kot vrednost, ki ne vpliva na počutje ljudi.

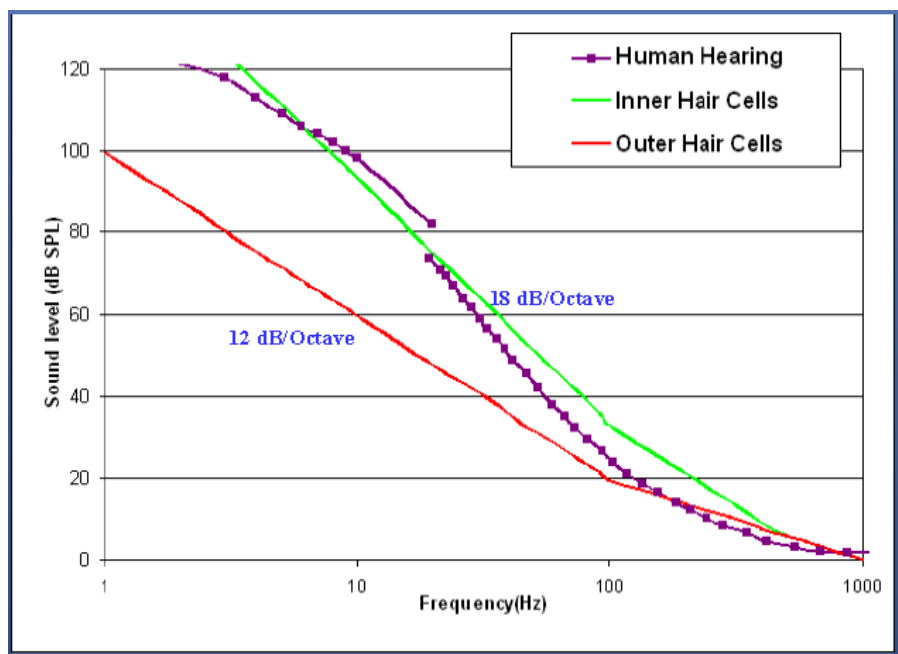
Specifični slišni zvok, ki ga povzroča VE, je tudi slišni zvok pri frekvencah od nekaj 100 Hz do 3.000 Hz, ki nastaja vsakič, ko krilo vetrne turbine pokrije lego stebra VE. Ta specifični slišni zvok je amplitudno moduliran s frekvenco vrtenja vetrne turbine in je bistveno večji pri takoimenovanih »down wind« VE (v smeri vetra je najprej steber VE in za tem krilo vetrne turbine), kot pri takoimenovanih »up wind« VE (v smeri vetra je najprej krilo vetrne turbine in za tem steber VE). Moč tega specifičnega amplitudno moduliranega slišnega zvoka je velika v neposredni bližini stojišča VE (80 dBA), za človekovo počutje pa je še vedno moteča do razdalje 300 m od stojišča VE, na razdaljah 500 m od stojišča VE pa je primerljiva z močjo zvočnega ozadja¹⁰.

¹⁰ Can Wind Turbines be Bad for You? Alec N. Salt, Ph.D. Department of Otolaryngology, Washington University School of Medicine St. Louis, Missouri, USA; 2011;

¹¹ Hearing and Hair Cells; John S. Oghalai, M.D.; Department of Otolaryngology & Communicative Sciences, Baylor College of Medicine, One Baylor Plaza, Houston, TX 77030;

Moč infrazvoka

Čutne celice (zunanje dlačnice) zaznajo infrazvok pri frekvenci 10 Hz pri zvočni moči 60 dB, pri frekvenci 1 Hz pa je prag zaznave infrazvoka okoli 100 dB, kar je razvidno iz diagrama na spodnji sliki¹².

Slika 2: Prag zaznave infrazvoka

Čeprav človeški možgani ne razpoznajo in ne obdelajo signala, ki je zaradi zaznave infrazvoka poslan v možgane preko slušnih živcev, je eksperimentalno nedvoumno ugotovljeno, da zaznava tega signala moteče vpliva na človekovo počutje.

Emisija infrazvoka iz VE je nemoteča za človekovo počutje samo, če je moč infrazvoka vsaj nekaj dB manjša od pragu zaznave infrazvoka za celotno frekvenčno območje infrazvoka, to je od 1 Hz do 20 Hz¹³.

Obratovanje VE je torej nemoteče za človekovo počutje na tistih razdaljah od stojišča VE, kjer moč infrazvoka, ki ga povzroča VE, ni večja od pragu zaznave infrazvoka.

Za večino komercialno dostopnih VE je z meritvami potrjeno, da prag zaznave infrazvoka, ki ga seva VE, ni presežen na razdaljah, ki so večje 500 m od stojišča VE^{14, 15}.

¹² Human Audibility Curves; IHC and OHC response compared with ISO 2003 and Moller & Pederson 2004 audibility measurements;

¹³ WIND TURBINES AND INFRASOUND; SUBMITTED TO: Canadian Wind Energy Association (CanWEA) Suite 320, 220 Laurier Avenue West Ottawa, Ontario Canada K1P 5Z9; SUBMITTED BY: Howe Gastmeier Chapnik Limited (HGC Engineering) 2000 Argentia Road Plaza 1, Suite 203 Mississauga, Ontario; Canada L5N 1P7; 2006;

¹⁴ Falmouth, Massachusetts wind turbine infrasound and low frequency noise measurements Stephen E. Ambrose¹, S.E. Ambrose & Associates, 15 Great Falls Road, Windham, ME 04062 Robert W. Rand, Rand Acoustics, 65 Mere Point Road, Brunswick, ME04011 Carmen M. E. Krogh 1183 Cormac Road, RR, Killaloe, Ontario, Canada K0J 2A0; 2012;

¹⁵ The inaudible noise of wind turbines, Lars Ceranna, Gernot Hartmann, and Manfred Henger, Presented at the Infrasound Workshop November 28 – December 02, 2005, Tahiti, Federal Institute for Geosciences and Natural Resources (BGR), Section B3.11, Stilleweg 2, 30655 Hannover, Germany;

Predlog preventivnega ukrepanja

Širjenje infrazvoka v okolje je zaradi velike valovne dolžine tega valovanja (pri frekvenci 10 Hz je valovna dolžina okoli 30 m) manj dušeno in tudi manj občutljivo na ovire na površini tal od stojišča VE do mesta ugotavljanja zvočne moči. Zato naj se stojišča VE umeščajo vsaj 800 m od stavb z varovanimi prostori (stanovanja, šole, bolnišnice in druge stavbe s prostori, v katerih se ljudje dlje časa zadržujejo).

Za VE, ki so od stavb z varovanimi prostori oddaljene od 800 do 1.500, naj se zagotovi izvajanje obratovalnega monitoringa emisije infrazvoka na način, da se ga izvaja tako pred stavbami z varovanimi prostori, kot znotraj stavb v varovanih prostorih¹⁶.

Z meritvami infrazvoka je treba dokazati, da so pri vseh hitrosti vetra izmerjene moči infrazvoka, ki ga povzroča VE, v najbližjih stavbah pod pragom njegove zaznave s človeškim organom za sluh.

Meritve infrazvoka, ki ga povzroča VE, je treba izvajati predvsem v pogojih, ko raven zvočnega ozadja v infrazvočnem spektru frekvenc ni tako velika, da bi zakrila sevanje infrazvoka iz VE. Raven infrazvočnega ozadja se močno poveča pri večjih hitrostih vetra (>12 m).

Opremljenost in ureditev območja stojišč

Za vsako stojišče je treba zgraditi dostopno cesto, 20 kV kabelsko povezavo ter plato dimenzije približno 40x80 m za postavitev žerjava za montažo in pozneje za vzdrževanje oz. razgradnjo po poteku življenjske dobe. Po končani montaži se plato ustrezno sanira (zatravi, zasadi). V fazi pobude tipi in proizvajalci posameznih vetrnih elektrarn ter s tem postopek gradnje, posledično obseg poseka drevja in zahtevnost transporta še niso poznani. Ocenjeno je, da bo treba v času gradnje posekati površino približno 50x100 m, lahko pa tudi dodatno površino za skladiščenje, odvisno od tehnologije gradnje. Trajna izguba gozda bo predvidoma v območju z radijem približno 30 m od središča stebra. V območju pod eliso, z radijem približno 50 m od središča stebra, se regulira višino drevja.

8.3 Značilnosti vetrne elektrarne

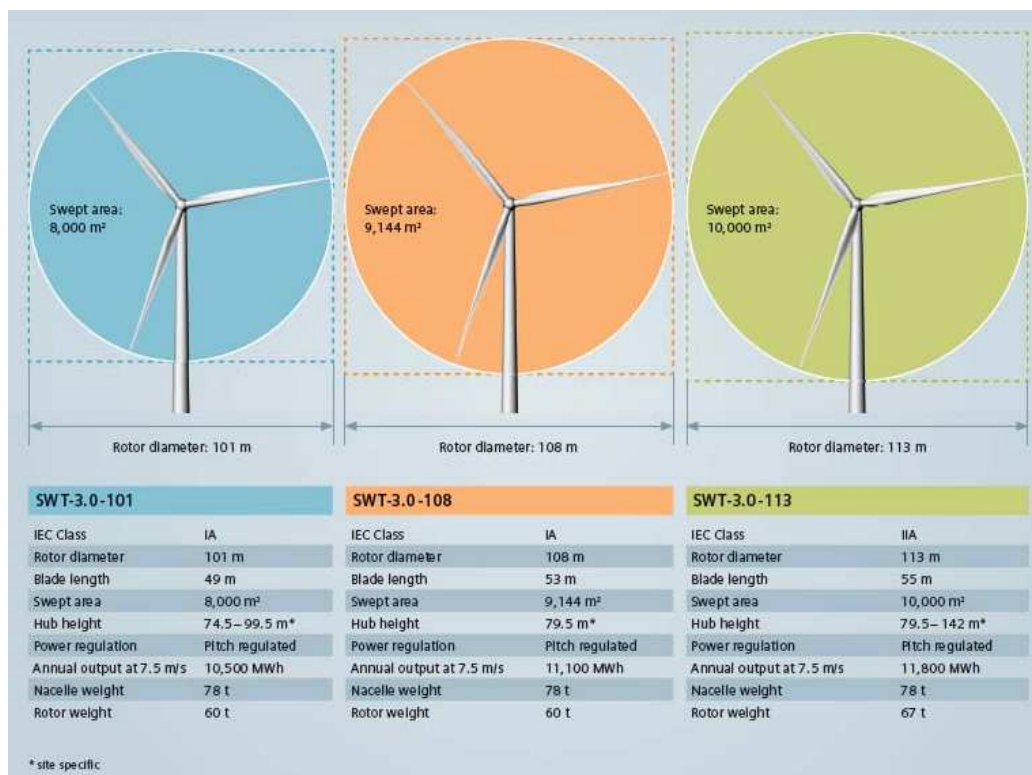
Vetrna elektrarna je energetska objekt, ki pretvarja energijo vetra v električno energijo. Sestavljena je iz temelja premera približno 15 m, betonskega ali jeklenega stolpa višine med 85 in 135 m, na katerega se namesti generator opremljen z vso potrebno elektroniko in elisami premera med 82 do 115 m ter transformatorja okvirne moči 3 MW.

Nameščene bodo najnovejše vetrne elektrarne nove generacije, tehnološko zelo izpopolnjene, tako glede okoljskih vplivov, kot glede izkoristka vetrnih elektrarn. Vetrne elektrarne imajo pridobljene okoljske certifikate, kar pomeni, da vetrne elektrarne ne povzročajo prekomernega hrupa v okolje, zmanjšano je elektromagnetno sevanje v okolje, ni nevarnosti za onesnaževanje vodovarstvenih območij, ker so brez reduktorja in ne potrebujejo olja za hlajenje in podmazovanje, elise vetrnih elektrarn so ogrevane, tako da se na njih ne nabira žled in ni nevarnosti, da bi koščki odpadlega ledu zadeli ljudi ali živali.

V samem stolpu ali ob vetrni elektrarni je nameščen transformator 20/0,4 kV ustrezne moči – do 3 MW. Predvidene so vetrne elektrarne moči okvirno 3,0 MW. Tip in moč same vetrne elektrarne se določi glede na dejansko opravljene meritve hitrosti vetra na posamezni lokaciji, glede na značilnosti stojišča (npr. zahtevanih odmikov od posameznih prvin v prostoru), število

¹⁶ Low-frequency noise from large wind turbines Henrik Møller and Christian Sejer Pedersen, Section of Acoustics, Aalborg University, Fredrik Bajers Vej 7-B5, DK-9220 Aalborg Ø, Denmark, 2010;

obratovalnih ur in drugih posebnosti, na način, da se zagotovi optimalni izkoristek same vetrne elektrarne in parka vetrnih elektrarn v celoti.

Slika 3: Značilnosti nekaj tipov vetrnih elektrarn (www.siemens.com)

Vetrna elektrarna prične obratovati pri vetru s hitrostjo okoli 2,7 m/s. Če je hitrost vetra previsoka, običajno nad 29 m/s, se vetrne elektrarne avtomatsko ustavijo, da ne bi prišlo do poškodb. Največje moči se pridobijo že pri hitrosti vetra od 13 do 15 m/s. Med hitrostjo 13,9 in 29 m/s pa vetrne elektrarne proizvedejo največ električne energije.

8.4 Dovozne ceste

Osnovno izhodišče pri snovanju dostopov je kar v največji meri upoštevati obstoječe ceste in poti, kjer vzdolžni skloni in horizontalni elementi to dopuščajo. Namen namreč ni izgradnja prometne infrastrukture, temveč zagotovitev učinkovitih dostopov med gradnjo in kasnejšemu rednemu vzdrževanju s čim nižjimi investicijskimi stroški. Pri trasiranju se smiselno upošteva poznane omejitve v prostoru – zavarovana, varovana in ogrožena območja ter obstoječo in predvideno gospodarsko javno infrastrukturo.

V tej fazi tipi in proizvajalci posameznih vetrnih elektrarn ter s tem postopek gradnje in zahtevnost transporta še niso poznani, zato se preverja predvsem stanje obstoječe ceste (utrditev, vzdolžni profil, prečni profil...) in oceni možnost preureditve v transportno pot. Obstoječe poti bo po večini potrebno odsekoma urejati (utrditev, omilitev vzdolžnega sklona, ureditev prečnega profila, ...). Kjer obstoječih poti ni, se za zasnovo nove poti privzame minimalni radij 26 m (v osi), maksimalni vzdolžni sklon pa 12% (izjemoma do 16,7%). Za vzdolžne sklone večje od 12% bodo ob transportu posameznih delov potrebni tudi posebni ukrepi – dodatne utrditve in/ali dodatni pogon (traktor, buldožer,...).

Dovozne ceste so načrtovane do izvedljivih stojišč (glej poglavje 9).

8.5 Povezanost v interno energetska omrežje

Posamezne vetrne elektrarne moči približno 3,0 MW bodo povezane z 20 kV kablovodom v podskupine po tri oz. štiri vetrne elektrarne, po dve podskupini pa s skupnim 20 kV kablovodom do predvidene 110/20 kV RTP Dolenja vas ali variantno na 110/20 kV RTP Senožeška brda. Združevanje vetrnih elektrarn na skupni 20 kV kabel pomeni prihranek pri investiciji in manjši poseg v okolje. Izbrane kabelske trase so praviloma določene skupaj z dovoznimi cestami, tako da se izogne dodatnim gradbenim posegom in posledično vplivom na okolje. Kablovodi bodo v naslednjih fazah tudi ustrezno dimenzionirani glede na trase 20 kV kablov in na dostopne ceste ter glede na prejeta geomehanska poročila.

Kablovodi so načrtovani do izvedljivih stojišč (glej poglavje 9).

8.6 RTP Dolenja vas in/ali RTP Senožeška brda

Interno energetska omrežje se navezuje na razdelilno transformatorsko postajo. Možni sta dve varianti.

Prva varianta je neposredna navezava na **RTP 110/20 kV Dolenja vas**. Lokacija RTP Dolenja vas moči 120 MW, kar predstavlja nazivno moč transformatorske postaje 2x63 MVA, je predvidena ob regionalni cesti v bližini AC cestninske postaje izvoz Senožeče. Glede na to, da je v bližini tega območju že načrtovan PVE Dolenja vas (Griško polje), je smotrno določene dele projekta združiti in pri tem zmanjšati posamezne stroške investicije, pri tem je mišljeno predvsem načrtovanje skupnega RTP 110/20 kV, ki bi bil nameščen v Dolenji vasi. Tako je tudi nova energetska zasnova za PVE Senožeška brda bolj racionalna, saj bi se že v tej fazi načrtovanja poskušalo zmanjšati stroške investicije in sicer tako, da bi se več vetrnih elektrarn med seboj povežalo z 20 kV kabli in nato priključilo na skupni lokaciji na RTP 110/20 kV v Dolenji vasi (prvotna zasnova je predvidevala ločeno RTP za PVE Senožeška brda). Lahko se tudi načrtuje in gradi fazna gradnja skupnega RTP-ja, tako da se predvidi faznost investiranja. Od RTP Dolenja vas bi potekal tudi skupni 2x110kV kablovod do 110 kV stikališča v RTP Divača.

RTP 110/20 kV Dolenja vas bo obsegala 110 kV stikališče z dvema kablovodnima poljema v H vezavi, nameščena bosta dva transformatorja moči po 63 MVA za potrebe PVE Senožeška brda in puščena rezerva za 1x63 MVA za PVE Dolenja vas (Griško polje), ustrezno št. 20 kV celic, izdelana bo idejna prostorska zasnova in dimenzioniranje objekta za namestitev zaščit, vodenja in lastne rabe.

Predvidena je tudi druga varianta in sicer z dvema ločenima RTP-jema, skladno s pridobljenim Energetskim dovoljenjem. V tem primeru je predvideno, da se bodo po tri ali štiri vetrne elektrarne med sabo povezale z 20 kV kablovodi in potem priključile na **RTP 110/20 kV Senožeška brda**, nato z 2x110 kV kablovodom do RTP 110/20 kV Dolenja vas (rezerviran za PVE Dolenja vas) in nato s skupnim 2x110 kV kablovodom do 110 kV stikališča v RTP Divača. Lokacija RTP 110/20 kV Senožeška brda, moči 120 MW (kar predstavlja nazivno moč transformatorske postaje 2x 63 MVA), je predvidena zahodno od gostinskega objekta na »Ravnah« v Senožečah.

Preliminarno je ocenjeno, da je zaradi racionalnosti primernejša varianta z neposredno navezavo na RTP Dolenja vas.

8.7 Vključevanje v elektroenergetski sistem

Načrtovani PVE Senožeška brda se bo vključeval v elektroenergetski sistem (EES) preko načrtovane TP 110/20 kV Dolenja vas (2x Tr. 63MVA). Iz predvidenega TP 110/20 kV Dolenja vas do obstoječega RTP Divača je predvidena povezava z **2x110 kV kablovodom**. Izbrana trasa 110 kV kablovoda poteka zahodno vzdolž AC in je že načrtovana pri vključevanju PVE Dolenja vas (Griško polje). Usklajena je na lokalnem nivoju ter je predvidena glede na ocenjene geomehanske in termične lastnosti terena. Pri dimenzioniranju RTP 110/20 kV Dolenja vas in 110 kV kabelskih povezav bo upoštevana tudi možnost vključitve PVE Dolenja vas (Griško polje) s predvideno močjo približno 60 MW.

V **RTP Divača** bosta zgrajeni ali obnovljeni dve 110 kV polji, skladno s smernicami in pogoji upravljavca. Možni sta dve varianti vključitve - z vzhodne ali zahodne strani.

8.8 Ostale prostorske ureditve

V naslednjih fazah načrtovanja bo preverjen obseg morebitnega viška materiala nastalega ob gradnji temeljev vetrnih elektrarn, platojev, dostopnih cest in kablovodov ter opredeljen način ravnanja z njim.

9 Predlogi za optimizacije in usmeritve za nadaljnje načrtovanje

V fazi pobude je na podlagi izhodiščne zasnove PVE (VEPA, december 2011) ter dodatne prostorske analize in načrtovalskih izhodišč opredeljeno **73 možnih stojišč vetrnih elektrarn**. V kolikor je bilo mogoče, so bila opredeljena stojišča **izven** zavarovanih, varovanih in ogroženih območij. Posamezna stojišča iz izhodiščne zasnove so bila optimizirana in opredeljena nova možna stojišča.

Na podlagi preliminarne presoje je bilo v pobudi opredeljenih **49 izvedljivih in 24 neizvedljivih stojišč**. Kot ključni kriterij, ki opredeljuje neizvedljivo stojišče, je bil upoštevan **migracijski koridor velikih zveri**. Takšna opredelitev stojišč v jedru PVE je z energetskega vidika zelo problematična, saj gre za stojišča z najboljšim vetrnim potencialom. Vendar je bilo ocenjeno, da je bolj smiselno park energetskega okrniti, prilagoditi njegovo zasnovo, kot zasnovati okoljsko problematično rešitev in posledično tvegati, da bo v postopku celovite presoje vplivov na okolje celoten projekt opredeljen kot okoljsko nesprejemljiv.

V fazi analize smernic je dodatno opredeljenih 9 neizvedljivih stojišč, kar pomeni, da je od do sedaj obravnavanih stojišč skupno 40 stojišč izvedljivih in 33 neizvedljivih.

V nadaljevanju je podan pregled osnovnih značilnosti predlaganih stojišč VE. Glede na pobudo so v pregled dodana stališča tistih nosilcev urejanja prostora, ki so v smernicah opredelili do posameznih stojišč VE. Nekatere od teh stojišč so glede na pobudo že nekoliko optimizirana. Tistim stojiščem, ki so bila v fazi analize smernic opredeljena kot neizvedljiva in so bistveno optimizirana (premaknjena na drugo lokacijo), je poleg zaporedne številke pripisana oznaka "a". Dopolnjena je ocena stojišč, vključno s predlogi za optimizacije oz. z usmeritvami za nadaljnje načrtovanje. **Pri oceni stojišč in usmeritvah za vsa stojišča velja:**

- da bo potrebna uskladitev z lokalnimi skupnostmi;
- da je treba preveriti vplive na zdravje ljudi.

LEGENDA:

	izvedljivo stojišče
	izvedljivo stojišče optimizirano v fazi analize smernic
	neizvedljivo stojišče
	dodatno neizvedljivo stojišče v fazi analize smernic

Pregled osnovnih značilnosti obravnavanih stojišč VE

STOJIŠČE	1
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Černelo brdo, na 500 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz lokalne ceste Dolenja vas – Mostič (LC 062052). V začetnem delu (ca 87 m) se izkoristi obstoječo gozdno pot, nadalje pa je v dolžini ca 334m predvidena nova dostopna pot – pobočna v vzponu ca 4%. Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri AC (JP odsek 562281), zato je predviden prevoz po lokalni cesti Senožeče – Dolenja vas (LC odsek 062051).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	2
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Črnelo brdo, na 530 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	Začetni del dostopa je predviden iz Dolenje vasi preko lokalne poti - odsek 562282 in nadalje, ca 2500m, po obstoječi gozdni poti – odseki 141506, 141502 in 141514 in je identičen za stojišča št. 2, 3, 4, 7, 8, 11, 12 in 15. Obstoječa gozdna pot večkrat preseže privzete vzdolžne sklone in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, ustrezno lokalno urediti. Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri Senožeč (LC odsek 062051), zato je prevoz predviden po javni poti iz smeri AC (JP odsek 562281). Nadalje je dostop predviden mimo stojišča št. 8, po koridorju obstoječe gozdne poti (ca 480m), ki jo bo potrebno celovito urediti (širitev, utrditev...). Sledi ca 790 m popolnoma nove dostopne poti, ki se po grebenu spušča mimo stojišča št. 3 do stojišča št. 2. Predvideni vzdolžni skloni sledijo konfiguraciji terena in mestoma dosežejo 15,9%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	3
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Črnelo brdo, na 570 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	glej št. 2
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	4
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Črnelo brdo, na 600 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	Glej št. 2. Predvidena je izgradnja ca 114 m nove dostopne poti, ki se od poti proti stojiščema št. 2 in 3 spusti proti stojišču št. 4 – največji naklon ca 12%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	5
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Mali Šmarnik, na 555 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz lokalne ceste Dolenja vas – Mostič (LC 062052). Začetni del dostopa, do stojišča št. 6, poteka po obstoječi gozdni poti (ca 760m), ki mestoma doseže naklone do ca 15%. Obstoječa gozdna pot je vzdrževana in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, le lokalno urediti (razširitev, utrditev...). Sledi osek nove dostopne poti dolžine ca 300m, ki se s ca 7% vzpenja po grebenu proti stojišču št. 5. Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri AC (JP odsek 562281), zato je predviden prevoz po lokalni cesti Senožeče – Dolenja vas (LC odsek 062051).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 130 m od lokalne ceste Senožeče – Dolenja vas – Jakovce
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	6
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Šmarnika, na 555 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	glej št. 5
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče je oddaljeno dobrih 90 m od območja arheološke dediščine (EŠD 7269) Dolenja vas pri Senožečah – Gradišče Šmarnik, v nadaljnjih fazah načrtovanja je potrebno natančneje preveriti vpliv na enoto kulturne dediščine zaradi gradnje dovoznih poti in vodenja kablovodov
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in arheološko dediščino. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	7
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Prek Vrabč, na 650 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	Glej št. 2. Od odcepa proti stojiščem št. 2, 3, 4 in 8 je dostop predviden po obstoječi gozdni poti (ca 415m, naklon do 8%), ki jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, urediti (utrditve, razširitve...). Sledi še ca 112m dolg odsek nove dostopne poti, naklon do 5%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	8
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd

PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Prek Vrabč, na 650 m nmv; vidno manj izpostavljeno območje
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	glej št. 2
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA IN USMERITVE	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	9
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	deloma gozd, deloma območje ostalih kmetijskih zemljišč (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Veliki Šarnik, na 550 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz lokalne ceste Dolenja vas – Mostič (LC 062052). Predvidena je izgradnja ca 356m nove ceste v izredno zahtevnem terenu (prečkanje hudourniške grape, pobočen potek z veliko zemeljskimi deli, nakloni do 15%...). Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri AC (JP odsek 562281) , zato je predviden prevoz po lokalni cesti Senožeče – Dolenja vas (LC odsek 062051).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 150 m od lokalne ceste Senožeče – Dolenja vas – Jakovce
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	10
DEJANSKA RABA	deloma gozd, deloma trajni travnik
NAMENSKA RABA	deloma gozd, deloma območje ostalih kmetijskih zemljišč (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Ograde, na 565 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz lokalne ceste Dolenja vas – Mostič (LC 062052) po obstoječi gozdni poti (ca 1425m). Obstoječa pot je vzdrževana, mestoma preseže privzet vzdolžni sklon in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, ustrezno lokalno urediti (omilitev vzdolžnega sklona, razširitev, utrditev...). Pot služi tudi za dostop do stojišča št. 14. Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri AC (JP odsek 562281) , zato je predviden prevoz po lokalni cesti Senožeče – Dolenja vas (LC odsek 062051).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	11
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Nad Drago, na 650 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	Glej št. 2. Od odcepa proti stojiščem št. 2, 3, 4 in 8 je dostop predviden po obstoječi gozdni poti (ca 390m), ki mestoma preseže privzete vzdolžne sklone in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, celovito urediti (omilitev vzdolžnega sklona, utrditve, razširitve...). Sledi še ca 183m dolg odsek nove dostopne poti, naklon do 10%.

ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	12
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Zadnji hrib, na 670 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	Glej št. 2. Dostop je predviden po obstoječi gozdni poti (ca 227m, naklon do 16,7%), ki se že pred odcepom proti stojiščem št. 2, 3, 4 in 8 usmeri proti stojišču št. 12. Sledi še ca 657m dolg odsek nove poti, ki se z naklonom do 15%, mimo stojišča št. 12, spušča proti stojišču št. 15.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	13
DEJANSKA RABA	deloma gozd, deloma trajni travnik
NAMENSKA RABA	deloma gozd, deloma območje ostalih kmetijskih zemljišč (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 655 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	14	→ 14a
DEJANSKA RABA	na območju stojišča je obstoječa raba prostora raznolika: del območja stojišča zasedajo trajni travniki, del je poraščen z gozdom, na manjšem delu se kmetijska zemljišča poraščajo z gozdnim drevjem, del pa preraščajo drevesa in grmičevje	
NAMENSKA RABA	deloma gozd, deloma območje ostalih kmetijskih zemljišč (K2)	
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Hrib, na 560 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče	
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati	
DOSTOPNOST	Glej št. 10. Od dostopne poti proti stojišču št. 10 se proti stojišču št. 14 s ca 11% spusti nova dostopna pot v dolžini ca 83m.	
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial	
POSEBNOSTI	stojišče je oddaljeno 40 m od območja arheološke dediščine (EŠD 7267) Dolenja vas pri Senožečah – Gradišče Hribi; v nadaljnjih fazah je potrebno natančneje preveriti vpliv na enoto kulturne dediščine zaradi gradnje dovoznih poti in vodenja kablovodov	
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem Ministrstvo za kulturo: stojišče je nesprejemljivo zaradi bližine arheološkega območja	
OCENA STOJIŠČA	Stojišče iz pobude je neizvedljivo. Stojišče se premakne za približno 200 m proti severovzhodu. Na ta način se poveča tudi oddaljenost stojišča od Dolenje vasi. Optimizirano stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna nadaljnja optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in arheološko dediščino.	

STOJIŠČE	15
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 600m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri ter v območju Natura 2000 - SCI Vrhe nad Rašo in EPO Vrhe na Vipavskem
DOSTOPNOST	Glej dostopnost pri 12.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na območju Nature 2000 in robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij, zato je ocenjeno, da je ne glede na to, da se nahaja v Natura 2000 območju, nadaljnja obravnava smiselna.

STOJIŠČE	16
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 670 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče meji na vodovarstveno območje z opredeljenim 3. varstvenim režimom
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	17
DEJANSKA RABA	deloma trajni travnik, deloma kmetijsko zemljišče v zaraščanju
NAMENSKA RABA	ostala kmetijska zemljišča (K2), meji na gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja v neposredni bližini hriba Zasoda, na 580 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Začetni del dostopa je predviden iz Dolenje vasi preko lokalne poti - odsek 562282, nadalje po gozdni poti - odsek 141506 in nazadnje po odseku nove dostopne poti (ca 205m, naklon do 10%). Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri Senožeč (LC odsek 062051), zato je prevoz predviden po javni poti iz smeri AC (JP odsek 562281).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini Dolenje vasi
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi premajhne oddaljenosti od Dolenje vasi.

STOJIŠČE	18	→ 18a
DEJANSKA RABA	gozd	
NAMENSKA RABA	gozd	
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Mlace, na 645 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče	
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri	
DOSTOPNOST	Začetni del dostopa je predviden iz Dolenje vasi preko lokalne poti - odsek 562282, nadalje po gozdnih poteh - odseki 141506 in 141508, ter nazadnje po odseku nove dostopne poti (ca 1096m, naklon do 12%), ki se po grebenu spušča do stojišča št. 18. Obstoječa gozdna pot je vzdrževana in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, le lokalno urediti (razširitev, utrditev...). Problematična je prevoznost Dolenje vasi iz smeri Senožeč (LC odsek 062051), zato je prevoz predviden po javni poti iz smeri AC (JP odsek 562281).	
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial	
POSEBNOSTI	V dolini Bazovice so severno od Dolenje vasi objekti Dolenja vas 48, 49 in 50, ki se obravnavajo po principu "od primera do primera".	
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem	

OCENA STOJIŠČA	Stojišče iz pobude je neizvedljivo. Stojišče se premakne za približno 150 m proti severu. Optimizirano stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in bivalno okolje.
----------------	---

STOJIŠČE	19
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Zahuca, na 660 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	20
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Zahuca, na 675 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	21
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 710 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče meji na vodovarstveno območje z opredeljenim 3. varstvenim režimom
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	22
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja v bližini Skotovega laza, na 720 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini avtoceste, v oddaljenosti 260 m
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	23
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja pri Gradišču (Bandera), na 650 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini območja arheološke dediščine; od arheološke dediščine EŠD 105 Potoče pri Senožečah – Gradišče Bandera je oddaljeno manj kot 80 m; stojišče se nahaja v bližini avtoceste, v oddaljenosti 250 m
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	24
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja jugozahodno od Maznega vrha, na 675 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri, vendar tik ob avtocesti
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz Senožeč, po javni poti mimo Adrie in cerkve Sv. Jerneja – odsek 562311 in nadalje po obstoječi gozdni poti. Obstoječa gozdna pot je vzdrževana, večkrat preseže privzete

	vzdolžne sklone, zato jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, ustrezno lokalno urediti (omiliti vzdolžnega sklona, utrditev, razširitev...). Obstoječa pot poteka tudi mimo stojišča št. 29 in odcepa proti stojišču št. 35.
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini avtoceste, v oddaljenosti 250 m
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo.

STOJIŠČE	25
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja jugovzhodno od Maznega vrha, na 705 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	26
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja pri Štanglovem lazu, na 700 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini avtoceste, v oddaljenosti 260 m
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	27
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 680 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz regionalne ceste R2 409 – odsek 307, po obstoječi gozdni poti mimo asfaltne baze – odsek 141607 in nadalje po servisni poti ob obstoječi avtocesti. Poti so vzdrževane in jih bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, lokalno urediti (utrditev, razširitev...). Sledi še ca 206m dolg odsek nove dostopne poti – naklon do 13%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 350 m od avtoceste
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo.

STOJIŠČE	28
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Golega vrha, na 695 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri
DOSTOPNOST	Dostop je predviden iz regionalne ceste R2 409 – odsek 307, po obstoječi gozdni cesti nasproti kamnoloma CP Koper. Obstoječa gozdna pot je vzdrževana, mestoma preseže privzete vzdolžne sklone, zato jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, lokalno urediti (omiliti vzdolžnega sklona, utrditev, razširitev...). Večji del dostopa je identičen tudi za vetrni elektrarni št. 33 in 34.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja znotraj območja arheološke dediščine EŠD 13047, arheološko najdišče Goli vrh; stojišče se nahaja v bližini avtoceste, v oddaljenosti 250 m, po predhodnih arheoloških raziskavah se je območje povečalo
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Ministrstvo za kulturo: stojišče je nesprejemljivo zaradi posega v arheološko območje

OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi posega v arheološko območje in bližine Razdrtega.
----------------	---

STOJIŠČE	29
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja jugozahodno od Mlačnega hriba, na 665 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri
DOSTOPNOST	glej št. 24
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini vodovarstvenega območja, v oddaljenosti 50 m od meje VVO z opredeljenim 3. varstvenim režimom; stojišče se nahaja v oddaljenosti 200 m od obstoječega 400 kV daljnovoda in 150 m od planirane trase visokonapetostnega daljnovoda
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in vodne vire. Glede na pobudo se stojišče prestavi za približno 50 m proti severovzhodu.

STOJIŠČE	30
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja južno od Mlačnega hriba, na 705 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	31
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju M. Gabrk, na 680 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	32
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 705 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	33
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 690 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	na območju stojišča ni naravovarstveno pomembnih območij
DOSTOPNOST	Glej št. 28. Proti stojišču 33 je dostop predviden po obstoječi gozdni poti, ki jo bo potrebno celovito urediti (razširitev, utrditev...). Večji del dostopa je identičen tudi za stojišče št. 34.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo.

STOJIŠČE	34
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Golega vrha, na 720 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	na območju stojišča ni naravovarstveno pomembnih območij
DOSTOPNOST	Glej dostopnost pri 33. Proti stojišču 34 je predviden ca 78m dolg odsek nove dostopne poti – naklon do 12%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	predhodne arheološke raziskave so pokazale na prisotnost arheoloških ostalin, na podlagi ugotovitev se je razširilo območje arheološke dediščine EŠD 13047, arheološko najdišče Goli vrh
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Ministrstvo za kulturo: stojišče je nesprejemljivo zaradi posega v arheološko območje
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi posega v arheološko območje in bližine Razdrtega.

STOJIŠČE	35
DEJANSKA RABA	večji del stojišča prerašča gozd, del je kmetijsko zemljišče v zaraščanju
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju hriba sv. Jelene, na 660 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri
DOSTOPNOST	Glej št. 24. Zaradi zagotovitve prevoznosti bo odcep proti stojišču št. 35 potrebno urediti na novo – ca 175 nove dostopne poti. Nadalje se dostopna pot uredi po koridorju obstoječe gozdne poti (ca 640m), ki jo bo potrebno lokalno urediti (razširitve, utrditev...). Sledi še ca 168m dolg odsek nove dostopne poti.
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 200 m od obstoječega 400 kV daljnovoda in 150 m od planirane trase visokonapetostnega daljnovoda
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi bližine Senožeč.

STOJIŠČE	36	→ 36a
DEJANSKA RABA	večji del stojišča prerašča gozd, meji na trajni travnik, v neposredni bližini poteka regionalna cesta	
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2)	
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 620 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče	
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri	
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča 36 je predviden iz regionalne ceste R2 409 – odsek 307, po obstoječi gozdni poti nasproti asfaltne baze in nadalje po ca 93m dolgem odseku nove dostopne poti – naklon do 15%. Obstoječa pot je vzdrževana, pričakovati pa je, glede na zahtevnost prevoza, da bo potrebno zgraditi nov most preko vodotoka Senožeški potok.	
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial	
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 65 m od regionalne ceste Razdrto - Senožeče	
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	/	
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo, tip vetrne elektrarne se prilagodi glede na oddaljenost od regionalne ceste. Stojišče se premakne za 100 m proti vzhodu, tako da se poveča oddaljenost od regionalne ceste in območja družbe CPK. Namesto stojišč 36 in 39 se predlaga eno stojišče - 36a (glej tudi opis pri stojišču 39). Območje Gostilne na Ravni se obravnava po principu "od primera do primera". Pri umeščanju kablovoda naj se preveri možnost sočasne rekonstrukcije vodovoda Črpališče Laze - Vodohran Laže.	

STOJIŠČE	37
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Smolevec, na 690 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je umeščeno v območje pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča 37 je predviden iz regionalne ceste R2 409 – odsek 307, po obstoječi gozdni poti nasproti kamnoloma CP Koper. Obstoječa gozdna pot večkrat preseže privzete vzdolžne sklone in jo bo potrebno v celoti urediti (omilitve vzdolžnega sklon, razširitev, utrditev...).

ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče je od roba kamnoloma na območju Slemen oddaljeno 250 m
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in analize glede na bližino kamnoloma. Objekt Laže 1 se obravnava po principu "od primera do primera".

STOJIŠČE	38
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja zahodno od hriba Matičnik, na 725 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 150 m od obstoječega 400 kV daljnovoda in 100 m od planirane trase visokonapetostnega daljnovoda; stojišče se nahaja v bližini naselja Laže, med lokacijo in robom naselja je 750 m zračne linije
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	39
DEJANSKA RABA	večji del stojišča prerašča gozd, na delu stojišča so trajni travniki, del je kmetijsko zemljišče v zaraščanju
NAMENSKA RABA	gozd, v majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2), v zelo majhnem obsegu tudi območje najboljših kmetijskih zemljišč (K1)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 650 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča 39 je predviden iz regionalne ceste R2 409 – odsek 307, po obstoječi gozdni poti nasproti asfaltne baze. Obstoječa pot je v začetnem delu vzdrževana in jo bo potrebno le lokalno urediti, del poti pa zahteva popolno ureditev (utrditev, razširitev...). Glede na zahtevnost prevoza je pričakovati, da bo potrebno zgraditi nov most preko vodotoka Senožeški potok.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	/
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi predlaganega pomika stojišča št. 36, v smer proti jugu pa ga ni možno premakniti zaradi bližine Dolenje vasi in daljnovoda.

STOJIŠČE	40
DEJANSKA RABA	večji del stojišča zaseda gozd, na delu se nahajajo trajni travniki
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu tudi območja ostalih kmetijskih zemljišč (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 655 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča 40 je predviden iz regionalne ceste R2 409 – odsek 307, deloma po dobro vzdrževani obstoječi gozdni poti, deloma po novi dostopni poti (ca 181m, naklon do 10%).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v oddaljenosti 150 m od roba kamnoloma; stojišče se nahaja tudi v bližini regionalne ceste Razdrto – Senožeče, v oddaljenosti 75 m od regionalne ceste
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	/
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in analize glede bližine kamnoloma; tip vetrne elektrarne se prilagodi glede na oddaljenost od regionalne ceste. Objekt Laže 1 se obravnava po principu "od primera do primera".

STOJIŠČE	41
DEJANSKA RABA	večji del površine stojišča zasedajo kmetijska zemljišča v zaraščanju, poleg teh so na stojišču prisotna tudi kmetijska zemljišča porasla z gozdnim drevjem, drevesa in grmičevje in trajni travnik
NAMENSKA RABA	območje ostalih kmetijskih zemljišč (K2), stojišče se nahaja na meji območja gozdov in območja nadzemnega pridobivalnega prostora
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Slemen, na 685 m nmv; vidno manj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča je v začetnem delu predviden po obstoječih gozdnih poteh ob kamnolomu CP Koper in je identičen tudi za stojišči 42 in 43. Obstoječa pot je vzdrževana, mestoma preseže privzete vzdolžne sklone in jo bo potrebno, glede na zahtevnost transporta, le lokalno urediti (omiliti vzdolžnega sklona, razširitev, utrditev...). Nadalje je proti stojišču št. 41 predvidena izgradnja ca 374m dolgega odseka nove dostopne poti – nagib do 10%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja med kamnoloma, v oddaljenosti 50 m od prvega in 110 m od drugega kamnoloma na območju Slemen
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	/
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi bližine kamnoloma Razdrto (omejitev povezanih z delovanjem kamnoloma, stabilnosti terena in posledične varnosti).

STOJIŠČE	42
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd, meji pa na območje nadzemnega pridobivalnega prostora
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Slemen, v neposredni bližini meje z občino Postojna, na 700 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	glej št. 43
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja na robu območja kamnoloma Razdrto na Slemenu
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi bližine kamnoloma (omejitev povezanih z delovanjem kamnoloma, stabilnosti terena in posledične varnosti). Stojišče je neizvedljivo tudi zaradi bližine Razdrtega.

STOJIŠČE	43
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu so zemljišča na območju stojišča namenjena ostalim kmetijskim zemljiščem; stojišče se nahaja na meji območja namenjenega nadzemnemu pridobivalnemu prostoru
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Slemen, v neposredni bližini meje z občino Postojna, na 705 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej dostopnost pri št. 41. Nadalje je mimo stojišča št. 42 proti stojišču št. 43 predvidena nova dostopna pot v dolžini ca 879m – naklon do 12%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja na robu območja kamnoloma na Slemenu
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	/
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in analize glede bližine kamnoloma.

STOJIŠČE	44
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 670 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial

POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini naselja Senožeče, v oddaljenosti 500 m od roba naselja
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	45
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Ajdovc, na 710 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja na območju arheološke dediščine EŠD 7292 Laže – Gradišče Ajdovc
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	46
DEJANSKA RABA	večji del zemljišč na območju stojišča zaseda gozd, na delu se nahajajo trajni travniki
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 675 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	47	→ 47a
DEJANSKA RABA	del stojišča zasedajo gozdovi, del trajni travniki, na manjšem delu se nahajajo drevesa in grmičevje, del je kmetijsko zemljišče v zaraščanju	
NAMENSKA RABA	del stojišča je namenjen ostalim kmetijskim zemljiščem (K2), del najboljšim kmetijskim zemljiščem (K1)	
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 680 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče	
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati	
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča je predviden iz Senožeč preko javne poti – odsek 562326, nadalje preko gozdne poti – odsek 141603 in je enak tudi za vetrne elektrarne št. 53, 60 in 69. Obstoječa gozdna pot je vzdrževana, mestoma preseže privzete vzdolžne sklone in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, lokalno urediti (omilitve vzdolžnega sklona, razširitev, utrditev...). Sledi še vzpon (do 14%) po obstoječi gozdni poti, ki jo bo potrebno v celoti urediti (razširitev, utrditev...).	
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial	
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini naselja Laže, v oddaljenosti 430 m od roba naselja	
OCENA STOJIŠČA	Stojišče iz pobude je neizvedljivo zaradi bližine Laž. Stojišče se premakne proti jugu, na razdaljo 800 m od roba naselja in v območje, ki ni tako vidno izpostavljeno. Optimizirano stojišče je izvedljivo, vendar je v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in glede na oddaljenost od naselja.	

STOJIŠČE	48
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	večji del zemljišč je namenjen gozdni rabi, na delu so zemljišča namenjena nadzemnemu pridobivalnemu prostoru (LN)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Travnika, na robu obstoječega kamnoloma, na 665 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je umeščeno v območje pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča je predviden po obstoječih dostopnih poteh industrijskih obratov pri Lažah in nadalje po obstoječih gozdnih poteh. Prvi del dostopa (območje kamnoloma) je vzdrževan in ga bo potrebno le lokalno urediti (razširitev), sledi pa del, ki ga bo potrebno celovito urediti (razširitev, utrditev...). Problematičen je uvoz iz javne poti – odsek 562301 proti predvidenim dostopnim potem, zato je predvideno obračanje dostavnih vozil na površinah industrijskih obratov. Ta del dostopa je identičen tudi za stojišči št. 49 in 56. Sledi še ca 68m dolg odsek nove dostopne poti.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja na robu obstoječega kamnoloma Laže 1 na območju Travnika; v nadaljnjih fazah je treba preveriti stabilnost terena

STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in analize glede na bližino kamnoloma. V kolikor bo predviden DV tudi v tem delu sledil poteku obstoječega DV, se predlaga premik stojišča za približno 250 m proti severu.

STOJIŠČE	49
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Školj, v neposredni bližini meje z občino Postojna na 670 m nmv; vidno izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 48. Proti stojišču št. 49 je dostop nadalje predviden po obstoječi gozdni poti, ki jo bo potrebno celovito urediti (utrditev, razširitev...).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo.

STOJIŠČE	50	→ 50a
DEJANSKA RABA	gozd	
NAMENSKA RABA	gozd, meji na območje za šport in rekreacijo (Dobravšni vrh)	
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja v bližini Dobravšnega vrha, na 700 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče	
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati	
DOSTOPNOST	Dostop je v začetnem delu identičen dostopu do stojišč št. 47, 53, 60 in 69 (preko javne poti – odsek 562326, nadalje preko gozdne poti – odsek 141603), nadaljuje pa se po obstoječi vzdrževani gozdni poti, ki jo bo, glede na zahtevnost prevoza, potrebno lokalno urediti (razširitev, utrditev...) tudi za dostope do stojišč 57, 58, 59, 64, 65 in 66.	
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial	
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini naselja Senožeče, v oddaljenosti 750 – 800 m od roba naselja	
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem	
OCENA STOJIŠČA	Stojišče iz pobude je neizvedljivo. Stojišče se premakne za približno 100 m proti jugovzhodu, tako da se poveča odmik od Senožeč in rekreacijskega območja. Optimizirano stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in glede na oddaljenost od naselja. Preveri se možnost še večjega odmika od Senožeč, posledično ostalih stojišč na tem območju.	

STOJIŠČE	51
DEJANSKA RABA	gozd in trajni travniki
NAMENSKA RABA	gozd, ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 670 m nmv; vidno zelo izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	52
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Jablanec, na 670 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote

	Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	53	→ 53a
DEJANSKA RABA	gozd	
NAMENSKA RABA	gozd	
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju hriba Zaločnik, na 700 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče	
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je umeščeno v rob območja migracijskih poti velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati	
DOSTOPNOST	Glej št. 47. Nadalje je dostop proti stojiščem št. 53, 60 in 69 predviden po obstoječi gozdni poti, ki je vzdrževana in jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, le lokalno urediti (razširitev). Sledi odsek poljske poti, ki jo bo potrebno celovito urediti (utrditev, razširitev...). Do stojišča št. 53 je predviden še ca 163m dolg odsek nove dostopne poti – naklon do 12%. Za zagotovitev uvoza na novo dostopno pot je predvidena tudi izgradnja obračališča.	
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial	
POSEBNOSTI	-	
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem	
OCENA STOJIŠČA	Stojišče iz pobude je neizvedljivo zaradi bližine Laž. Stojišče se premakne proti jugu, na razdaljo 800 m od roba naselja in v območje, ki ni tako vidno izpostavljeno. Optimizirano stojišče je izvedljivo, vendar je v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in glede na oddaljenost od naselja.	

STOJIŠČE	54
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Kožljek, na 700 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča je predviden po javni poti mimo naselja Laže – odsek 562302, nadalje po obstoječi gozdni poti – odsek 141602 in je enak tudi za stojišči št. 61 in 62. Obstoječe poti so vzdrževane in jih bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, le lokalno urediti (razširitev). Sledi še težavnejši del dostopa po obstoječi gozdni poti, ki jo bo potrebno celovito urediti tudi za stojišče št. 61 (razširitev, utrditev...) in nadalje še ca 125m dolg odsek nove dostopne poti – naklon do 16,67%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v bližini naselja Laže, v oddaljenosti 450 m od roba naselja
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi bližine Laž.

STOJIŠČE	55
DEJANSKA RABA	večji del stojišča zaseda gozd, v manjšem obsegu so na stojišču prisotna tudi kmetijska zemljišča porasla z gozdnim drevjem
NAMENSKA RABA	območje nadzemnega pridobivalnega prostora
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja znotraj kamnoloma na območju Travnika, na 695 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je umeščeno v območje pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Dostop do stojišča je predviden po javni poti mimo naselja Laže – odsek 562302, nadalje po obstoječi gozdni poti – odsek 141606 in je enak tudi za stojišče 63. Obstoječe poti so vzdrževane in jih bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, le lokalno urediti (razširitev). Sledi še težavnejši del dostopa po obstoječi gozdni poti, ki jo bo potrebno celovito urediti (omilitev vzdolžnega sklona, razširitev, utrditev...) – naklon do 16,67%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče se nahaja v območju kamnoloma Laže
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je neizvedljivo zaradi bližine Laž.

STOJIŠČE	56
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 660 m nmv, na meji z občino Postojna; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	glej št. 48
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	stojišče je v bližini kamnoloma Laže 1
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo in bližino kamnoloma.

STOJIŠČE	57
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 740 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 64. Dostop se nadaljuje mimo stojišča št. 64, sledi še ca 437m dolg odsek nove dostopne poti – naklon do 6%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	58
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu so na stojišču tudi območja ostalih kmetijskih zemljišč (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 705 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Glej dostopnost pri št. 59. Stojišče št. 58 se nahaja ob obstoječi gozdni poti – odsek 141604.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	59
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	deloma gozd, deloma ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 715 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 50. Proti stojiščem 57, 58, 64, 65 in 66 je predvidena izgradnja ca 444m dolgega odseka nove dostopne poti (proti obstoječi gozdni poti – odsek 141604) – naklon do 15%. Od nove dostopne poti je proti stojišču 59 predvidena izgradnja ca 160m nove dostopne poti – naklon do 7%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje

	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	60
DEJANSKA RABA	zemljišča na stojišču porašča gozd, stojišče meji na trajni travnik
NAMENSKA RABA	večji del zemljišč je namenjen nadaljnji gozdni rabi, v zelo majhnem obsegu so zemljišča opredeljena kot najboljše kmetijska zemljišča (K1)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 680 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 53. Do stojišča št. 60 je iz preurejene poljske poti predvidena še izgradnja ca 184m nove dostopne poti – naklon do 12%.
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo.

STOJIŠČE	61
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	deloma gozd, deloma ostala kmetijska zemljišča (K2), v zelo majhnem obsegu območja najboljših kmetijskih zemljišč (K1)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 710 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	glej št. 54
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Glede na pobudo se stojišče prestavi za približno 50 m proti jugovzhodu.

STOJIŠČE	62
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Blatnice, na 645 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 54. Stojišče se nahaja ob obstoječi gozdni poti – odsek 141602.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo.

STOJIŠČE	63
DEJANSKA RABA	gozd, v neposredni bližini ceste
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu območje ostalih kmetijskih zemljišč (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Blatnice, v bližini meje z občino Postojna, na 690 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej dostopnost pri 55. Stojišče se nahaja ob obstoječi gozdni poti – odsek 141606.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial

POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Glede na pobudo se stojišče prestavi za približno 50 m proti vzhodu.

STOJIŠČE	64
DEJANSKA RABA	kmetijsko zemljišče v zaraščanju, kmetijsko zemljišče poraslo z gozdnim drevjem, v manjšem obsegu tudi gozd in drevesa in grmičevje
NAMENSKA RABA	ostala kmetijska zemljišča (K2) in gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Kurja polja, na 755 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je umeščeno v območje pričakovanih naravnih vrednot Kras in Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 59. Dostop se nadaljuje po gozdni poti – odsek 141604, nadalje po ca 328m dolgem odseku nove dostopne poti – naklon do 12%, ki služi tudi za dostop do stojišča št. 57. Sledi še odsek obstoječe gozdne poti, ki jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza ustrezno urediti (razširitev, utrditev...).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	65
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 730 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 59. Dostop se nadaljuje po gozdni poti – odsek 141604 in nadalje še po ca 108m dolgem odseku nove dostopne poti – naklon do 10%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	66
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Zamaslovec, na 715 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej št. 59. Dostop se nadaljuje po vzdrževani gozdni poti – odsek 141604, ki jo bo potrebno, glede na zahtevnost prevoza, lokalno urediti (razširitev, utrditev...).
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Zavod RS za varstvo narave: predlog, da se stojišč na robu območja velikih zveri ne načrtuje Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo. Prednost stojišča je oddaljenost od bivalnih okolij.

STOJIŠČE	67
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 695 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	zelo ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	68
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na 700 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	69
DEJANSKA RABA	gozd, trajni travnik
NAMENSKA RABA	večji del zemljišč na stojišču je namenjen gozdni rabi, del zemljišč so najboljša kmetijska zemljišča (K1), v zelo majhnem obsegu tudi ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja jugovzhodno od hriba Lahovec, na 700 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je na robu migracijskega koridorja velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
DOSTOPNOST	Glej dostopnost pri 53. Od preurejene poljske poti je proti stojišču 69 predviden še ca 96m dolg odsek nove dostopne poti – naklon do 6%.
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
STALIŠČA NOSILCEV UREJANJA PROSTORA	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo: neprimerno stojišče Občina Divača: se ne strinja s stojiščem
OCENA STOJIŠČA	Stojišče je izvedljivo, vendar bo v nadaljnjih fazah načrtovanja potrebna optimizacija na podlagi podrobnejših preveritev vplivov na naravo.

STOJIŠČE	70
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd, v zelo majhnem obsegu ostala kmetijska zemljišča (K2)
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Drnovci, na 660 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	71
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Vršiči, na 740 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	72
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja, na 715 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri in na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

STOJIŠČE	73
DEJANSKA RABA	gozd
NAMENSKA RABA	gozd
PROSTORSKE ZNAČ.	stojišče se nahaja na območju Vršiči, na 705 m nmv; vidno bolj izpostavljeno stojišče
OHRANJANJE NARAVE	stojišče je v migracijskem koridorju velikih zveri, na območju pričakovane naravne vrednote Karbonati in na vplivnem območju Regijskega parka Škocjanske jame
ENERGETSKA UČINK.	ugoden vetrni potencial
POSEBNOSTI	-
OCENA STOJIŠČA	stojišče je neizvedljivo

Pregled osnovnih značilnosti koridorja 2X110 kV kablovoda RTP Senožeška brda - RTP Dolenja vas – RTP Divača

KABLOVOD	2X110 kV kablovod RTP Senožeška brda - RTP Dolenja vas – RTP Divača
DEJANSKA RABA	Predvideni koridor kablovoda poteka ob obstoječih infrastrukturnih vodih, večji del ob lokalnih cestah in ob avtocesti. Na zemljišča v drugi rabi posega minimalno; kjer vodenje kablovoda ob obstoječi prometnici ni mogoče, koridor poteka preko trajnih travnikov in zemljišč v zaraščanju (v to kategorijo se uvrščajo površine porasle z drevesi in grmičevjem, neobdelana kmetijska zemljišča, kmetijska zemljišča porasla z gozdnim drevjem). V zelo majhnem obsegu koridor kablovoda preči gozd, v večjem delu pa poteka ob gozdnem robu, med obstoječimi prometnicami in zaplatami gozdnega drevja.
NAMENSKA RABA	Koridor poteka po zemljiščih, katera so v namenski rabi prostora občine Divača opredeljena kot območja infrastrukture, območja ostalih kmetijskih zemljišč in območja gozdov. Na delu poteka ob lokalni cesti preko Senadolskega polja koridor poteka ob robu ceste, ki meji na najboljša kmetijska zemljišča.
PROSTORSKE ZNAČILNOSTI na območju koridorja	Koridor poteka po ravninskem območju, večji del ob obstoječi cesti in avtocesti. Na območju poteka koridorja ni posebnosti, gre za poseg v obstoječi infrastrukturni koridor. V vplivnem območju koridorja kablovoda ali v njegovi bližini ni poselitvenih območij.
OHRANJANJE NARAVE	Predlagani koridor kablovoda je na območju dveh Natura 2000 območij (SCI in pSCI Kras ter SPA Kras), ekološko pomembnega območja (EPO Kras), predlaganega zavarovanega območja (Kraški regijski park) ter dveh pričakovanih naravnih vrednot (Karbonati in Kras). Najbližja NV je od predlaganega koridorja oddaljena približno 130 m vzhodno, in sicer NV Raški prelom; najbližje zavarovano območje pa približno 150 m vzhodno, in sicer Regijski park Škocjanske jame – vplivno območje. V nadaljnjih fazah bo morda potrebna optimizacija posega.
OCENA KABLOVODA	Ocenjeno je, da je trasa kablovoda izvedljiva, koridor se smiselno prilagaja prostorskim značilnostim. Treba je izpostaviti, da je kablovodna navezava praviloma bistveno bolj sprejemljiva kot nadzemni vod, tako prostorsko okoljsko (ob predpostavki, da ne posega v arheološke ostaline), kot glede sprejemljivosti v lokalnem okolju.
USMERITVE	Upošteva se traso obvoznice Divača. Za zagotavljanje zadostnih količin vode v sušnem obdobju je predvidena povezava vodovoda Senožeče - Divača z izgradnjo primarnega vodovoda od RTP Divača do VH Potoče. Preveri se možnost (vsaj delne) umestitve vodovoda v skupni koridor s kablovodom.

10 Priloge

(v digitalni obliki)

10.1 Smernice nosilcev urejanja prostora

**10.2 Predlogi, priporočila, usmeritve, mnenja in pobude
javnosti**

10.3 Odločba o CPVO

11 Grafična priloga

**Problemska karta s predlogi rešitev in usmeritvami za
podrobnejše načrtovanje**